

ผลงานจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ : ทุกทุกซ์การคัษุญ

รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

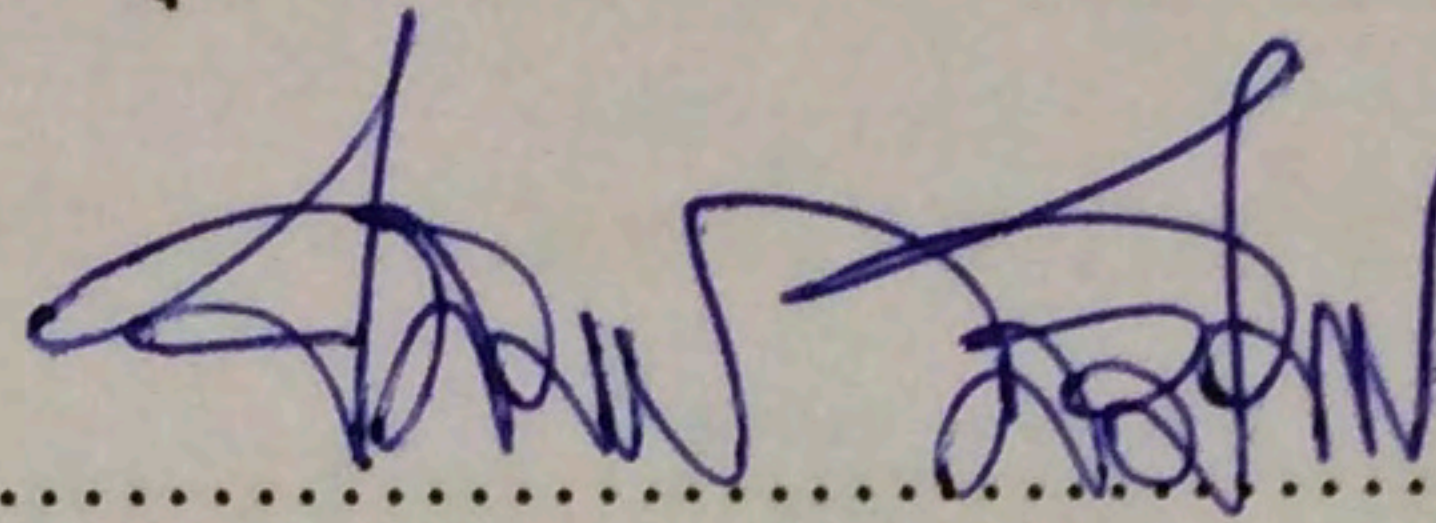
กรกฎาคม 2560

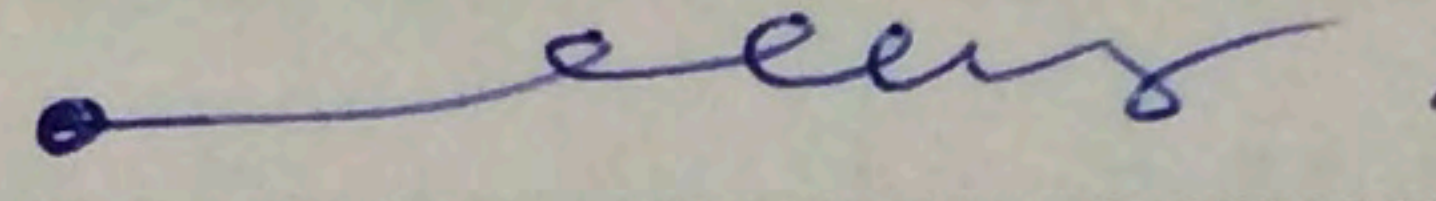
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

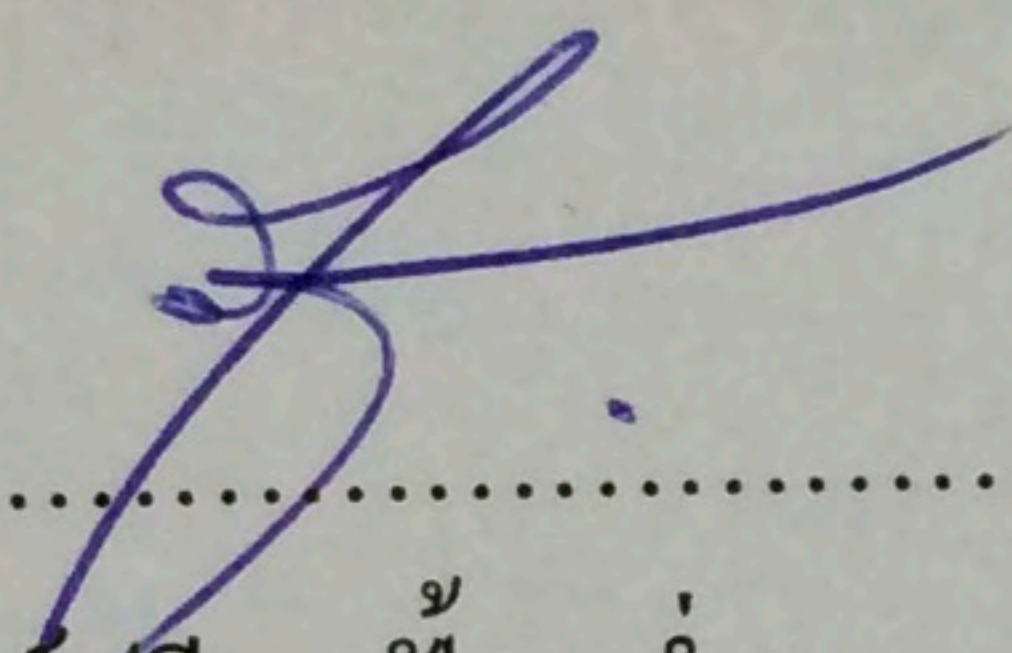
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของ รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

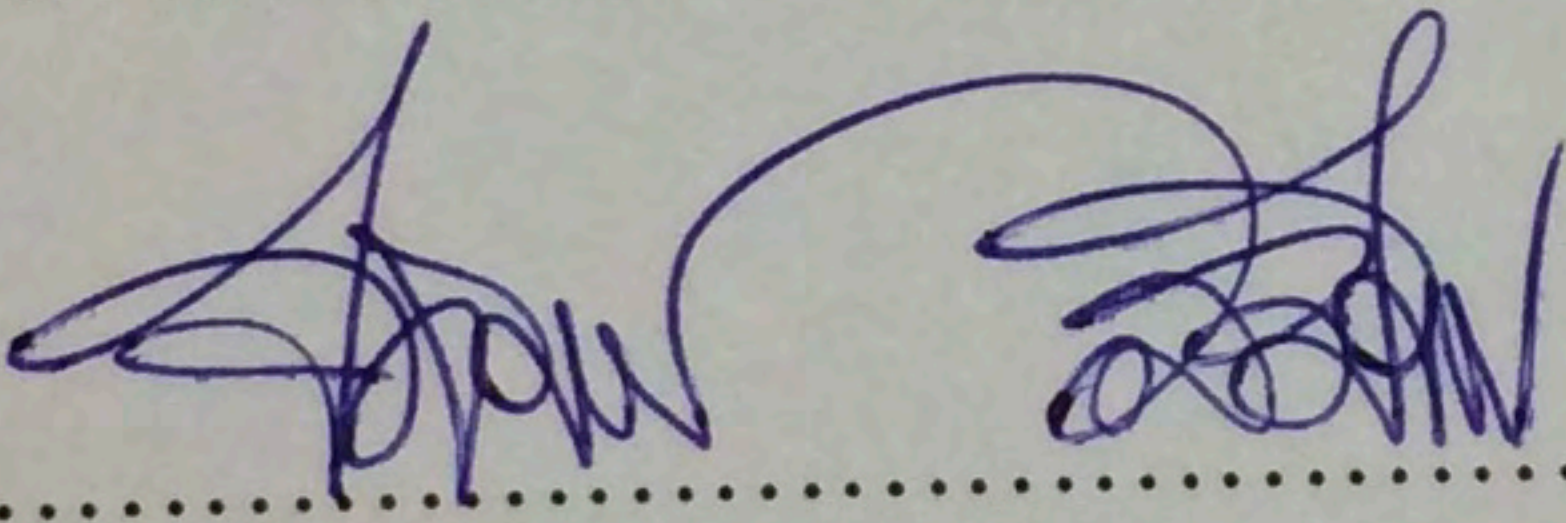
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

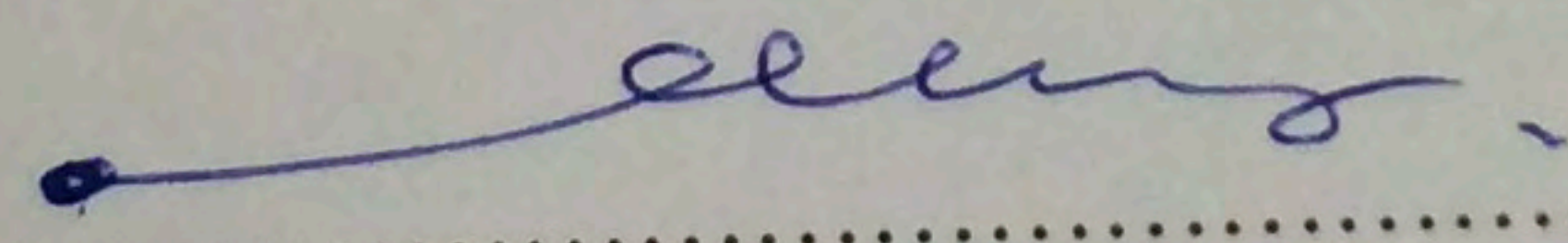

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ปิติวรรณ สมไทย)

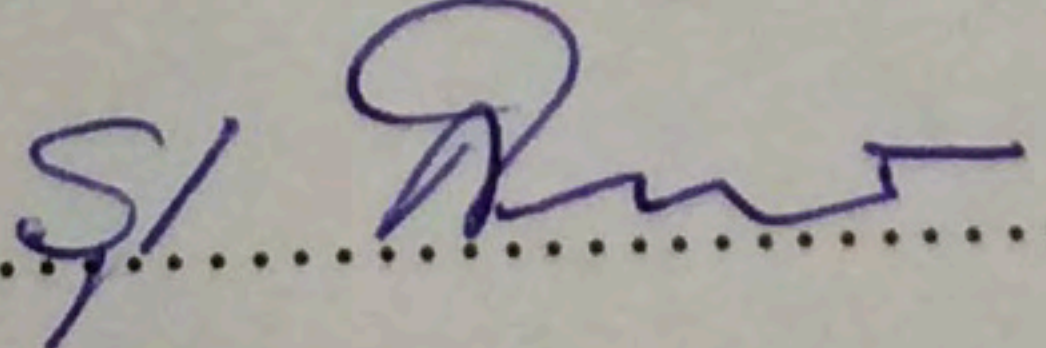

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ภรดี พันธุภากร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

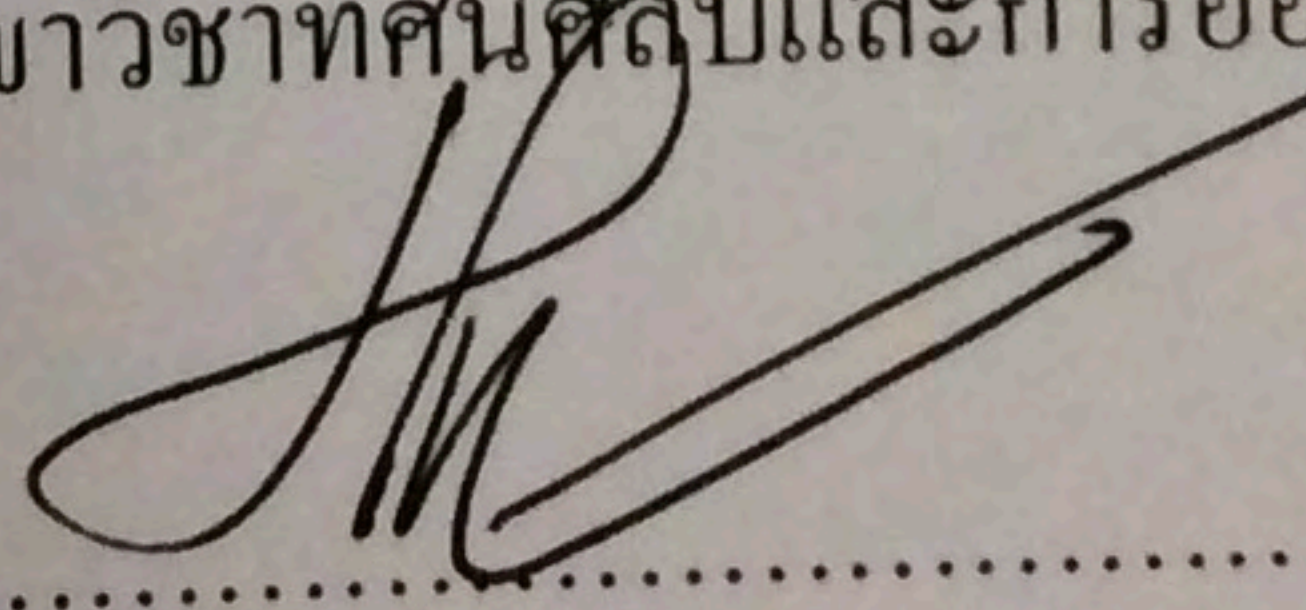

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นเกล้า)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ปิติวรรณ สมไทย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ภรดี พันธุภากร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งฟ้า กิติญาณสุนต์)

คณะศิลปกรรมศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์เทพศักดิ์ ทองนพคุณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ปิติวรรณ สมไทย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ภรดี พันธุภากร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณา ถ่ายทอดวิชาความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ และน้อมรำลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัย คุณของพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ คำสอนจากพระเกจิอาจารย์ทุกท่าน ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ และละสังขารไปแล้ว ที่เป็นดั่งเสียงระฆังแห่งปัญญา บอกกล่าวเฝ้าพานให้มนุษย์โลกได้เข้าใจถึงวิถีทางดับทุกข์ และความจริงตั้งธรรมชาติ เป็นสังฆธรรม

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณอย่างสูงสุด หาสิ่งใดเปรียบมิได้

รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์

55920392: สาขาวิชา: ทัศนศิลป์และการออกแบบ; ศป.ม. (ทัศนศิลป์และการออกแบบ)

คำสำคัญ: จิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์/ ทุกข์/ การดับสูญ

รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์: จิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์: ทุกทุกข์การดับสูญ (CREATION OF PAINTINGS : THE SUFFERING OF EXTINCTION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ปิตุวรรณ สมไทย, ศ.ม., ภาติ พันธุภากร, ศศ.ม., 110 หน้า. ปี พ.ศ.2560

ผลงานวิจัยชุด จิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์: ทุกทุกข์การดับสูญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นสังขารแห่งโลก และนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม 2 มิติ แนวงานศิลปะแฟนตาซี (Fantasy Art) ด้วยเทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ที่แสดงออกถึงการรับรู้ถึงการมีอยู่ของความทุกข์ อันมีเหตุจากการดับไป และต้องดับไปของสิ่งอันเป็นที่รัก เป็นภาวะของการทำความเข้าใจในความจริงแห่งโลก นั่นคือสังขาร อารมณ์ความรู้สึกภายในผลงานมีกลิ่นอายของพิธีกรรมและความเชื่อ จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจึงนำมาสู่การสร้างสรรคผลงานศิลปะ จำนวน 6 ชิ้น ผลงานชิ้นที่ 1 เป็นภาวะของการทำความเข้าใจถึงกฎธรรมชาติ ผลงานชิ้นที่ 2 เป็นการพิจารณาถึงการจากไปคือเรื่องธรรมดาของโลก ผลงานชิ้นที่ 3-5 เป็นการระลึกถึงความตาย (มรณสติ) ในเรื่องราวแห่งการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก ผลงานชิ้นที่ 6 เป็นการระลึกถึงความตาย (มรณสติ) เพื่อเตือนตนเองอยู่เสมอ ถึงความตายที่เป็นสิ่งใกล้ตัว และจากผลงานวิจัยนี้ยังเป็นการศึกษา เรียนรู้เตรียมพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความทุกข์ ความตายอย่างสงบและมีสติ

55920392: MAJOR: VISUAL ART AND DESIGN; M.F.A.

(VISUAL ART AND DESIGN)

KEYWORDS: CREATION OF PAINTINGS/ THE SUFFERING/ EXTINCTION

RATTEE SRICHAN-IN: CREATION OF PAINTINGS: THE SUFFERING OF
EXTINCTION: ADVISORY COMMITTEE: PITIWAT SOMTHAI, M.F.A., PORADEE
PANTHUPAKORN, M.A., 110 P. 2017.

The research and creation of paintings "the suffering of extinction" aims to study the truth of the world and to create 2 dimensional oil paintings on canvas to express the existence of suffering in beloved which is the condition to understand the truth of the world. From the study and analysis, the artworks consist of 6 paintings. The first is the condition to understand the rules of nature. The second is consideration that extinction is the normal condition of the world. The third to the fifth are reminding of dead in the stories of extinction of beloved. The sixth is reminding of dead that is closing to us. The research is also for preparing and being conscious to face suffering and rest in peace.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งทุกข์ และการอยู่ร่วมกับทุกข์อย่างมีสติ..	6
ความหมายของธรรมะในพระพุทธศาสนา.....	8
อานาปานสติและการระลึกรู้.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่อง มรณสติสู่การปล่อยวาง.....	9
ศิลปะกับพุทธศาสนา.....	10
การมองเห็นความจริงของชีวิตด้วยแนวคิดพุทธศาสนาสู่งานศิลปะ.....	12
แนวคิดแบบรวบยอดเพื่อฝันสู่การสร้างสรรค์.....	17
อิทธิพลทางรูปแบบสู่การสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบแฟนตาซี.....	20
การวิเคราะห์สรุปข้อมูลการได้มาซึ่งแนวคิดและรูปแบบ.....	29
ภูมิหลังผู้วิจัย.....	30
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	33
แนวทางในการวิเคราะห์เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 3 ส่วน.....	35
การสร้างสรรค์ผลงาน.....	38
แนวคิดและรูปแบบหลัก.....	38
สัญลักษณ์และการตีความ.....	39

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาพร่างผลงาน.....	42
สรุปภาพร่างความคิด.....	48
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน.....	49
4 การวิเคราะห์ผลงาน.....	72
ผลงานชิ้นที่ 1 ตะกอน 1.....	72
ผลงานชิ้นที่ 2 ตะกอน 2.....	78
ผลงานชิ้นที่ 3 ตะกอน 3.....	82
ผลงานชิ้นที่ 4 ตะกอน 4.....	86
ผลงานชิ้นที่ 5 ตะกอน 5.....	90
ผลงานชิ้นที่ 6 ตะกอน 6.....	94
5 สรุป.....	102
อภิปรายผลการศึกษา.....	102
การสร้างสรรค์.....	103
สรุปวิธีดำเนินงานวิจัย.....	105
ปัญหาที่พบ.....	106
ข้อเสนอแนะ.....	108
บรรณานุกรม	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 พระพุทธเจ้า และ ปัญจวัคคีย์ทั้ง5.....	7
2 หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี.....	9
3 พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล.....	11
4 อ.ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์.....	12
5 ภาพเหมือนชีวิต 2 (ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์).....	13
6 เหนื่อย (ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์).....	14
7 อ.คามิน เลิศชัยประเสริฐ.....	15
8 สอนปราศจากถ้อยคำ(ซ้าย),มีอยู่ทุกหนทุกแห่งในเรา(ขวา)(คามิน เลิศชัยประเสริฐ)	16
9 ก่อนเกิด-หลังตาย (คามิน เลิศชัยประเสริฐ).....	16
10 Claude Monet (1840 -1926).....	21
11 Water Lilies (Claude Monet 1905).....	21
12 Water Lilies (Claude Monet).....	22
13 Water Lilies (Claude Monet).....	22
14 paul Gauguin (1848-1903).....	23
15 The Vision after the Sermon (Paul Gauguin,1888).....	24
16 Perfect days (Paul Gauguin,1896).....	25
17 La Orana Maria (Paul Gauguin,1891).....	25
18 Raja Ravi Varma (1848-1906).....	26
19 Lakshmi (Raja Ravi Varma).....	27
20 Jatayu wars with Ravana (Raja Ravi Varma).....	27
21 Shakuntala (Raja Ravi Varma).....	28
22 หลังพุทธกาล 2600 (3) ขนาด 180 x 140 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010).....	30
23 หลังพุทธกาล 2600 (4) ขนาด180 x 140 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010).....	31
24 หลังพุทธกาล 2600 (5) ขนาด190 x 150 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010).....	31
25 หลังพุทธกาล 2600 (6) ขนาด360 x 150 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010)	32
26 สุขสัมผัส ขนาด 150x120 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์,2014).....	32
27 กระแสโลก ขนาด 150x120 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์,2015).....	33
28 พิจารณาคน พิจารณาธรรม ขนาด 170x150 ซม.(รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์,2015)	33

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
29 วัชรกรรมุทรา.....	40
30 ภาพร่างผลงานชั้นที่ 1 (ตะกอน1) ขนาด 30 x 21 ซม.....	42
31 ภาพร่างผลงานชั้นที่ 2 (ตะกอน2) ขนาด 28 x 19 ซม.....	43
32 ภาพร่างผลงานชั้นที่ 3 (ตะกอน3) ขนาด 30 x 21 ซม.....	44
33 ภาพร่างผลงานชั้นที่ 4 (ตะกอน4) ขนาด 30 x 15 ซม.....	45
34 ภาพร่างผลงานชั้นที่ 5 (ตะกอน5) ขนาด 24 x 18 ซม.....	46
35 ภาพร่างผลงานชั้นที่ 6 (ตะกอน6) ขนาด 21 x 21 ซม.....	47
36 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 1.....	50
37 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 2.....	50
38 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 3.....	51
39 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 4.....	51
40 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 5.....	52
41 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 6.....	52
42 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 1.....	53
43 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 2.....	54
44 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 3.....	54
45 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 4.....	55
46 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 5.....	55
47 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 6.....	56
48 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 1.....	57
49 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 2.....	58
50 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 3.....	58
51 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 4.....	59
52 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 5.....	59
53 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 1.....	60
54 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 2.....	61
55 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 3.....	61
56 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 4.....	62

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
57 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 5.....	62
58 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 6.....	63
59 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 1.....	64
60 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 2.....	65
61 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 3.....	65
62 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 4.....	66
63 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 5.....	66
64 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 6.....	67
65 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 1.....	68
66 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 2.....	69
67 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 3.....	69
68 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 4.....	70
69 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 5.....	70
70 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 6.....	71
71 ภาพผลงานวิจัย ชั้นที่ 1 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 1” ขนาด 160 x 130 ซม.....	72
72 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 1.....	77
73 สีส้น ตะกอน 1.....	77
74 ภาพผลงานวิจัย ชั้นที่ 2 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 2” ขนาด 160 x 130 ซม.....	78
75 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 2.....	80
76 สีส้น ตะกอน 2.....	80
77 ภาพผลงานวิจัย ชั้นที่ 3 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 3” ขนาด 160 x 130 ซม.....	82
78 ตำแหน่งรูปร่างรูปทรง ตะกอน 3.....	84
79 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 3.....	84
80 สีส้น ตะกอน 3.....	85
81 ภาพผลงานวิจัย ชั้นที่ 4 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 4” ขนาด 180 x 130 ซม.....	86
82 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 4.....	88
83 สีส้น ตะกอน 4.....	88
84 ภาพผลงานวิจัย ชั้นที่ 5 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 5” ขนาด 160 x 130 ซม.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์โลกนั้นเกิดมาพร้อมความปรารถนา ปรารถนาซึ่งความสุขสบายแบบโลก หรือ โลภียสุข และปฏิเสธซึ่งความทุกข์ มนุษย์จึงทำทุกวิถีทางเพื่อตอบสนองแรงปรารถนานั้น มุ่งแสวงหาทรัพย์สมบัติ เกียรติยศ ชื่อเสียง การสรรเสริญ และอีกหลายหลาก หารู้ไม่เลยว่า แม้มนุษย์จะรักความสุขและปรารถนาความสุขมากเท่าไร ความสุขนั้นหาได้รักคนไม่ สักวันก็ต้องจากตนไป ความทุกข์ แม้มนุษย์นั้นจะเกลียดความทุกข์มากเพียงใด พยายามผลักไสไล่ส่งความทุกข์เท่าไร แต่ทุกข์ก็จะกลับมาหาตนเสมอ ยิ่งพยายามหนี ความทุกข์ยิ่งเข้ามาพัวพัน ยิ่งเกลียดอะไร ก็ยิ่งเจอสิ่งนั้น ยิ่งรักอะไร ก็มักจะสูญเสียสิ่งนั้น ความรักและการปรารถนาซึ่งความสุข จะไม่ก่อปัญหาแก่นมนุษย์หากมันถาวร แต่ความจริงมีอยู่ว่าความสุข ความทุกข์ และทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ ล้วนแล้วแต่ไม่เที่ยงทั้งนั้น ไม่ช้าก็เร็วสุขและทุกข์ก็ต้องจากไปอยู่ดี หากแต่มนุษย์ทำความเข้าใจกับความจริง ยอมรับความจริงให้มากขึ้น วางใจเป็นกลาง ไม่นานก็จะพบว่า เมื่อไม่ปรารถนาซึ่งความสุข ความสุขก็กลับมา ไม่ปฏิเสธเกลียดชังซึ่งความทุกข์ ความทุกข์ก็กลับหายไป

ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา แท้จริงแล้ว ศาสนาพุทธไม่ได้มองโลกในแง่ร้าย แต่มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง หรือเรียกว่า ยถาภูตัง อย่างตรงไปตรงมามุ่งตอบปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงความพ้นทุกข์ ได้อย่างแท้จริง “ทุกข์” ความหม่นหมองทางกายและใจทั้งปวง มนุษย์นั้นมักมองข้ามเรื่องความพ้นทุกข์ แต่มุ่งความสนใจไปที่การแสวงหาความสุข เพราะไม่รู้ความจริงที่ว่า ร่างกาย-จิตใจนี้เป็นกองทุกข์ ไม่มีทางทำให้เกิดความสุขถาวรได้ ความสุขเหมือนสิ่งของที่รอการไขว่คว้า ช่วงชิงอยู่เบื้องหน้า ยิ่งดิ้นรนแสวงหา และมีความต้องการมากเท่าไร จิตใจก็ยิ่งมีภาระและความบีบคั้นมากขึ้นเพียงนั้น ความสุขที่ได้มาก็ไม่เคยเต็มอ้อม คล้ายจะไขว่คว้าความสุขนั้นได้ แต่ก็หลุดมือไปทุกครั้ง และจิตจางไปอย่างรวดเร็วเสมอ เป็นเครื่องช่วยวนและเร่งเร้าให้เกิดการดิ้นรนอยู่ตลอดเวลา แท้จริงความสุขที่มนุษย์ที่เขวแสวงหากันนั้น เป็นเพียงภาพลวงตาที่ไขว่คว้าไม่ถึง ได้เพียงลิ้มรสเสพสุขอยู่บ้าง เป็นบางครั้งบางครา สุดท้ายก็ต้องประสบกับความพลัดพราก จากไป อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยความตายและการดับสูญ พุทธศาสนาไม่ได้สอนให้แสวงหาความสุขที่เป็นภาพลวงตานั้น แต่สอนให้เรียนรู้ความทุกข์ ซึ่งเป็นความจริงของชีวิต

การพลัดพรากจากสิ่งที่รักเป็นทุกข์ การประสพกับสิ่งที่ไม่รักเป็นทุกข์ เป็นคำสอนของ พระพุทธเจ้า ที่สอนให้เห็นถึงสังขาร ความจริงของชีวิต ว่ามนุษย์เกิดมามีทุกข์ คือการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ความพลัดพรากจากสิ่งที่รัก การประสพกับสิ่งที่ไม่รัก ปรารถนาสิ่งใดสิ่งนั้นย่อมเป็นทุกข์ ทุกข์เพราะ “ใจ” หรือ “จิต” ที่เต็มไปด้วยความปรารถนา ปรารถนาให้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ไม่ ปรารถนาให้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ความเป็นจริงอาจเป็นไปได้ ทุกสิ่งย่อมมีการ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป นี่คือสังขารเช่นกัน ฉะนั้นเหตุแห่งทุกข์ทั้งปวงอยู่ที่ใจ หากใจรู้จัก พอ ก็ไม่ทุกข์ หากใจ รู้จัก ปล่อยวาง ก็ไม่ทุกข์ ดังคำกล่าวของ ท่านพุทธทาส อินทปัญโญ ที่เขียนไว้ในหัวข้อความสุข “ความดับทุกข์ ต้องแลกมาด้วย การไม่ต้องการความสุข ดังนั้น ความสุขที่แท้ จึงมีเมื่อเราไม่ต้องการ ความสุข ดับซึ่งความต้องการทั้งปวง” (ธรรมะบันทึก Dhamma Memo, 2555)

ความรัก (เป็นคำกริยา) หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใย มีใจผูกพันด้วยความเสน่หา มีใจผูกพันฉันคู่สาว ชอบ อย่างไรก็ตาม คำว่า "รัก" สามารถมีความหมายที่เกี่ยวข้องกันแต่แตกต่างกันชัดเจนจำนวนมากขึ้นอยู่กับบริบท บ่อยครั้งที่ในแต่ละภาษาจะใช้คำหลายคำเพื่อแสดงออก ซึ่ง แนวคิดเกี่ยวกับความรักที่แตกต่าง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ที่ได้มีรัก ที่นั่นมีทุกข์ ดังคำกล่าวที่คุ้นหู ความรักเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของความทุกข์ ความรักมักมาพร้อมความทุกข์เสมอ เรื่องราวของความรักไม่ได้หมายถึง ความรักที่เกิดขึ้นกับเพื่อนมนุษย์เพียงอย่างเดียว คู่รักหนุ่มสาว ครอบครัว พ่อ-แม่-ลูก-พี่-น้อง ญาติ มิตร หากความรักยังครอบคลุมถึง ความรักกับสัตว์เลี้ยง รักใน อาชีพ รักในบ้านเกิด และอีกหลายหลาก ไม่ว่าความรักจะอยู่ในรูปแบบไหน ก็มาจากโครงสร้าง เดียวกันทั้งสิ้นคือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เมื่อความรักได้ก่อตัวขึ้น มันจะจบลงด้วยคราบน้ำตาเสมอ มันคือการจากไป นี่เป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้ระบบของการเกิดอย่างเป็นขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาความทุกข์ จนเกิดปัญญา จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติและประสบการณ์ของแต่ละ บุคคล

ทุกการครอบครอง มีค่าเท่ากับการขาดอิสรภาพในทรศนะของมนุษย์ ทุกครั้งที่มนุษย์ ครอบครองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักภูมิใจว่าตนเองเป็นเจ้าของสิ่งนั้น หารู้ไม่ว่าทันทีที่ยอมรับสิ่งเหล่านั้น ว่าเป็นของตน มนุษย์ได้ตกเป็นทาสของสิ่งนั้นเรียบร้อยแล้ว เมื่อมนุษย์ยึดติดกับสิ่งต่างๆ ใจจะมี ความห่วง มีกังวล ว่าสิ่งอันเป็นที่รักของตนนั้น จะอยู่กับตนได้นานสักแค่ไหน หรือจะจากไปเมื่อไร มนุษย์ได้ครอบครองสิ่งนั้นจริงหรือ หรือ มนุษย์ตกเป็นทาสของสิ่งเหล่านั้น “ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์” จึงเป็นสังขารสากลที่ถูกต้องที่สุด หากพิจารณา สังเกตอย่าละเมียดละไมแล้ว จะเห็นว่า ความรัก นั้นมีสุข ทุกข์ปะปนกันโดยตลอด โดยวันเวลาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวของความทุกข์เสียมากกว่า ความสุข จริงอยู่ที่ความรักเป็นสิ่งหอมหวาน แต่เป็นความหอมหวานของเนื้อทุเรียนซึ่งมีเปลือก

แสนขรุขระและแหลมคม “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีโชค ที่นั่นมีภัย ที่ใดไร้รัก ไร้โชค ที่นั่นพิน โศกพินภัย” รักแล้วยากที่จะปฏิเสธซึ่งความทุกข์ หากมีความ โศกเศร้า หมายความว่ามีความยึดติด ความรักมีความทุกข์เป็นของคู่กันเสมอ ฉะนั้นความสุขซึ่งเกิดจากความรัก แท้จริงคือความทุกข์ที่รออยู่เบื้องหน้า รอวันเวลาที่เหมาะสมเพื่อจะแสดงตัว คนที่มีความสุขที่แท้จริงคือเจ้าความทุกข์ที่รออยู่นั่นเอง

ผลงานการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผลงานในรูปแบบจิตรกรรม (Painting) 2มิติ แบบศิลปะแฟนตาซี (Fantasy Art) งานศิลปะประเภทหนึ่งที่มีเนื้อหา ความคิด องค์ประกอบ ฉากที่เป็นไสยศาสตร์ หรือเหนือธรรมชาติ เนื้อหาของงานที่มาจากความลึกลับ ตำนาน อาจแฝงนัยยะเรื่องพลังอำนาจของเทพ เป็นเนื้อหาที่พบโดยทั่วไปในงานประเภนี้ และเป็นปัจจัยที่สร้างความแตกต่างของผลงานศิลปะประเภทนี้จากผลงานศิลปะประเภทอื่นๆ (www.wikipedia.org/wiki/ศิลปะแฟนตาซี) และโดยเนื้อหาของผลงานวิจัยนี้ แสดงถึงการเห็นของการมีอยู่หรือตั้งอยู่ ของทุกข์ภายในจิตตน ที่เกิดจากการดับไป สูญ สลายไป ไม่ว่าจะจากไปด้วยความเป็นหรือความตาย รวมถึงการระลึกถึงความตาย หรือ มรณสติ เป็นแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติหนึ่งตามหลักพุทธศาสนา เพื่อให้เข้าใจถึงความไม่เที่ยงของสรรพชีวิต ล้วนเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้ชมจะเห็นถึงการตั้งอยู่ของทุกข์ รวมถึงการพิจารณาทุกข์ หรือ การทำความเข้าใจกับธรรมชาติอย่างเป็นสังขารมไปพร้อมๆกัน เมื่อมีบางสิ่งมากระทบประสาทสัมผัส ทั้ง 6 คือ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ จะเกิดการรับรู้ จึงเกิดเป็นทุกข์ตามลำดับ และทั้งหมดมุ่งเน้นไปที่การแสดงออกผ่านผลงานศิลปะ ถ่ายทอดเรื่องราวของผู้วิจัยเอง โดยปัญหาทุกอย่างล้วนควรแก้ไขที่ตัวเอง ไม่ใช่มุ่งแก้ปัญหาที่สิ่งอื่นหรือบุคคลอื่น มิเช่นนั้น ปัญหาที่จะเกิดขึ้นอย่างไม่มีวันรู้จบ

จากเรื่องราวความทุกข์ในรูปแบบต่างๆของคนในสังคม รวมถึงสิ่งที่ผู้วิจัยได้สัมผัสรับรู้เอง มีผลกระทบต่อภาวะจิตใจด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งกลายเป็นแรงบันดาลใจที่จะหาทางออกกับความทุกข์ ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาข้อมูล วิเคราะห์ เพื่อศึกษาวิธีการอยู่ร่วมกับความทุกข์อย่างไร ให้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตให้น้อยที่สุด อยู่ด้วยใจที่สงบ และนำผลการวิจัยที่ได้มาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวของความทุกข์ ในรูปแบบจิตรกรรม (Painting) 2มิติ ประเภทศิลปะแฟนตาซี (Fantasy Art)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา การถ่ายทอด แนวคิด รูปแบบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ และนำมาซึ่งแรงบันดาลใจใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบเฉพาะผู้วิจัย

2. เพื่อสะท้อนจินตภาพ ที่ได้จากการปฏิบัติธรรม แสดงถึงการเห็นในทุกข์ การตั้งอยู่ของความทุกข์ คุณค่าของแก่นแท้ในสังขารม ตระหนักในความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง ทำให้ผู้ชมงานศิลปะใกล้ชิดกับพุทธศาสนาและความดีมากขึ้น

3. เพื่อนำเสนอผลงานจิตรกรรม ในเรื่องราวของความทุกข์ ที่เกิดจากการจากไป โดยมีหลักธรรม คำสอนทางพุทธศาสนา เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและนำทาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมชุดนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิด การศึกษาในเรื่องราวของ “ความทุกข์” ในส่วนความทุกข์ที่เกิดจาก การจากไป สูญไป สลายไป รวมถึงความปรารถนา ในสิ่งที่จากไป แสดงให้เห็นถึงการเกิดขึ้นแล้วของทุกข์ และทุกข์กำลังตั้งอยู่ ดังนั้นผลงานศิลปะจึงเป็นเรื่องของ การถ่ายทอดทัศนะในการมองเห็นความทุกข์ อย่างเป็นสังขารม การรับมือ แก้ไขปัญหา เพื่ออยู่ร่วมกับความทุกข์อย่างเข้าใจ และมีสติ ในระดับการเข้าถึงของผู้วิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดผลงานจิตรกรรม รูปแบบใหม่ด้วยการสร้างสรรค์ แสดงออกเฉพาะบุคคล
2. ปลุกฝังจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตด้วยสติ ท่ามกลางสังคมที่เต็มไปด้วยความเจริญด้านวัตถุ
3. ลดปัญหาด้านลบของสังคมไทย ด้วยการมุ่งแก้ปัญหาที่ตัวเอง มิใช่ผู้อื่น
4. เป็นข้อมูล แรงบันดาลใจ ต่อยอด สร้างสรรคสิ่งใหม่ ให้แก่บุคคลทั่วไป ผู้สนใจ และนักศึกษา

ขอบเขตการสร้างสรรค

การวิจัยและสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค : ทุกทุกข์การดับสูญ มีขอบเขตการสร้างสรรคดังนี้

เนื้อหา (Content)

เนื้อหาทั้งหมดมุ่งเน้นไปที่เรื่องราวของความทุกข์ การตั้งอยู่ของความทุกข์ รับรู้ถึงการมีอยู่ของทุกข์ ที่เกิดจากการดับไป สูญไป สลายไป ทุกสรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นผลงานของผู้วิจัยจึงเป็นเพียงการรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงกับทุกทุกข์(ข์)สถานการณ์เท่านั้น หากจิตหรือใจ

สามารถเข้าถึงความจริง สัจธรรมจนละวางได้ ความสุขจะบังเกิดขึ้นได้เพียงเปลี่ยนแปลงมุมมองความคิดเท่านั้น ซึ่งทั้งหมดผ่านการวิเคราะห์ พิจารณา บำบัด ชัดเกล้าด้วยพุทธศาสนา และศิลปะจากการปฏิบัติจริง จากนั้นจึงถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้เป็นผลงานศิลปะ

รูปแบบ (Form)

สร้างสรรค์ในรูปแบบ จิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบเป็นสำคัญ ในแนวมงานศิลปะแฟนตาซี (Fantasy Art) มีการใช้รูปทรงของคนในอิริยาบถต่างๆ ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ และสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในโลกแห่งจินตนาการ

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษา ข้อมูล หนังสือ และสื่อเผยแพร่ต่างๆเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ พิจารณา จากประสบการณ์ส่วนตัว และกรณีศึกษาต่างๆ
3. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
  - 3.1 จัดทำแบบร่างความคิดจนลงตัว และเลือกผลงานที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
  - 3.2 สร้างสรรค์ผลงานจริง
4. ประเมินผลงานสร้างสรรค์ หาข้อบกพร่อง และพัฒนาให้ดีขึ้นในผลงานชิ้นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ธรรมะ หมายถึง ธรรมชาติ ธรรมดา สัจธรรม

จินตภาพ หมายถึง ภาพในความคิด จิตนาการ นิमित

ทุกทุกข์ หมายถึง ทุกสิ่งมีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป และมีผลกระทบต่อจิตใจให้ขุนมัวได้

มรณะ หมายถึง การจากไป รวมถึงการจากไปทั้งที่ยังมีลมหายใจ คือตายจาก และตายจริง คือตายดับ

พุทธศาสนาในระดับของผู้วิจัย หมายถึง ระดับการเข้าถึง ความเป็นแก่นแท้ของ

พระพุทศาสนา

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
85 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 5.....	92
86 สีสัน ตะกอน 5.....	93
87 ภาพผลงานวิจัย ชั้นที่ 6 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 6” ขนาด 160 x 160 ซม.....	94
88 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 6.....	96
89 สีสัน ตะกอน 6.....	96
90 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 1 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 1” ขนาด 160 x 130 ซม.....	98
91 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 2 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 2” ขนาด 160 x 130 ซม.....	98
92 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 3 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 3” ขนาด 160 x 130 ซม.....	99
93 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 4 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 4” ขนาด 180 x 130 ซม.....	99
94 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 5 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 5” ขนาด 160 x 130 ซม.....	100
95 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 6 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 6” ขนาด 160 x 160 ซม.....	101

บทที่ 2

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นักคิด และนักวิชาการทั้งในตะวันตก และตะวันออกจำนวนมากมักจะหยิบยื่นข้อหาให้แก่พระพุทธศาสนาโดยตลอดว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนา "ทุกข์นิยม" หรือ "นิยมความทุกข์" ด้วยเหตุผลของการจัดลำดับความสำคัญ และจัดวางตำแหน่งของความทุกข์นำหน้าความสุขในหลายบริบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความจริงที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ และถือได้ว่าเป็นชุดความคิดหลักในพระพุทธศาสนา คือ หลักอริยสัจสี่ ที่พูดถึงความทุกข์ สาเหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และวิธีการในการดับทุกข์ จากแง่มุมดังกล่าวได้ทำให้เกิดคำถามตามมาว่า แท้จริงแล้ว พระพุทธศาสนาให้คุณค่า และใส่ใจความทุกข์มากกว่าความสุขจริงหรือ

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ความจริง 4 ประการดังที่พระองค์ตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจ 4 ประการ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เพราะเราผู้แจ้งอริยสัจ 4 ประการนี้ตามความเป็นจริง ชาวโลกจึงเรียกเราว่า “พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า” ในขณะที่เดียวกัน พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพรหมชาลสูตรว่า “ภิกษุทั้งหลาย ทั้งในกาลก่อนและบัดนี้ เราบัญญัติแต่ทุกข์และความดับทุกข์เท่านั้น” สรุปได้ว่า พระองค์สอนแค่สองเรื่องเท่านั้น คือ ความทุกข์กับความสุข เพียงแต่ว่าความสุขที่พระองค์ทรงเน้นมากคือ นิพพาน เป็นสุขอย่างยิ่ง เพราะเป็น สุขแท้ ไม่แปรเปลี่ยนตามกาล และเทศะ อีกทั้ง ไม่ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไข และตัวแปรต่างๆ นิพพาน การเข้าใจธรรมชาติของ กฎไตรลักษณ์ คือ สรรพสิ่งไม่เที่ยง คงทนอยู่ในสภาพเดิมตลอดไปไม่ได้ และไม่สามารถบังคับ หรือกะเกณฑ์ให้เป็นไปตามปรารถนาและความต้องการของเรา ทำให้เราตระหนักรู้และวางท่าทีในเชิงบวกต่อ โลกธรรม คือ มีลาภ ไร้ลาภ มียศ ไร้ยศ มีสุข ทุกข์ เสียขจรเสรี และนิพพาน นั้นล้วน เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปตามตัวแปรแห่งเหตุปัจจัย

ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งทุกข์ และการอยู่ร่วมกับทุกข์อย่างมีสติ

อริยสัจ คือความจริงแท้ของภาวะทั้งปวงที่ปรากฏมีอยู่ในโลก ความจริงมีอยู่ 4 ประการคือ การมีอยู่ของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และ หนทางไปสู่ความดับทุกข์ ความจริงเหล่านี้เรียกว่า อริยสัจ 4

ภาพที่ 1 พระพุทธเจ้า และ ปัญจวัคคีย์ทั้ง 5

1. ทุกข์ คือ การมีอยู่ของทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ และตายล้วนเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความวิตกกังวล ความกลัวและความผิดหวังล้วนเป็น ทุกข์ การพลัดพรากจากของที่รักก็เป็นทุกข์ ความเกลียดก็เป็นทุกข์ ความอยาก ความยึดมั่นถือมั่น ความยึดติดในขั้นนี้ทั้ง 5 ล้วนเป็นทุกข์

2. สมุทัย คือ เหตุแห่งทุกข์ เพราะอวิชาหรือความไม่รู้ ผู้คนจึงไม่สามารถเห็นความจริงของชีวิต ผู้คนตกอยู่ในเปลวเพลิงแห่งตัณหา ความ โกรธ ความอิจฉาริษยา ความเศร้าโศก ความวิตกกังวล ความกลัว และความผิดหวัง

3. นิโรธ คือ ความดับทุกข์ การเข้าใจความจริงของชีวิตนำไปสู่การดับความเศร้าโศกทั้งหมด อันยังให้เกิดความสงบและความเบิกบาน

4. มรรค คือ หนทางนำไปสู่ความดับทุกข์ อันได้แก่ อริยมรรค 8 ซึ่งได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยการดำรงชีวิตอย่างมีสติ ความมีสตินำไปสู่สมาธิและปัญญา ซึ่งจะปลดปล่อยให้พ้นจากความทุกข์และความโศกเศร้าทั้งหมด อันจะนำไปสู่ความสันติ และความเบิกบาน พระพุทธองค์ได้ทรงเมตตานำทางมนุษย์ทั้งหลายไปตามหนทางแห่งความรู้แจ้งนี้ (วิมานวัตถุ, 2557)

พระพุทธเจ้าตรัสยืนยันว่าโลกทั้งปวงนั้นเป็นทุกข์ หาแก่นสารสาระใดๆ ไม่ได้ ดังที่พระองค์ตรัสว่า “สัพเพ สังขารา อนิจจา สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง” “สัพเพ สังขารา ทุกขา สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์” “สัพเพ ธัมมา อนัตตา ธรรมทั้งปวงมิใช่ตัวตน” อันเนื่องด้วยหลักการเรื่องนี้เอง ทำให้ผู้เป็นมิชฌาทิภูริกล่าวให้ร้ายศาสนาพุทธว่า เป็นศาสนาที่มองโลกแต่ในแง่ร้าย สอนว่าโลกทั้งโลกมีแต่ทุกข์

ความหมายของธรรมะในพระพุทธศาสนา

คำว่า “ธรรมะ” อ่านว่า ท่า-มะ มีหลายความหมาย แต่ความหมายที่ใช้กันโดยทั่วไป มีอยู่ 2 ประการ

1. ธรรมะหมายถึง ความดี เช่น ความมีเมตตากรุณาเป็นธรรมะ คือความดีประการหนึ่ง การให้ทานนั้นเป็นธรรมะ ก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง
2. ธรรมะหมายถึง ความจริง ไม่ได้เป็นความดี แต่เป็นความจริงประจำโลก เช่น มนุษย์เราเกิดมา มีธรรมชาติประจำอยู่ว่า ต้องแก่ ต้องเจ็บ และต้องตาย การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่ได้เป็นความดี แต่เป็นความจริงประจำโลก

อานาปานสติและการระลึกขันธ์

อานาปานสติ คือ การกำหนดรู้ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ในปัจจุบัน แต่ละขณะ

อานาปานสติ

อานะ (อัสสาสะ) คือ ลมหายใจเข้า

อาปานะ(ปัสสาสะ) คือ ลมหายใจออก

อานะ + อาปานะ คือ อานาปานะ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก

สติ คือ ความระลึกรู้ การกำหนดรู้ในปัจจุบัน ไม่ใช่การคิด หรือจำ

อานาปานสติกรรมฐาน เป็นวิธีเจริญภาวนาในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการรักษาใจให้เป็นปกติ ใจเป็นศีล ปฏิบัติได้สะดวก ใช้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เพราะใช้สติเพียงกำหนดรู้ทุกครั้งที่มาหายใจเข้า ลมหายใจออก ติดต่อกันอย่างต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ ไม่ลืม ไม่เผลอ แม้แต่ขณะอิริยาบถทั้ง 4 ยืน เดิน นั่ง นอน เห็นรูป ได้ยินเสียง ได้ดมกลิ่น ได้รู้รส ได้สัมผัส การกำหนดรู้ต้องอาศัยจิตใจที่สงบจึงจะสามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะฝึกอานาปานสติ ต้องพยายามปล่อยวางความคิดต่างๆ พยายามทำใจให้นิ่ง ให้สงบเสียก่อน แม้จะเป็นความสงบเพียงชั่วคราวก็ตาม ผู้ที่เจริญอานาปานสติทำให้มีจิตใจและบุคลิกลักษณะมั่นคง สงบเยือกเย็น กระฉับกระเฉง รู้จักตนเองและผู้อื่นตามความเป็นจริง นอกจากนี้ยังช่วยให้จิตใจอ่อนคลายหายเครียด เกิดความสงบกายสบายใจ และเป็นอารมณ์สมถกรรมฐานเพียงอย่างเดียวที่สามารถปฏิบัติต่อเนื่องผลานกันได้ (ชมรมอานาปานสติ <https://www.facebook.com/Aanapan>)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่อง มรณสติสู่การปล่อยวาง

ภาพที่ 2 หลวงปู่เทศก์ เทศรังสี

มรณสติ คือ การระลึกถึงความตายเป็นอารมณ์เป็นกัมมัญฐานชั้นสูงสุด เพราะว่าเมื่อระลึกถึงความตายเป็นอารมณ์แล้ว จิตก็จะสลดสังเวชถอนจากอารมณ์อื่นๆ ความตายเป็นการดำเนินถึงที่สุดของชีวิตมนุษย์จะไม่มีอะไรเหลืออยู่อีก นอกจากความตาย สิ่งทั้งปวงที่เกี่ยวข้องพัวพันอยู่นี้ ล้วนแล้วแต่เป็นของทิ้งทั้งหมด ถึงไม่อยากจะทิ้งมันก็ต้องละไป สูญไปโดยปริยาย เมื่อตายแล้วก็ทอดทิ้งลงทันที จึงกล่าวว่ามีมรณสติ นั้นเป็นยอดของกัมมัญฐาน ถ้าหากพิจารณา มรณสติแล้ว ยังรวมจิตไม่ได้ ยังไม่เกิดสลดสังเวช ยังไม่ละ ยังไม่ถอน ก็หมดสิ้นกัมมัญฐานมรณสตินี้ ความประมาทคือหนทางแห่งความตาย คำว่า “ ทางแห่งความตาย ” นั้นยังไม่ทันตาย แต่ผู้ประมาทได้ชื่อว่าตายแล้ว เพราะการไม่มีสติก็เหมือนกับคนตาย ความไม่ประมาทคือมีสติอยู่ทุกเมื่อ ทุกอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน นี่คือนิยามแห่งความไม่ตาย การมีสติ รู้ตัวอยู่ทุกเมื่อทุกขณะนั้น เรียกว่าเป็นผู้ไม่ตาย เมื่อความประมาทขาดซึ่งสติ คือหนทางแห่งความตาย ผู้วิจิตรขอยกตัวอย่างคำกล่าวของ หลวงปู่เทศก์ เทสรังสี ซึ่งเป็นพุทธวจนหนึ่ง เกี่ยวกับมรณสติ หลวงปู่ท่านเล่าว่า พระพุทธเจ้าทรงถามภิกษุทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลายเธอพิจารณามรณสติอย่างไร ภิกษุบางรูปกราบทูลว่า ข้าพระองค์พิจารณามรณสติแล้ว กล่าวชีวิตจะไม่ข้ามวันข้ามคืนไปได้ กล่าวจะตายก่อนไม่ทันฉับบิณฑบาต บางรูปพิจารณาขณะนั้นอยู่ ก็กล่าวว่าจะตายก่อนฉับไม่ทันเสร็จ แม้ถึงอย่างนั้นพระองค์ยังตรัสว่าประมาทอยู่ วัน เดือน ปี ล่วงไป มนุษย์อาจไม่เคยนึกถึงความตายเลยก็มี จึงว่าเป็นผู้ประมาท ความประมาทคือความเดินเลื้อยพลอสติ ไม่มีสติในตัว เมื่อผู้ใดพิจารณาความตายอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกนั้นจึงเป็นผู้ไม่ประมาท หายใจเข้าแล้วไม่หายใจออกก็ตาย หายใจออกแล้วไม่หายใจเข้าก็ตาย ตราบใดที่ระลึกถึงความตายอยู่ในทุกลมหายใจเข้า-ออก เช่นนี้เรียกว่าเป็นผู้ไม่ประมาท (ธรรมลีลา ปีที่4 ฉบับที่43, 2547)

ศิลปะกับพุทธศาสนา

ศิลปะเป็นเรื่องของความงาม ซึ่งสามารถสร้างความตื่นตาตื่นใจ จนเกิดอาการตกตะลึง หรือสะกดใจผู้ชมให้เกิดความลุ่มหลง อยากซัดใจใคร่ครอบครอง ทางพุทธศาสนาเรียกว่าสิ่งนี้ว่า ราคะ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ศิลปะสามารถเป็นสื่อให้มนุษย์เข้าถึงความดีและความจริงได้ กล่าวคือ บันดาลใจให้เกิดศรัทธาในสิ่งดีงาม หรือน้อมใจให้เกิดความสงบ เกิดกำลังใจ อีกทั้งสามารถเปิดเผยความจริงของชีวิตให้มนุษย์ได้ประจักษ์ รู้เท่าทันมายาจนละวางได้ มองในแง่นี้ศิลปะมิใช่สิ่งตรงข้ามกับศาสนา แต่สามารถเป็นสื่อนำผู้คนเข้าถึงมิติที่ลึกซึ้งสูงสุดในทางศาสนธรรมได้ แม้จะเป็นแค่รูปลักษณ์ภายนอกก็ตาม ตรงนี้เองคือจุดบรรจบระหว่างศิลปะกับพุทธศาสนา และเป็น

ที่มาของพุทธศิลป์ทั้งปวง เมื่อบุคคลหนึ่งซึ่งมีความทุกข์ใจ ท้อแท้ในชีวิต ได้มานั่งอยู่เบื้องหน้า พระพุทธรูปในวิหาร เพียงแค่ได้เห็นพระพักตร์อันสงบนิ่ง เปล่งประกายแห่งความเมตตา ท่ามกลาง ความเงียบ ความรุ่มร้อนใจก็พลันหาย ราวกับมีน้ำเย็นมาชโลมใจ เกิดความสงบ นี่คือนานุภาพ แห่งพุทธศิลป์ที่สามารถเสริมสร้างพลังด้านบวกในใจมนุษย์ได้

(<http://www.visalo.org/article/PosttoDay255308.html>)

ภาพที่ 3 พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล

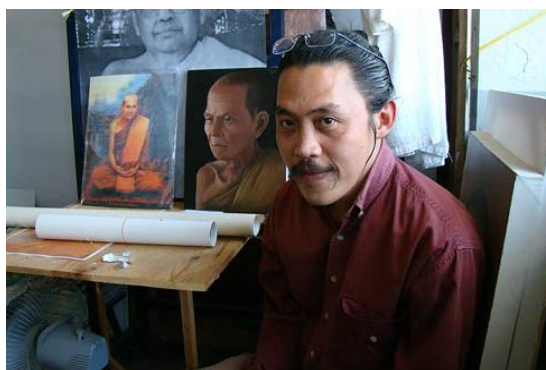
ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเรื่องเล่าที่กล่าวโดย พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับศิลปะ กับพุทธศาสนา ซึ่งพระอาจารย์เล่าว่า ครั้งหนึ่งเมื่อบาทหลวงโทมัส เมอร์ดัน ได้มาถึง คัลวิหาร หรือ วิหารหินที่เมืองโปลนารูวะ ประเทศศรีลังกา ท่านถึงกับตะลึงราวถูกตรึงใจให้แน่นิ่ง เพราะเบื้องหน้า ของท่านคือพระพุทธรูปที่สลักจากหินผาสีองค์ในปางต่างๆ โดยเฉพาะปางรำพึงซึ่งสูงเจ็ดเมตร พระหัตถ์ทั้งสองยกขึ้นประสานที่พระอุระ และมีรอยยิ้มน้อยๆบนพระพักตร์ที่อึมเิบสงบนิ่ง บาทหลวง เมอร์ดันพุดถึงพระพักตร์เหล่านั้นว่า “เต็มเปี่ยมไปด้วยทุกอย่างที่จะเป็นไปได้ ไม่สงสัยสิ่งใด ยังรู้ทุก สิ่งสรรพ ไม่ปฏิเสธผลสักใดอะไรเลย” ทันทีที่ได้เห็นท่านก็รู้สึกถึงความกระจ่างแจ้งภายในใจ ไม่มีความ ฉงนสงสัยหลงเหลือ “ปัญหาทั้งหลายได้รับการเฉลย ทุกอย่างแจ่มชัด ทุกอย่างคือความว่าง ผมไม่รู้ว่าเป็น ชีวิตนี้เคยประสบสัมผัสความงดงาม และความลุ่มลึกทางจิตวิญญาณ ที่บรรเจิดเพียงขึ้นเดี๋ยวนี้หรือไม่” ศิลปะที่แท้ย่อมเป็นสากล สามารถสื่อตรงถึงใจของคนทุกยุคทุกสมัยและทุกวัฒนธรรมได้

(<http://www.visalo.org/article/PosttoDay255308.html>)

ศิลปะที่สุดยอดนั้นคือความงดงามที่กล่อมเกลาคิดใจให้สงบ นิ่ง และเย็น เข้าถึงภาวะที่โปร่งเบา และสัมผัสกับความลึกซึ้งภายใน รองลงมาก็คือศิลปะที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ เพื่อส่งเสริมคุณธรรมความดี เช่น ชาดกหรือนิทานตามจิตรกรรมฝาผนัง แต่คุณค่าของศิลปะมิได้มีเพียงเท่านั้น หากยังสามารถนำพาให้ผู้คนซาบซึ้งถึงสัจธรรมของชีวิตด้วย สัจธรรมหรือความจริงนั้นมีสองระดับ คือ ความจริงแบบสมมติ (สมมติสัจจะ) กับความจริงแบบปรมาตม์ (ปรมาตม์สัจจะ) เช่น นาย ก. เป็นรัฐมนตรี นาย ข. เป็นชวานา นี่เป็นความจริงแบบสมมติ แต่เมื่อพูดถึงความจริงระดับปรมาตม์ ทั้งสองคนไม่ได้ต่างกัน เพราะต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย และเป็นการก่อรูปจากขั้นห้า เช่นเดียวกัน หน้าที่อย่างหนึ่งของศิลปะคือการเปิดใจให้คนเห็นความจริงขั้นปรมาตม์ ไม่หลงติดอยู่กับสมมติ และสุดท้ายผู้วิจัยขอยกคำกล่าวของ พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ที่กล่าวถึงศิลปะกับพุทธศาสนา ในบางช่วงบางตอนไว้ว่า ในฐานะที่ศิลปะเป็นสะพานพามนุษย์ให้เข้าถึงความงาม ความจริง และความดี ศิลปะคือสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์มีสัมพันธภาพกับสรรพสิ่งอย่างรอบด้าน ทำให้มนุษย์เห็นคุณค่าของธรรมชาติ เห็นมนุษย์ทุกคนเป็นพี่น้องกัน หยั่งลึกถึงจิตวิญญาณของตน และเข้าถึงสิ่งสูงสุดได้ ศาสนามีความหมายกับชีวิตอย่างไร ศิลปะก็มีความหมายกับมนุษย์อย่างนั้น ชีวิตที่ดึงมากับศิลปะจึงไม่อาจแยกจากกันได้ ศิลปะช่วยให้ความเป็นมนุษย์ของเราสมบูรณ์และงดงามได้(<http://www.visalo.org/article/PosttoDay255308.html>)

การมองเห็นความจริงของชีวิตด้วยแนวคิดพุทธศาสนาสู่งานศิลปะ

นอกจากแนวคิดทฤษฎี หลักธรรมคำสอนต่างๆทางพุทธศาสนาแล้ว ผู้วิจัยเองยังมีความสนใจผลงานศิลปะ ที่มีแนวคิดเกี่ยวข้องกับธรรมะ สัจธรรมต่างๆอีกด้วย และ อาจารย์ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์ เป็นหนึ่งในศิลปินอีกมากมาย ที่ผู้วิจัยศึกษา

ภาพที่ 4 อาจารย์ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์

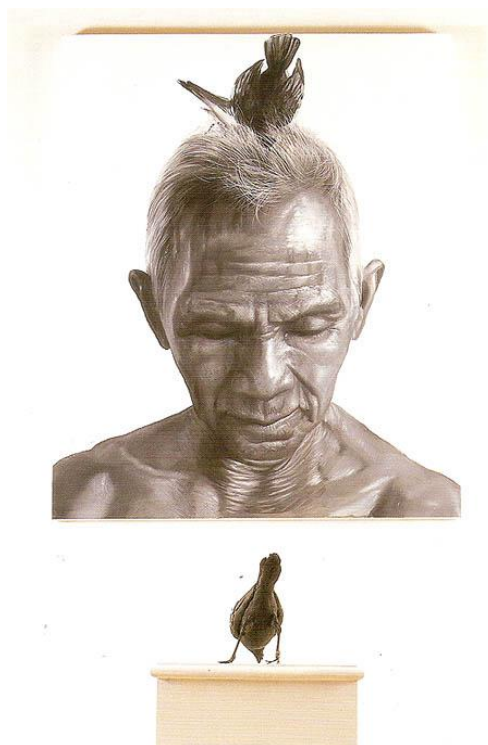

จากผลงานที่หลากหลายของ อาจารย์ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง ผลงานบางส่วนจาก ผลงานชุดภาพเหมือนชีวิต (Portraits of Lives) เป็นอีกชุดหนึ่ง ในผลงาน หลากๆชุดของอาจารย์ประดิษฐ์ ที่มีความโดดเด่น และน่าสนใจ สะท้อนแนวคิดเรื่องธรรมชาติได้อย่าง ชัดเจน และรวมถึงผลงานชุดอื่นๆในช่วงท้าย

ภาพที่ 5 ภาพเหมือนชีวิต 2 (ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์)

กรรม เป็นตัวกำหนด ชีวิตบุคคล จิตใจ และไม่เว้นแม้แต่ตัวรูปกายมนุษย์ จากผลงานที่ผ่าน มาในอดีตจนถึงปัจจุบัน สิ่งสำคัญที่อาจารย์ประดิษฐ์ไม่ละเว้นในการแสดงออกของผลงานคือ เนื้อหา สาระ รายละเอียด โครงสร้าง หน้าตา ของตัวบุคคลที่อาจารย์ประดิษฐ์ได้ถ่ายทอด ซึ่งสามารถบ่งบอกสิ่ง ที่ผ่านมาของบุคคลในผลงานได้เช่นกัน เนื้อหาภายในของตัวเรื่องราว ภาพบุคคลมีการใช้วัสดุ 3 มิติ เข้า ไปประกอบ โดยมีความสัมพันธ์เอื้อกันและกัน ทั้งทางกายภาพของรูปและนามธรรมความหมาย จะขาด จากกันไม่ได้ เหมือนร่างกาย และจิตใจ รูปทรง 3 มิติ ในตัวผลงาน ไม่ใช่สิ่งที่อยู่เป็นเอกเทศไม่ได้ แต่ถูก นำมาใช้เพื่อขยายเติมเต็ม หรือเสริมเพิ่ม เพื่อสลายมิติลวงทางกายภาพของงานจิตรกรรมให้ออกมาสู่ สัมผัสผู้ชมผลงานภายนอก

ภาพที่ 6 เหนือ (ประติมากรรม ตั้งประสาทวงศ์)

เนื้อหาที่แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกในผลงาน คือเรื่องราวที่สะท้อนใจจากชีวิตของ อาจารย์ประติมากรรม จากผลงานชุดภาพเหมือนชีวิต สิ่งที่จะทำให้มนุษย์เรากลับมาเกิดความสุข ความทุกข์ คือ ความสุข-ทุกข์ จากการต้องดิ้นรนต่อสู้ชีวิต ความสุข-ทุกข์ จากความรัก และสองเรื่องนี้เป็นตัวจุดกำเนิด ให้มนุษย์ต้องหาที่พึ่งทางใจ อันเป็นทางรอด คือความศรัทธา ในผลงานที่ชุดนี้จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยง จากเรื่องดังกล่าวได้ ดังนั้นทั้งหมดทั้งมวลที่กำลังเกิดขึ้น และผ่านเข้ามาในชีวิตของอาจารย์ประติมากรรม ได้ ถูกถ่ายทอดสร้างสรรค์ ให้ปรากฏขึ้นมาเป็นรูปธรรมทางศิลปะ ภาพบุคคลที่ผู้ชมเห็น จึงไม่ใช่เพียง ภาพเหมือนของชีวิตบุคคลนั้นๆ หากแต่กลับหมายถึงภาพเหมือนชีวิตของอาจารย์ประติมากรรมเองด้วย “งานศิลปะของข้าพเจ้า คือ ภาพเหมือนตัวตนจริงของข้าพเจ้าเอง” คำกล่าวจาก อาจารย์ประติมากรรม ตั้งประสาทวงศ์

ภาพที่ 7 อ.คามิน เลิศชัยประเสริฐ

และศิลปินท่านที่ 2 ที่มีความน่าสนใจมาก คืออาจารย์ คามิน เลิศชัยประเสริฐ เป็นศิลปินอีกท่านหนึ่ง ที่ทำงาน โดยมีแนวคิดจากศาสนา การค้นหาความจริงของชีวิต และที่สำคัญสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่สุดคือ การที่อาจารย์เองใช้ศิลปะเป็นกลไกการบำบัดจิต ควบคู่ไปกับการค้นหาความจริงตามหลักพุทธศาสนาแบบนิกายเซน เรียกได้ว่าเป็นทั้งธรรมชาติบำบัดและศิลปะบำบัดไปด้วยในเวลาเดียวกัน ฉะนั้นแล้วผู้วิจัยของยกตัวอย่าง

ผลงานชุด ก่อนเกิด-หลังตาย (Before Birth – After Death) โดยอาจารย์คามิน เลิศชัยประเสริฐ ได้มาจากวิธีการใช้ชีวิต และการทำงานศิลปะ สร้างผลงานโดยใช้วิธีการตัดแปะวัสดุสิ่งพิมพ์ที่กระทบใจในชีวิตประจำวันในทุกวันลงบนกระดาษ และเขียนรูปหัวกะโหลก ข้อความต่างๆที่เกี่ยวกับสัจจะแห่งชีวิตทับซ้อนลงไป เป็นเวลา 1 ปี และทำเป็นประติมากรรมจำนวนหนึ่ง คุณค่าของงานศิลปะชุดนี้จึงอยู่ที่กระบวนการทั้งหมดที่ทำ ผลงานทั้งหมดมีความเป็นพุทธศิลป์ร่วมสมัย เสมือนต้องการบอกว่ามีความตายอยู่ในทุกหนแห่งไม่ว่าจะมองเห็น หรือมองไม่เห็น หรือคิดเรื่องอะไรอยู่ก็ตาม

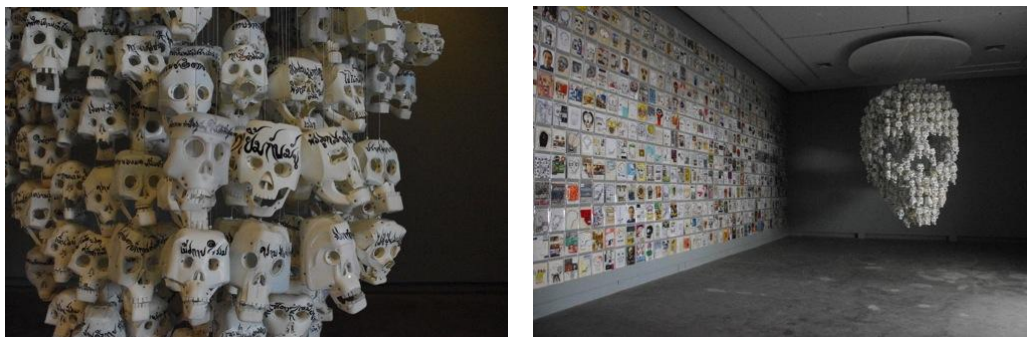

ภาพที่ 8 สอนปราสาถ้อยคำ(ซ้าย), มื่อยู่ทุกหนทุกแห่งในเรา(ขวา) (คามิน เลิศชัยประเสริฐ)

อาจารย์พูดถึงผลงานชุดนี้กับการใช้ชีวิตว่า เป็นกระบวนการทำความเข้าใจชีวิต เหมือนเวลาวิปัสสนา จิตจะฟุ้งไปตลอด ไปอดีต ไปอนาคต แต่การกำหนดลมหายใจจะทำให้ตนเองอยู่กับปัจจุบัน เพื่อให้ไม่ให้จิตฟุ้ง หากใครมีประสบการณ์ในการนั่งสมาธิ ก็จะเข้าใจ ฉะนั้นการทำงานศิลปะ เปรียบได้กับการกำหนดลมหายใจ การกำหนดลมหายใจก็คือการโฟกัสบางสิ่ง เพื่อให้ไม่ให้คิดปรุงแต่งไปข้างหน้าหรือกับอดีต คือการเปลี่ยนกิจกรรมมาเป็นภาวะปัจจุบัน

(<http://www.manager.co.th/CelebOnline/ViewNews.aspx?NewsID=9570000106271>)

ภาพที่ 9 ก่อนเกิด-หลังตาย (คามิน เลิศชัยประเสริฐ)

ในส่วนของผลงานประติมากรรม ซึ่งเกิดจากการนำวัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน มาสร้างให้อยู่ในรูปทรงของห้วกะ โหลกจีนเล็ก ประกอบกันจนกลายเป็นรูปทรงของห้วกะ โหลกอันใหญ่โต เพื่อเพิ่มแรงปะทะต่อผู้ชมมากขึ้น ซึ่งบนห้วกะ โหลกจีนเล็กแต่ละชิ้น จะมีข้อความที่นำมาจากงานผลงานตัดปะ ซึ่งเกี่ยวกับสัจจะแห่งชีวิต โดยผลงานนี้ได้มาจากการพิจารณาธรรม วิปัสสนา การเพ่งอสุกะ มรณสติ การเปลี่ยนผ่าน ทุกอย่างมาจากความตาย มองโลกอย่างเป็นกลาง เป็นความจริง เป็นสัจจะ ตามที่เป็นอยู่ เพราะทุกวันนี้มนุษย์ตายทุกวัน ชีวิตสั้นไปทุกขณะ แต่ไม่เคยมองว่ามันคือความตายเช่นกัน หากมนุษย์ตระหนักรู้ถึงสิ่งเหล่านี้ชีวิตจะมีคุณค่ามากขึ้น มีความสุขมากขึ้น ใช้ชีวิตอย่างมีสติ รู้เท่าทันกับสิ่งเหล่านี้ โดยไม่ยึดติด และมนุษย์จะเข้าถึงการปล่อยวางมากขึ้น เข้าใจถึงความเป็นธรรมชาติมากขึ้น

แนวคิดรวบยอดแบบเพื่อฝันสู่การสร้างสรรค์

แฟนตาซี (Fantasy) หรือ “ความเพื่อฝัน” เป็นคำที่ใช้สื่อถึงจินตนาการ ความรู้สึกที่หลุดพ้นไปจากโลกแห่งความจริง ในวงการศึกษ แฟนตาซี เป็นคำที่ถูกนำไปใช้ ในศาสตร์หลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านศิลปศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาทางด้านวัฒนธรรม วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดแนวคิดรวบยอดแบบแฟนตาซีในแง่มุมต่างๆ นี้ โดยยึดคำนิยาม ความหมาย และการใช้งานในแง่มุมของศิลปะ

แฟนตาซีในแง่มุมของบทประพันธ์ : ในผลงานศิลปะคำว่าแฟนตาซี ถูกนำมาใช้บ่อยในการจัดประเภทของบทประพันธ์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้เวทย์มนตร์ และมีการแสดงออกถึงการมีลักษณะเหนือธรรมชาติปรากฏอยู่ในองค์ประกอบหลักของเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น โครงเรื่อง (Plot) แนวคิดหลักของเรื่อง(Theme) และฉาก (Setting) คงจะพบได้ว่างานเขียนในแนวแฟนตาซีนิยมให้เรื่องราวต่างๆเกิดขึ้นในโลกแห่งจินตนาการ ที่ซึ่งเวทย์มนตร์ คาถาวิเศษ คำให้พรและสิ่งลึกลับเป็นเรื่องธรรมดา (<http://ajearth-blog.tumblr.com/>, มิถุนายน 2555)

แฟนตาซีในแง่มุมของนิยาย : แฟนตาซีเป็นแนวทางที่ถูกแยกประเภทออกมาจากนิยายวิทยาศาสตร์(Science Fiction) และนิยายสยองขวัญ (Horror) โดยมีความแตกต่างในเรื่องของระดับความเกี่ยวข้องของเนื้อหาที่อิงวิทยาศาสตร์ และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความน่ากลัว และ ความตาย ซึ่งทั้ง 3 แนวที่กล่าวมาข้างต้นต่างจัดอยู่ในกลุ่มนวนิยายประเภท จินตนิยาย (Speculative Fiction)

แฟนตาซีในแง่มุมของวัฒนธรรมนิยม : ในแง่ของวัฒนธรรมนิยม แนวแฟนตาซีได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะใน ยุคกลาง(Middle Age) ของยุโรป โดยยึดเอาลักษณะที่ปรากฏของลัทธิ Medievalism ไม่ว่าจะเป็น เกราะเหล็กของอัศวิน อาวุธมีด ดาบ หอกที่มีการประดับประดา ตกแต่งอย่างวิจิตรงดงาม รวมถึงขนาดที่มหึมา เกินกว่าที่มนุษย์ธรรมดาจะยกขึ้นมากัดแกว่งไปมาได้ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้จากผลงานที่ได้รับความนิยมระดับโลก เช่น ภาพยนตร์ไตรภาคเรื่อง The Lord of the Rings ของ Peter Jackson และหนังสือนวนิยายของ J. R. R. Tolkien เรื่อง The Hobbit และ The Lord of the Rings และได้รับการถ่ายทอดให้อยู่ในภาพประกอบ (Illustration) โดยศิลปินอย่าง Alan Lee และ John Howe เป็นต้น ผลงานแนวแฟนตาซีที่ปรากฏในวัฒนธรรมนิยมนั้น มักจะ

นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวกับ เทพนิยาย (Fairy Tales), พ่อมด (Wizards), ผู้วิเศษ (Sorcerers), และเหล่าแม่มด (Witchcraft) โดยพยายามที่จะหลีกเลี่ยงความน่ากลัวแบบสยองของ (Horror) ความคิดรวบยอดแบบแฟนตาซีได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นในงานเขียน งานศิลปะ ภาพยนตร์ ดนตรี โดยลักษณะของการถ่ายทอดอารมณ์ที่มีกลิ่นอายของความลึกลับและมีลักษณะของความเป็นตำนาน ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้บริโภคสื่อนิยมเสพในปัจจุบัน (วิกิพีเดีย, <http://en.wikipedia.org/wiki/Fantasy>, มิถุนายน 2555)

แฟนตาซีในแง่มุมของศิลปะ : ผลงานศิลปะแนวแฟนตาซี ถือได้ว่าเป็นศิลปะของจินตนาการที่ไม่มีขอบเขต ไร้ขีดจำกัด ศิลปินแนวแฟนตาซีสามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวตนได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องสนใจคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือคำจำกัดความใดๆ ซึ่งกล่าวไว้โดย John Grant และ Ron Tiner และยังสามารถแนวคิดหลักในงานศิลปะประเภทแฟนตาซี ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. High Fantasy Theme : ผลงานศิลปะในแนว High Fantasy นั้น ถึงแม้ว่าศิลปินจะให้ความสำคัญกับตัวละครที่มีจำนวนไม่มาก แต่ศิลปินจำเป็นต้องขยายความในลักษณะของการทำให้รู้สึกถึงความเกินจริง (Exaggerate) ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ตัวละครที่ปรากฏอยู่ในผลงานมักมาพร้อมนัยยะของความยิ่งใหญ่ ที่ไม่สามารถหาสิ่งใดมาเทียบได้ เพื่อทำให้สมกับงานประเภทเพื่อฝันเกินจริง ซึ่งศิลปินในแนวนี้ส่วนใหญ่นิยมวาดตัวละครในลักษณะของวีรบุรุษ (Heroic Figure) ที่มีรูปร่างและกล้ามเนื้อใหญ่โต รู้สึกถึงพลังกำลังอันมหาศาล และมักสร้างหญิงสาวที่แต่งกายในลักษณะกึ่งเปลือย ในสถานการณ์ที่กำลังต่อสู้กับสัตว์ประหลาด (Monster) ศิลปินที่นำเสนอผลงาน

แนวนี้นี้ ได้แก่ Geoff Taylor, Terry Oakes, Steve Firchow, Ami Blackshear, Bill Sienkiewicz, Kenneth Morris, และ Boris Vallejo เป็นต้น

2. Alien Landscapes Theme : ผลงานแนวแฟนตาซีที่นำเสนอแนวคิดหลักแบบ Alien Landscapes นั้น ส่วนมากมีเรื่องราวเกิดขึ้นบนดินแดนที่แสนห่างไกล ในโลกแห่งจินตนาการที่แตกต่างจากโลกใบเดิมที่เคยอาศัยอยู่อย่างสิ้นเชิง การนำเสนอผลงานโดยใช้แนวคิดหลักนี้ ศิลปินจะปลดปล่อยจิตใจให้ตนเองหลุดเข้าไปในโลกแห่งจินตนาการ ซึ่งเป็นโลกที่ไกลห่างออกไป เป็นดินแดนที่แตกต่าง เป็นสถานที่ซึ่งสรรพสิ่งไม่ได้เป็นไปในแบบที่ควรจะเป็น ศิลปินที่นำเสนอผลงานแนวนี้นี้ ได้แก่ Danny Flynn, David Farren, Geoff Taylor, Chris Brown, Terry Oakes, และ Jim Burns เป็นต้น

3. Fantasia Theme : แนวคิดหลักแบบ Fantasia Theme นั้น เป็นการนำเสนอเรื่องราวของโลกแห่งเวทย์มนต์ ความเป็นจริงในโลกขนาน (Parallel Reality) ซึ่งมักปรากฏอยู่ในดินแดนแห่งเทพนิยาย (Fairyland) นำเสนอเรื่องราวของเหล่าเทพธิดา นางฟ้า เจ้าหญิง เจ้าชาย อัศวิน และสัตว์ต่างๆ สัตว์ในเทพนิยายที่พบบ่อยในงานประเภทนี้เช่น มังกร กูดตัวเล็ก ไบฮูแหลมมีปีกเหมือนผีเสื้อ (Elf) เป็นต้น งานประพันธ์ที่นำเสนอผลงานแนวนี้นี้ ได้แก่ Alice in Wonderland ของ Charles Lutwidge Dodgson หรือบทประพันธ์เรื่อง The Hobbit และ The Lord of the Rings ของ J.R.R. Tolkien ส่วนศิลปินที่นำเสนอผลงานแนวนี้นี้ ได้แก่ Alan Baker, Ami Blackshear, Terry Oakes, Jim Burns, Brian Froud, Brian Partridge, Steve Firchow, Sue Ellen Brown, Harvey G. Parker, และ Geoff Taylor เป็นต้น

4. Space Opera : สำหรับแนวความคิดหลักแบบ Space Opera นั้น ถือเป็นหัวใจของ นวนิยายประเภทอิงวิทยาศาสตร์ (Science fiction) ด้วยลักษณะของการผสมผสานการต่อสู้ ผจญภัย และการเดินทางข้ามระบบสุริยจักรวาล บวกกับเทคนิคในการนำเสนอที่แตกต่าง ผลงานที่ใช้แนวคิดแบบ Space Opera มักมียานอวกาศขนาดใหญ่ ตัวละครมีที่เรื่อร่างเกิดจากการผสมผสานกันของสิ่งมีชีวิตจากต่างดาว รวมถึงเหล่าอัศวิน เช่น อัศวินเจได (Jedi Knight) จากภาพยนตร์เรื่อง Star Wars ของ George Lucas และเจ้าหญิงจากกลุ่มดาวต่างๆ ที่ช่วยเสริมให้เรื่องราวมีเสน่ห์มากขึ้น และส่งผลให้ผู้ชมผลงานรู้สึกราวกับต้องมนต์ขลัง จากองค์ประกอบทั้งหมดที่กล่าวมาก่อให้เกิดความสงสัยในตัวผู้ชม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการนำเสนอแนวคิดรวบยอดแบบเพื่อฝัน (Fantasy Concept) สำหรับศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้แนวความคิดหลักแบบ Space Opera ได้แก่ Jim

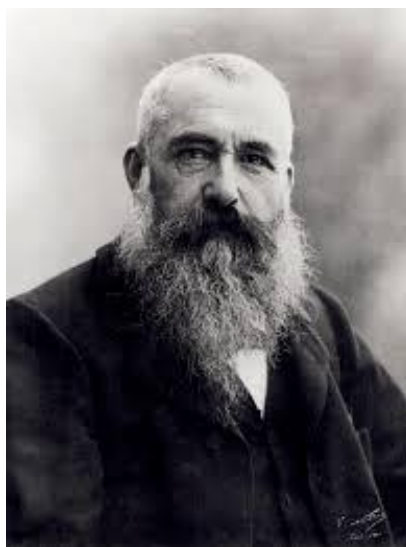
Burns, David A. Hardy, Alan Jefferson, Malcom Tween, และ Les Edwards (วิกิพีเดีย, http://en.wikipedia.org/wiki/H._G._Wells , มิถุนายน 2555)

5. Splatter : แนวคิดหลักแบบ Splatter เป็นงานศิลปะแนวแฟนตาซีที่นำเสนอด้านมืด (Dark Fantasy) และความน่ากลัวแบบสยองขวัญ มีวัตถุประสงค์เพื่อรบกวนผู้ชม ทำให้รู้สึกถึงความสะอิดสะเอียน ขยะแขยง หรือทั้ง 2 อย่างในเวลาเดียวกัน ตัวอย่างศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานแนวนี้ได้แก่ John Holmes, Paul Campion, Steve Firchow, Alan Baker, Danny Flynn, Jael, Robin และ Grenville Evans เป็นต้น

6. The Strange : เป็นแนวทางการนำเสนอความคิดที่เน้นความแปลก (The Strange Theme) ไม่ว่าจะเป็นความแปลกแบบแตกต่าง ความแปลกแบบแตกแยก ความแปลกแบบสุดขีด แม้กระทั่งความแปลกแบบที่คล้ายคลึงเหมือนมั่วก็ตาม แต่แนวทางของความคิดเพื่อฝันที่เน้นความแปลกนั้น ล้วนแล้วแต่มีจุดร่วมเดียวกันคือ ความท้าทายที่จะนำเสนอความไม่ลงตัวของศิลปะแนวนี้ เพื่อสร้างความรู้สึกตกตะลึงแบบไม่ทันตั้งตัว ด้วยการจัดวางรูปลักษณะต่างๆอย่างผิดที่ผิดทาง เพื่อเล่นกับขอบเขตประสบการณ์ของผู้ชม ตัวอย่างของศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานแนวแฟนตาซีที่เน้นความแปลก ได้แก่ John Ottinger, Paul Hamilton, Paul Barlett, John Holmes, Ian Miller, Michael Mascaro, Chris Brown, Judith Clute, Michael Helme, James Bentley, Chris Achilleos, Terry Oakes, David Scott Meier, Simon Bisley, และ Jael เป็นต้น

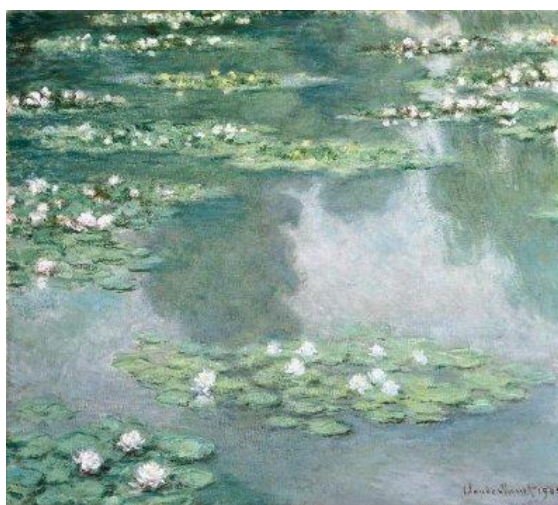
อิทธิพลทางรูปแบบสู่การสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบแฟนตาซี

นอกจากการศึกษาแนวคิดด้านพุทธศาสนา และองค์ความรู้ต่างๆซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้ว การศึกษาองค์ความรู้ทางด้านรูปแบบจากศิลปินก็มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนา ต่อยอดผลงานในอนาคต ซึ่งจากองค์ความรู้ด้านรูปแบบ จึงกลายมาเป็นอิทธิพลทางด้านรูปแบบในเวลาต่อมา และศิลปิน 3 ท่านที่ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปนี้ คือ พอล โกแกง (Paul Gauguin) โคลด โมเนต์ (Claude Monet) และ ราชา วรี วรรมมา (Raja Ravi Varma) ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลทางด้านรูปแบบจากศิลปิน 3 ท่าน ซึ่งแต่ละท่านมีความเป็นเฉพาะตัว และแนวคิดที่แตกต่างกันซึ่งมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยทั้งสิ้น

ภาพที่ 10 Claude Monet (1840 -1926)

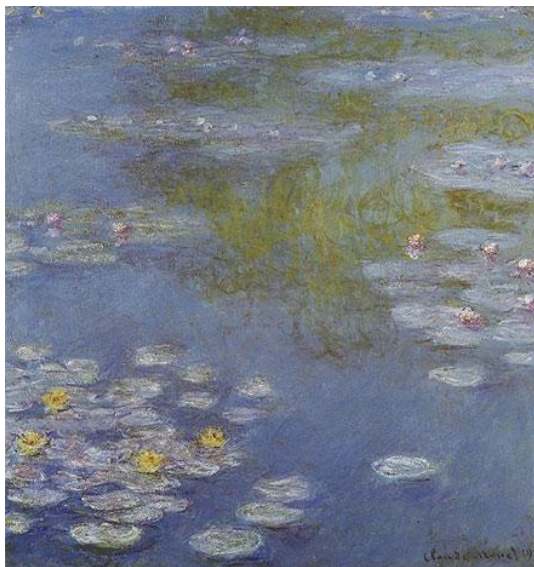
ศิลปินท่านแรกที่มีอิทธิพลต่อผู้วิจัยก็คือ โคลด โมเนต์ (Claude Monet) เป็นศิลปินในลัทธิประทับใจ (Impressionism) ศิลปะในแบบ Impressionism ได้ปฏิวัติรูปแบบของการใช้สีที่แหวกกฎเกณฑ์เดิม โดยยึดเอาหลักทฤษฎีของเซอร์ ไอแซค นิวตัน (Sir Isaac Newton) ในเรื่องของแสงสีขาวที่ส่องผ่านแท่งแก้วปริซึม แล้วกระจายสี ออกมาเป็นสีรุ้งหลากสี และศิลปิน Impressionism ได้นำเอาทฤษฎีนี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ นั่นคือ การกระจายแสงออกมาก่อนเป็นอันดับแรก

ภาพที่ 11 Water Lilies (Claude Monet 1905)

อันดับสองคือ การให้สายตาผสมสีต่างๆเอง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อนำสีเหลืองมาเติมใกล้กับสีน้ำเงิน ตาคนเราจะผสม 2 สีนี้เป็นสีเขียว หรือที่เรียกกันว่าการผสมสีทางตา (Optical Mixture) ดังนั้นการใช้สีของศิลปินกลุ่ม Impressionism จะต้องคำนึงถึงวัตถุกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทุกสิ่ง ทุกอย่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน สะท้อนแสงสีและเงาหากันอีกด้วย

ภาพที่ 12 Water Lilies (Claude Monet)

ภาพที่ 13 Water Lilies (Claude Monet)

ผลงานของ โมเนท์ มุ่งเน้นการเขียนภาพในช่วงเวลาที่สายตาสัมผัสรับรู้ ถึงช่วงเวลานั้น และ เป็นช่วงเวลาที่ฉับพลัน สนใจในการสังเกตและบันทึกการเปลี่ยนแปลงสภาวะของแสงสี และ แยกแยะสีที่นำเข้ามาประกอบกัน แสงที่ส่องต้องวัตถุต่างๆ ทำให้เกิดพื้นผิวภาพที่เต็มไปด้วยสีสันที่ แปรเปลี่ยน เป็นภาพที่เต็มไปด้วยความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง สร้างอารมณ์โดยใช้สี มากกว่าจะ แสดงรายละเอียดของสิ่งที่เขียน และใช้จินตนาการถ่ายทอดออกมาจากความประทับใจ ในลักษณะ เป็นที่แปร่งไม่มีการเกลี่ยสีให้เรียบ มักจะสะท้อนภาพชีวิตที่ศิลปินเห็นรอบตัว เช่น ภาพในชนบท ชีวิตในเมือง คนแต่งกายด้วยชุดประจำวัน ทิวทัศน์ ท้องทะเล บึงน้ำ แสงสะท้อนจากใบไม้ พื้นน้ำ และกลุ่มเมฆ และให้ความสนใจกับแสงที่ตกลงบนวัตถุในสภาวะอากาศต่างๆ เช่นเดียวกับแนวคิด ของกลุ่มมิม(Impressionism <http://www.oknation.net/blog/miko/2008/01/27/entry-4>)

ภาพที่ 14 Paul Gauguin (1848-1903)

ศิลปินอีกท่านหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้วิจัยก็คือ พอล โกแกง (Paul Gauguin) เป็นหนึ่งใน ศิลปินยุคปลายศตวรรษที่ 19 ที่สำคัญคนหนึ่ง ผู้ซึ่งละทิ้งทฤษฎีแสงสีวิทยาศาสตร์ของลัทธิ ประทับใจ (Impressionism) ไปสู่แนวทางใหม่ อันเป็นการปูทางไปสู่การเติบโตของศิลปะในยุค ต่อมา โกแกงเริ่มต้นสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของลัทธิประทับใจ (Impressionism) จากนั้นจึงได้ พัฒนาผลงานไปสู่รูปแบบของลัทธิประทับใจยุคหลัง (Post-Impressionism) ผลงานของ โกแกงมี ลักษณะเป็นสองมิติ และเต็มไปด้วยสีสดเข้ม มีพลัง มีการตัดทอนเส้นและสี ทำให้รูปร่างที่มาจาก

ชนชาตินั้นแบนเรียบ มีขอบเขตชัดเจน และตัดขอบด้วยเส้นสีดำ หรือน้ำเงิน บางช่วงของผลงาน มีการใช้สีบาง เพื่อปล่อยพื้นผิวของผ้าใบทำงานจนเกิดเป็นเกิดลวดลาย โทงเงงเลือกใช้เฉดสีอย่าง จำกัด โดยใช้แม่สีหลากหลายเฉดเป็นหลัก เป็นอีกวิธีการหนึ่งซึ่งทำให้โทงเงงเป็นอิสระจากการ ลอกเลียนสีตามธรรมชาติ

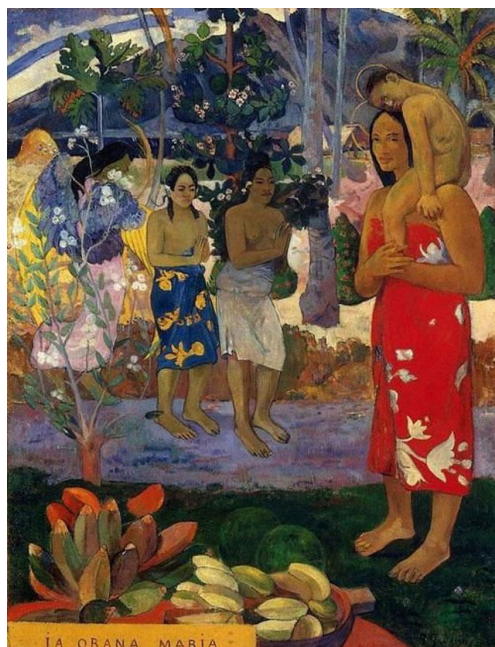
ภาพที่ 15 The Vision after the Sermon (Paul Gauguin, 1888)

The Vision after the Sermon เป็นผลงานช่วงแรกของโทงเงง ที่ละทิ้งลัทธิประทับใจ (Impressionism) และคิดค้นวิธีการแสดงออกใหม่ที่รู้จักกันในนามสัญลักษณ์ (Symbolism) โทงเงงเชื่อ ในการแสดงออกที่มาจากความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่เขียน มากกว่ารูปลักษณ์ภายนอกของสิ่งนั้น โทงเงงไม่ เชื่อว่าศิลปะคือการอธิบาย หรือลอกเลียนแบบธรรมชาติ แต่มุ่งแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ดังนั้น เสื้อผ้าของกลุ่มหญิงสาว รวมถึงพระเจ้ากับซาตานที่กำลังต่อสู้กันอยู่ตามเรื่องราวในคัมภีร์ไบเบิล จึงไม่ ใช้การแยกโทนสี และเต็มจุดหรือป้ายสีตามแบบลัทธิเดิมอีกต่อไป แต่ถูกลดทอนให้เหลือเพียงเส้น รอบนอก ลงสีเรียบๆ เพื่อให้เกิดอารมณ์เพื่อฝันแบบทฤษฎีนิยาย พื้นหญ้าของโทงเงง กลับใช้สีแดงสด ระบายลงไปเป็นระนาบแบน เหตุที่โทงเงงทำเช่นนั้น เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ดำรงอยู่จริง ทุกสิ่งถูกสร้างขึ้น โดยศิลปิน ดังนั้น สีจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง

ภาพที่ 16 Perfect days (Paul Gauguin,1896)

ภาพที่ 17 La Orana Maria (Paul Gauguin,1891)

โกแคงมักเปรียบเทียบการใช้สีกับดนตรี คนตรีสร้างจินตนาการได้โดยไม่ต้องมีภาพใดๆมาประกอบ เช่นเดียวกัน สีทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆได้ โดยที่ไม่ต้องบอกเรื่องราวใดๆ โกแคงปรารถนาจะเห็นจิตรกรรมของตนปลุกเร้าความรู้สึกของผู้ชมโดยจัดการกับเส้นสีให้กลมกลืน และทรงพลัง แนวคิดในการใช้สีของโกแคง เรื่องการใช้สีบริสุทธิ์ และการสร้างความงามจากการประสานกลมกลืน ส่งอิทธิพลถึงกลุ่มนาบิ (Nabis) และศิลปะแนวนามธรรม (Abstract Art) ในเวลาต่อมา ด้วยวิธีการและเหตุผลข้างต้น โดยเฉพาะในช่วงที่โกแคงสร้างผลงานที่เกาะตาฮิติ ทำให้ผลงานของโกแคงมีกลิ่นอายของความเป็นวัฒนธรรม ความเชื่อ พิธีกรรม วิถีชีวิต ซึ่งแนวคิดเรื่องการถ่ายทอดผลงานจากความรู้สึก รวมถึงแนวคิดการใช้สีบริสุทธิ์ สัญลักษณ์ เทคนิควิธีการต่างๆอีกมากมาย ล้วนแล้วมุ่งเน้นที่การถ่ายทอดความรู้สึกเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งหมดนี้เองจึงได้มาเป็นอิทธิพลในการสร้างงานศิลปะของผู้วิจัย (<http://survivemydesign.blogspot.com/2009/02/painting-self-portrait-1-gauguin-paul.html>)

ภาพที่ 18 Raja Ravi Varma (1848-1906)

ศิลปินท่านสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะนำเสนอคือ ราชา วรี วรรมา (Raja Ravi Varma) เป็นจิตรกรและศิลปินชาวอินเดียในช่วงศตวรรษที่ 18 ราชา วรี วรรมา ได้รับยกย่องให้เป็นบิดาแห่งศิลปะสมัยใหม่อินเดีย ด้วยเหตุผลทางสุนทรียศาสตร์ ที่มีการผสมผสานระหว่างความเป็นประเพณีวัฒนธรรม กลิ่นอายแบบอินเดีย และเทคนิคการเขียนรูปแบบยุโรป ผลงานของราชา วรี วรรมา จึงได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากทั่วโลก และผลงานที่มีชื่อเสียงของราชา วรี วรรมา เป็นผลงานประเภทภาพบุคคล ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของชนชั้นกลางในอินเดีย และผลงานจากมหากาพย์อินเดียอย่างมหาภารตะ และรามเกียรติ์ ที่มีเรื่องราวของความเชื่อ ศาสนา เทพเจ้า และเทพอินดูต่างๆ

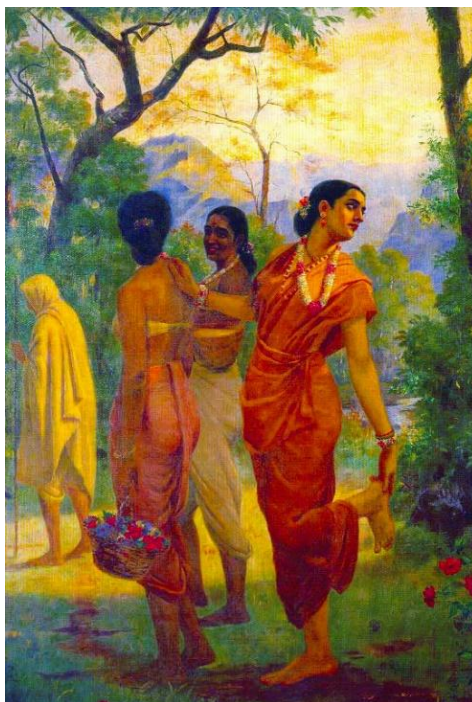

ภาพที่ 19 Lakshmi (Raja Ravi Varma)

ภาพที่ 20 Jatayu wars with Ravana (Raja Ravi Varma)

ภาพที่ 21 Shakuntala (Raja Ravi Varma)

ภาพด้านบนเป็นผลงานของราชา วร วรรมา เขียนจากฉากหนึ่งในตำนานมหากาณะระตะของอินเดีย เป็นฉากที่นางศุกุนตะลา กำลังดิ่งนามออกจากเพ้า ในขณะที่สายตามองหาคนรักของนางคือ ท้าวทฤษณะนธ์ จากองค์ประกอบแม้ว่าสายตาที่จ้องมองของนางศุกุนตะลา จะมองออกไปนอกรอบผลงาน แต่ก็แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการจ้องมองนั้น เป็นการจงใจด้วยการกำหนดภาพลักษณ์ ทางภาษาากายของนางศุกุนตะลา ที่แสดงออกถึงภาวะกังวลใจ ลังเล ไม่นั่นอน ประกอบกับเพื่อนสาวของเธอ ที่อยู่ใกล้ขณะของการเดินมุ่งไปข้างหน้า ซึ่งเป็นการตอกย้ำถึงอาการลังเลของนางศุกุนตะลาได้ดี บ่งบอกถึงชั้นเชิงในการจัดองค์ประกอบที่แยบยล แสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกได้ชัดเจน เป็นดั่งภาพนิ่งในภาพยนตร์ที่กำลังเคลื่อนที่ และเห็นถึงจินตนาการของศิลปินที่มีต่อฉากนี้ในตำนานมหากาณะระตะอีกด้วย ซึ่งด้วยวิธีการสร้างผลงานในรูปแบบของการเล่าเรื่องนี้ รวมถึงการจัดวางองค์ประกอบที่ให้ผู้ชมใช้จินตนาการต่อ ผู้วิจัยเองมีความสนใจเป็นพิเศษในจุดนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการแสดงออกนี้ในผลงานของผู้วิจัยด้วย

ภูมิหลังผู้วิจัย

ภูมิหลังผู้วิจัยในเฉพาะส่วนของผลงานจิตรกรรม 2 มิติ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาคือ ผลงานช่วงปีพ.ศ.2553 หรือช่วงปริญญาตรี และผลงานที่ในช่วงปีพ.ศ.2557 - พ.ศ.2558 เพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาทางด้านรูปแบบ และแนวคิด เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สร้างสรรค์สู่ผลงานปัจจุบัน

ผลงานช่วงปี พ.ศ.2553

แนวความคิด ในธรรมชาติสรรพสิ่งทั้งหลายนั้น มีสายใยแห่งชีวิตเชื่อมโยงถึงกัน พึ่งพากัน และกันเพื่อดำรงอยู่ โดยที่ทุกชีวิตมีความสำคัญ และมีคุณค่าเหมือนกัน โดยทุกชีวิตมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ผู้วิจัยจึงได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความอัศจรรย์ของความงามทางกายภาพ ความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ เพื่อพูดถึงการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของสรรพสิ่ง ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ตามจินตนาการ โดยห้วงเวลาในผลงานเป็นการจินตนาการไปถึงอนาคต ในช่วงเวลาหลังการล่มสลายของโลก

ภาพที่ 22 หลังพุทธกาล 2600 (3) ขนาด 180 x 140 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์,2010)

ภาพที่ 23 หลังพุทธกาล 2600 (4) ขนาด 180 x 140 ซม. (รัชนีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010)

ภาพที่ 24 หลังพุทธกาล 2600 (5) ขนาด 190 x 150 ซม. (รัชนีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010)

ภาพที่ 25 หลังพุทธกาล 2600 (6) ขนาด 360 x 150 ซม. (รัชนีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2010)

ผลงานช่วงปี พ.ศ.2557-พ.ศ.2558

แนวคิดหลักผู้ถึงเรื่องแนวคิดทางพุทธศาสนา การทำความเข้าใจในเรื่องของความทุกข์ ความเป็นธรรมชาติ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับ ไปอย่างเป็นระบบ รวมถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างมีสติ เป็นการใช้ธรรมะบำบัด และศิลปะบำบัด เป็นการขัดเกลาจิตใจ ทำให้สัมผัสถึงความสุข และความงามของธรรมชาติ ได้ละเอียดลุ่มลึกยิ่งขึ้น โดยรูปแบบผลงานเป็นเรื่องราวของการเชื่อมโยงระหว่างโลกความจริงตามตาเห็น และโลกภายในจิตที่ทับซ้อนกัน

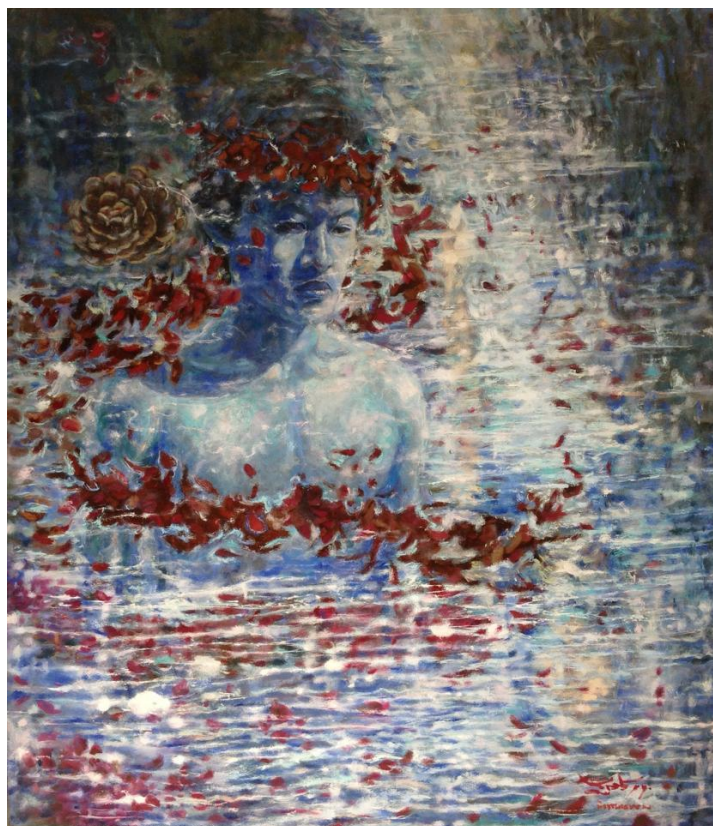

ภาพที่ 26 สุขสัมผัส ขนาด 150x120 ซม. (รัชนีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2014)

ภาพที่ 27 กระแสโลก ขนาด 150x120 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2015)

ภาพที่ 28 พิจารณาตน พิจารณาธรรม ขนาด 170x150 ซม. (รัฐธีร์ ศรีจันทร์อินทร์, 2015)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

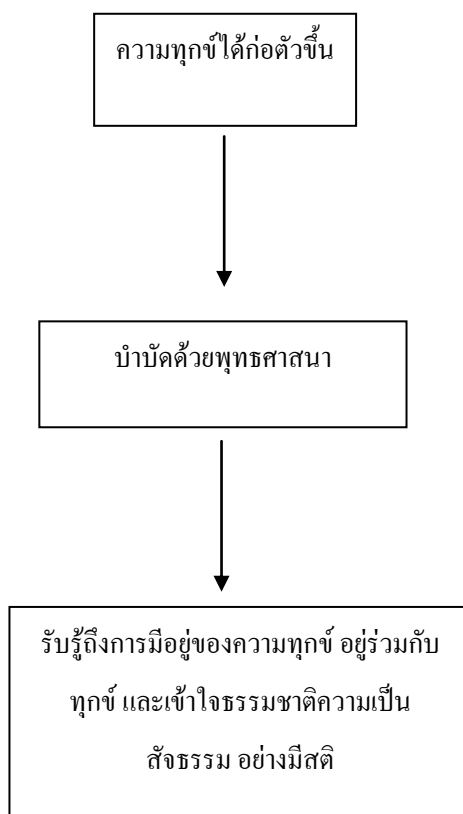
ศิลปะกับศาสนา ศาสนากับศิลปะ ศิลปะที่เกี่ยวข้องกับศาสนาย่อมเกิดจากการมีศรัทธาเป็นสำคัญ ในความเชื่อ คำสอนของศาสนานั้นๆ ทุกศาสนาล้วนแล้วแต่ขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ขาวสะอาด ปราศจากสิ่งชั่วร้ายทั้งสิ้น พุทธศาสนาก็เช่นกันเมื่อมีศรัทธา ย่อมเป็นที่มาของพุทธศิลป์ทั้งปวง ผลงานศิลปะเสมือนสื่อกลางทำให้เราเข้าถึงความดีงาม น้อมใจให้สงบ เปิดเผยความจริงของชีวิตให้ได้ ประจักษ์รู้เท่าทันโลก จนละวางได้ เมื่อความทุกข์ก่อตัวขึ้นในจิตของผู้คน จนไม่สามารถหาทางออกได้ ศาสนามักเป็นสิ่งที่สุดท้ายและสิ่งเดียวที่ผู้คนส่วนใหญ่หนีถึง เมื่อไปศาสนสถานเพียงเห็นรูปเคารพจิตใจก็พลันสงบ เยือกเย็นขึ้น คงปฏิเสธไม่ได้ว่านี่คืออำนาจแห่งพุทธศิลป์ เป็นศิลปะ เป็นสะพานแห่งความงามเพื่อเข้าถึงความจริง ความดีงาม เห็นคุณค่าธรรมชาติ ชาบซึ่งถึงสัจธรรมของชีวิต ฉะนั้นชีวิตที่ดีงามกับศิลปะ จึงมีอาจแยกจากกัน มันจึงสมบูรณ์และงดงาม สัมพันธภาพระหว่างพุทธศาสนากับศิลปะ จึงกลายเป็นพุทธศิลป์แห่งความศรัทธา ในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย จิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ : ทุกทุกซ์ การดับสูญ

โดยแนวคิดหลักมีที่มาจากความทุกข์ ที่เกิดจากการจากลา ดับไป สูญสลายไปของสิ่งอันเป็นที่รัก รวมถึงการปรารถนาในสิ่งที่อยู่เหนือการควบคุม เป็นภาวะของการตั้งอยู่ของความทุกข์ จิตใจมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น จึงเข้าสู่กลไกการหาทางออกจากความหม่นหมอง ผ่านหลักธรรม คำสอนของพุทธศาสนา ทำความเข้าใจ เพื่อประจักษ์กับความจริงของชีวิตอย่างเป็นปัจจุบัน จนพบคุณค่าของแก่นแท้ในสัจธรรม คือความจริงของธรรมชาติ ตระหนักเห็นในความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง เกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป เป็นธรรมดา หากแต่การเข้าถึงแก่นแท้แห่งสัจธรรมนั้น มิใช่เรื่องง่าย ผู้วิจัยจึงเข้าถึงได้เพียงระดับของผู้วิจัยเท่านั้น และนั่นเองผู้วิจัยจึงมีความเชื่อที่ว่า ความทุกข์ คือการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ใจเศร้าหมอง ทุกสรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลง แม้แต่ความคิด ฉะนั้นผลงานและแนวความคิดของผู้วิจัยจึงเป็นเพียงการรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงกับทุกสถานการณ์ด้วยแนวคิด พุทธศาสนา หากจิตและความคิด สามารถเข้าถึงความจริง สัจธรรมจนละวางได้ ความสุขจะบังเกิดขึ้นได้เพียงเปลี่ยนแปลงมุมมองความคิดเท่านั้น สรุปแนวความคิดคือความทุกข์ความเศร้าหมองจากการสูญเสีย ที่กำลังถูกขัดเกลาด้วยพุทธศาสนา ที่สะท้อนเรื่องราวภายในที่มีต่อความทุกข์ที่กำลังผ่านการขัดเกลาด้วยพุทธศาสนา โดยมีกลิ่นอายของความอัศจรรย์ ศรัทธา เรื่องราวของพิธีกรรม และความเชื่อ ซึ่งทุกกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานคือการบำบัดจิต จนละวางได้ที่ละส่วน ด้วยศิลปะบำบัดคู่กับธรรมะบำบัดในเวลาเดียวกัน

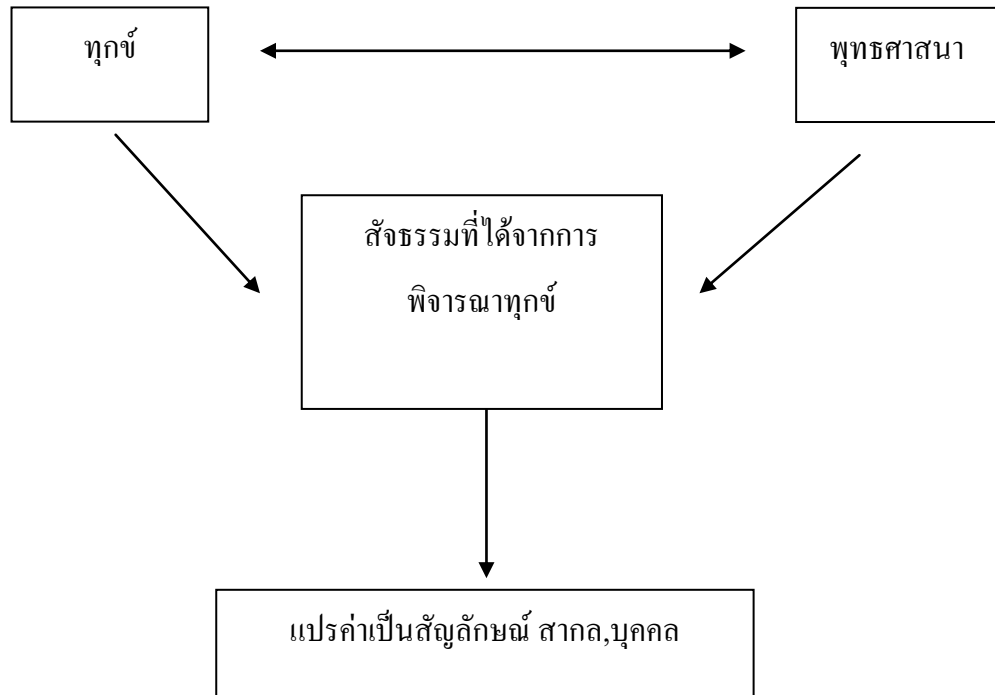

แนวทางในการวิเคราะห์เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 3 ส่วน

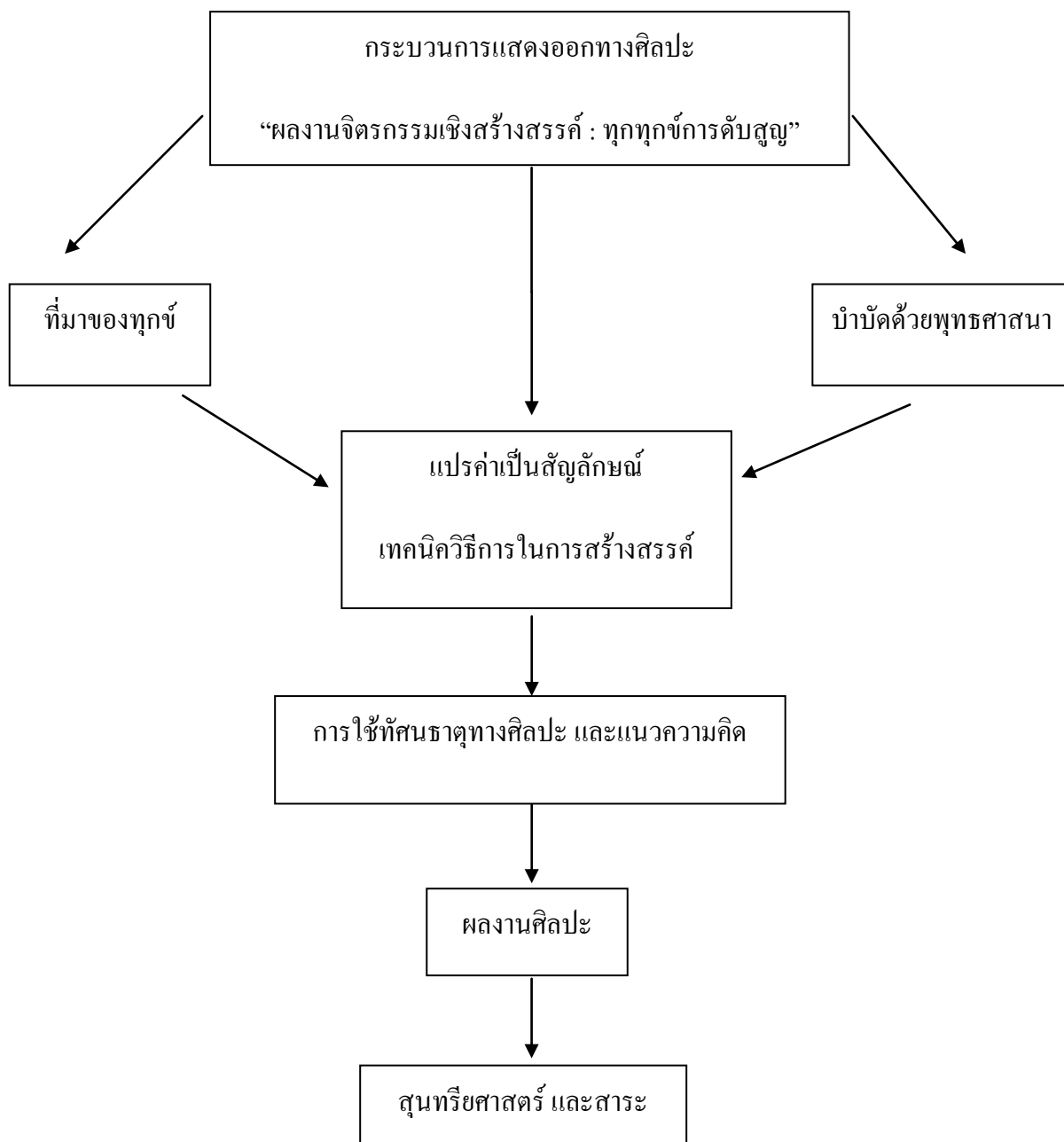
ส่วนที่ 1 : การวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาเรื่องราวความทุกข์และธรรมบำบัดสู่แนวคิด

ส่วนที่ 2 : การวิเคราะห์และการตีความเพื่อสร้างสัญลักษณ์

ส่วนที่ 3 : เกี่ยวกับกระบวนการคิดและเทคนิควิธีในการสร้างสรรค์ศิลปะ

การสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้บอกถึงที่มาที่ไป วิธีคิดต่างๆของการมาซึ่งผลงานชุดนี้ โดยผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนหลักคือ ในส่วนของรูปแบบของผลงาน รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกในงาน และในส่วนของแนวความคิด รวมถึงแรงบันดาลใจต่างๆ ผู้วิจัยจะขอกล่าวในลักษณะของภาพรวมผลงานทั้งหมดก่อน ซึ่งเป็นการขยายความในหัวข้อ แนวทางในการวิเคราะห์เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 3 ส่วน ซึ่งเป็นหัวข้อก่อนหน้า จากนั้นจะแยกในรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆของแต่ละภาพเป็นลำดับต่อไป ซึ่งเป็นหัวข้อย่อยที่แยกออกมาจากหัวข้อแนวคิดและรูปแบบหลักอีกที ส่วนการวิเคราะห์ผลงานจะกล่าวต่อไปในบทที่ 4

แนวคิดและรูปแบบหลัก

เริ่มต้นด้วยแนวคิดหลักทั้งหมด มีที่มาจากเรื่องราวของความทุกข์ ความทุกข์จากการจากไปของสิ่งอันเป็นที่รัก ความตาย ความพลัดพราก ความปรารถนา ความคาดหวัง เป็นการเกิดขึ้นของทุกข์ และทุกข์กำลังตั้งอยู่ โดยใช้วิธีการมองเห็นความทุกข์นี้จากแนวคิดทางพุทธศาสนา มองอย่างเป็นสังขธรรม ซึ่งเป็นการรับมือ แก้ไข บรรเทา บำบัด เพื่ออยู่ร่วมกับความทุกข์อย่างเข้าใจบนพื้นฐานของสติ เมื่อความตายมาเยือนจะมีผลกระทบเสมอ ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง พึ่งรับมืออยู่ร่วมกับความตายเบื้องหน้าด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง และเข้าใจโลกอย่างเป็นสังขธรรม ผู้วิจัยเป็นเพียงผู้บอกเล่าเรื่องราวการรับมือกับความตาย รูปแบบและความรู้สึกหลักของผลงานทั้งหมด ให้ความรู้สึกถึงกลิ่นอายของพิธีกรรมบางอย่าง ความเชื่อ เทพ อภินิหาร ซึ่งเรื่องราวบางช่วงบางตอนในพุทธศาสนา มักมีเรื่องเล่าของ อิทธิปาฏิหาริย์ สิ่งเร้นลับอยู่ เช่นเมืองสวรรค์ เมืองนรก เมืองบาดาล พญานาค เทพ อสูร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยังพิสูจน์ไม่ได้ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ว่ามีอยู่จริง แต่เนื้อหาเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึง เรื่องราวของความดี ความชั่ว การเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ และจุดมุ่งหมายสูงสุดคือการดับทุกข์ ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องเล่า เช่นเดียวกับผลงานวิจัยชุดนี้ ที่มีทั้งความรู้สึก เรื่องราวต่างๆที่ทับซ้อนกันอยู่ ถึงสิ่งที่พิสูจน์ได้และไม่ได้ แต่หัวใจของเนื้อหามาจากข้อเท็จจริงที่เป็นสามัญลักษณะ เป็นสังขะ นั่นก็คือความตาย ทั้งความตายในความหมายที่จากกันด้วยความที่ยังมีลมหายใจอยู่ หรือการจากเป็น และความตายที่ตายด้วยการหมดลมหายใจหรือการจากตาย ซึ่งความตายนั้นสามารถสัมผัส รับรู้ได้ด้วยทางกายสัมผัสและใจสัมผัส เป็นได้ทั้ง 2 ภาวะในเวลาเดียวกัน สามารถเกิดได้กับทุกคน ทั้งบุคคลที่ 1, 2 และ 3 เกิดขึ้นทางกาย มีผลกระทบทางใจ ความตายยังเป็นทั้งสิ่งที่พิสูจน์ได้ และพิสูจน์ไม่ได้ในเวลาเดียวกันอีก ว่ากันว่าความตายนั้นเป็นจุดสิ้นสุดของการเกิด แต่การเกิดคือจุดเริ่มต้นแห่งการตาย แต่เมื่อตายแล้วบุคคลเหล่านั้นไป

ไหนด กับชีวิตหลังความตาย ซึ่งยังเป็นสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ มีเพียงเรื่องเล่าที่เล่าต่อกันมาเท่านั้น ฉะนั้น
ก็ฉันทันผลงานวิจัยชุดนี้ จึงมีรูปแบบ และกลั่นอายุของความรู้สึกเหล่านี้อยู่ที่ทั่วทุกชิ้นงาน ความตาย
และความเชื่อ

เมื่อรูปแบบและแนวคิดผสานกันเป็นผลงานแล้ว จะเป็นในส่วนของกระบวนการรับรู้ และรับ
รู้สีกของผู้ชมผลงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะโน้มน้าผู้ชมที่ชมผลงานได้สัมผัสถึงบรรยากาศของ
อารมณ์ ความรู้สึก ความสะเทือนใจ เป็นการกระตุ้นความสนใจเริ่มแรกก่อน จากนั้นจะเริ่มเข้าสู่การรับรู้
ทางสาระ ความคิด ด้วยสื่อสัญลักษณ์ ที่ผสานกันไว้ในผลงานเป็นส่วนต่อมา ก่อนที่สาระนั้นจะมาขยาย
การรับรู้ทางอารมณ์ความรู้สึกตอนเริ่มแรกอีกที และเป็นเช่นนี้หมุนวนไปมาเป็นวัฏจักร กล่าวอย่างง่าย
คือ ผู้ชมจะรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกในผลงานเป็นอันดับแรก และเนื้อหาสาระจะรับรู้ขึ้นมาเป็นอันดับ
สอง เปรียบเช่นผลงานชุดนี้ ที่มีจุดเริ่มต้นจากเรื่องของความทุกข์เพราะความปรารถนา ถึงสิ่งที่จากไป หรือ
จะต้องจากไป และต่อมาความรู้สึกนี้ได้ถูกบ่ามัด ชักกลา เพื่อเข้าใจในธรรมชาติของทุกข์ และเรียนรู้ที่
จะอยู่ร่วมกับมันด้วยแนวคิดทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องของความคิดและเนื้อหาสาระ

สัญลักษณ์และการตีความ

หัวข้อสัญลักษณ์และการตีความ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงที่มาและความหมายของสื่อสัญลักษณ์ต่างๆ
ภายในผลงานวิจัยชุดนี้ทั้งหมด ซึ่งมีทั้งสัญลักษณ์หลักที่มีในทุกชุดผลงาน และสัญลักษณ์ที่มีเฉพาะ
บางผลงาน

น้ำ

ความหมายและที่มา : จิต ภายในจิต รวมถึงความคิดและการระลึกได้ พระอริยสงฆ์หลาย
ท่านได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เรานั้นคิดถึงเรื่องราวต่างๆเพียงไม่กี่สิ่งในขณะที่มีชีวิต คือเรื่องในอดีต
ปัจจุบัน อนาคต ซึ่ง 3 สิ่งนี้ บ่งบอกและมีเรื่องราวทั้งดีและร้ายมากมายที่เกิดขึ้น ฉะนั้นถ้า น้ำ
เปรียบเสมือนจิตใจและความรู้สึกนึกคิด เรื่องราวต่างๆภายในใจก็คงเหมือนสิ่งที่อยู่ใต้น้ำ หากมีสิ่ง
มากกระทบใจให้กระเพื่อม เรื่องราวต่างๆ ความรู้สึกต่างๆ ความทรงจำ ความหวัง ความกลัว ก็จะผุด
ขึ้นมาเช่นตะกอนใต้น้ำที่คลุ้งขึ้นมา ภายในผลงานจะมีสิ่งต่างๆที่อยู่ในน้ำมากมาย นั่นคือเรื่องราวที่
ผุดขึ้นมา และสิ่งที่ผู้วิจัยจะนำเสนอ รวมถึงชื่อผลงานคำว่าตะกอนก็มีที่มาที่ไปจากสิ่งนี้ด้วยเช่นกัน

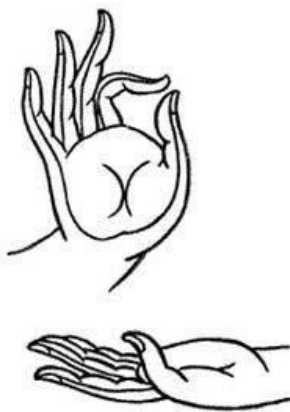
สัตว์ประหลาด

ความหมายและที่มา : ตัวแทนของสิ่งมีชีวิตและธรรมชาติ เป็นการสื่อสารจากธรรมชาติถึงความไม่เที่ยงของสรรพชีวิต ที่มาของตัวละครเป็นการประกอบกันของสิ่งมีชีวิตหลายๆชนิด ซึ่งมีที่มา ความหมายที่แตกต่างกัน ได้แก่

- ช้าง ได้มารับแรงบันดาลใจมาจากหลายๆเรื่องราว เช่น พระพิฆเนศตัวแทนแห่งความสำเร็จ ช้างตัวแทนแห่งสัตว์มงคลของไทย พาหนะของกษัตริย์ในสมัยโบราณ และในทศชาติของพระพุทธเจ้าก็มีชาติหนึ่งที่ทรงเกิดเป็นช้างอีกด้วย ส่วนความอ้วนของตัวละครเป็นความอุดมสมบูรณ์ด้วยปัญญา
- งู คือส่วนหางของตัวละครมีที่มาจากพญานาค เป็นสัตว์ในพุทธประวัติ ที่มีความศรัทธาในพุทธศาสนาอย่างมาก และยังเชื่อกันว่าเป็นสัตว์ที่ปกป้อง ดูแลพุทธศาสนาอีกด้วย
- เขากวาง มีที่มาจากชื่อป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ในภาษาบาลีมีความหมายว่า ป่าอันยกให้แก่หมู่กวางและเป็นที่ยุมนุมของฤาษี ป่าแห่งนี้ยังเป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา และประกาศพระสัจธรรมเป็นครั้งแรกที่นี่อีกด้วย

สัญลักษณ์มือ

ความหมายและที่มา : ผู้วิจัยนำเสนอสัญลักษณ์มือนี้มาจากมูทรา คำว่ามูทราหมายถึงการแสดงท่าด้วยพระหัตถ์ ว่าพระพุทธเจ้าทรงกระทำอะไร เป็นท่าทางของร่างกายหรือสัญลักษณ์ของพระหัตถ์ ซึ่งใช้กับเทวรูปหรือรูปเคารพต่างๆ มูทรมีหลายแบบ โดยเฉพาะพระทางสายวัชรยานของทิเบต มักใช้ในการทำสมาธิ หรือแม้แต่การทำโยคะของโยคี ผู้วิจัยจึงนำท่าทางและความหมายนี้มาใส่ไว้ในตัวผลงาน มูทราที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในผลงานมากที่สุด คือวิตรรกมูทรา

ภาพที่ 29 วิตรรกมูทรา

วิตรรกมูทรา คือ สัญลักษณ์ของการทรงแสดงธรรม ประกอบด้วยพระหัตถ์ขวาจีบยกขึ้นระดับไหล่ พระหัตถ์ซ้ายหงายห้อยลงระดับสะโพก ถ้าเป็นปางสมาธิ พระหัตถ์ซ้ายจะวางหงายบนตักหรือพระเพลา

ผู้ชาย,ผู้หญิง

ความหมายและที่มา : ผู้ชายหมายถึงตัวผู้วิชัยเอง แทนความรู้สึกรักนึกถึงของผู้วิชัย ส่วนผู้หญิงแทนบุคคลที่ 2 และ 3 หรือบุคคลอันเป็นที่รัก ซึ่งแทนความรู้สึกรักนึกถึงของผู้วิชัยเช่นกัน ทั้งนี้เป็นคั่งตัวละครที่ใช้ดำเนินเรื่อง

ดอกบัว

ความหมายและที่มา : สัญลักษณ์แห่งปัญญา และยังเป็นเครื่องสักการบูชา มักใช้ถวายพระดอกบัวยังหมายถึงบัว 4 เหล่า ซึ่งแสดงถึงปัญญาในแต่ละระดับอีกด้วย

แอปเปิ้ล

ความหมายและที่มา : ผู้วิชัยนำสัญลักษณ์แอปเปิ้ลนี้มาจากศาสนาคริสต์ เป็นเรื่องเล่าของอดัมกับเอวา หญิงและชายคู่แรกของโลก แรกเริ่มเดิมทีชายและหญิงเปลือยกายกันอยู่ไม่อายกัน เพราะ ยังมีจิตใจที่บริสุทธิ์ จนกระทั่งอดัมและเอวาถูกหลอกลวงจากซาตาน ที่แปลงกายมาเป็นรูปลักษณะของงู โดยการให้กินแอปเปิ้ลแห่งความรู้ ซึ่งเป็นผลไม้ต้องห้าม ทำให้มนุษย์มีกิเลส รัก โลภ โกรธ หลง ซึ่งเท่ากับว่าอดัมและเอวาไม่เชื่อฟังพระเจ้า จึงถูกรับโทษจากพระเจ้า ซึ่งแอปเปิ้ลในความหมายของผู้วิชัยนั้น ได้รับแรงบันดาลใจจากเรื่องนี้ จึงนำมาวิเคราะห์ได้ว่า แอปเปิ้ลคือสัญลักษณ์ของความหยิ่งรู้ รู้ว่ามนุษย์นั้น มีกิเลส รัก โลภ โกรธ หลง เป็นสิ่งที่ควรรู้เท่าทัน ซึ่งจะเป็นเรื่องของปัญญา และยังเป็นเรื่องของความรักระหว่างหนุ่มสาว การครองคู่ เรื่องเพศ อีกด้วย

กระจก

ความหมายและที่มา : กระจกเป็นสัญลักษณ์ของการมองเห็นตนเอง มองเห็นจิตใจตนเอง การพิจารณาเห็นสังขารแห่งโลก ซึ่งความหมายของกระจกมีที่มาจากคุณสมบัติเฉพาะของมัน คือการสะท้อนทุกสิ่งที่เราเห็น แต่การเห็นนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองของคน และน้ำเองก็มีคุณสมบัตินี้ด้วย ดังสุภาษิตที่ว่า ตักน้ำใส่กะโหลกชะ โกงคูดูเงา คือการหันกลับมามองตนเอง จึงเป็น 2 สัญลักษณ์ที่มีความหมายซ้อนกันอยู่

ดอกกุหลาบ

ความหมายและที่มา : ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์ของความรัก ซึ่งความหมายนี้เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้กันทั่วโลก

ดอกดาวเรือง

ความหมายและที่มา : ผู้วิจัยเห็นว่าดอกดาวเรืองเป็นสัญลักษณ์แห่งการสักการบูชาและปัญญา ชาวพุทธมักนำดอกไม้ชนิดนี้มาบูชาพระ ตามความเชื่อของคนทั่วไป ดอกดาวเรืองยังหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองอีกด้วย

ดอกมะลิ

ความหมายและที่มา : เป็นตัวแทนของแม่ ความรักของแม่ ดอกมะลียังเป็นดอกไม้ประจำวันวันแม่ และที่สำคัญคือแม่ของผู้วิจัยเองที่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญ ทำให้ผู้วิจัยสนใจในธรรมะ และยิ่งกว่านั้นสิ่งนี้ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงการจากไป คือแม่ของผู้วิจัยได้บวชชิตตลอดชีวิต เสมือนการตายจากทางโลกเพื่อการเกิดใหม่ในทางธรรม

ดอกไม้ร่วง

ความหมายและที่มา : เป็นความร่วงโรยของสรรพสิ่งและทุกชีวิตต้องจากไป โดยไม่มีข้อยกเว้น คือกฎแห่งธรรมชาติ พบเห็นได้บ่อยตามพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และความหมายที่แฝงอยู่อาจหมายถึงสิ่งนี้ได้ เพื่อตระหนักถึงความไม่เที่ยงของทุกสิ่ง

ภาพร่างผลงาน

ภาพที่ 30 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1 (ตะกอน1) ขนาด 30 x 21 ซม.

ผลงานชิ้นที่ 1 ผลงานชื่อ ตะกอน 1

แนวความคิด

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสร้างอาณาจักรภายในจิต เป็นตัวแทนของความรู้สึกลึกซึ้งต่อสิ่งที่จากไป และต้องจากไป จิตใจที่กระเพื่อมไหว เต็มไปด้วยบทสนทนาแห่งความไม่จริงค์ สัจธรรม และความจริงต่างแง่มุม

รูปแบบและองค์ประกอบ

ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวละคร 2 ตัว คือ ตัวผู้วิจัยหรือผู้ชายและตัวแทนจากธรรมชาติ ศีรษะผู้ชายที่มีลักษณะอาการของความครุ่นคิดคำนึง ในขณะที่เดียวกันก็มีความรู้สึกโศกเศร้าร่วมด้วย ส่วนตัวแทนจากธรรมชาติ ผู้วิจัยเลือกใช้ผิวกายสีแดง ผสานกับภษากายที่ต้องการสื่อสารบางสิ่งต่อผู้ชาย เบื้องหน้า ผู้วิจัยเลือกใช้บรรยากาศในสีโทนเย็นเป็นส่วนใหญ่ การเคลื่อนไหวภายในภาพเป็นไปอย่างเชื่องช้า มีสายลมแผ่วเบา ผิวหน้าที่ต้องลมกระเพื่อมไหวเล็กน้อย

ภาพที่ 31 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2 (ตะกอน 2) ขนาด 28 x 19 ซม.

ผลงานชิ้นที่ 2 ผลงานชื่อ ตะกอน 2

แนวความคิด

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสร้างเรื่องราวแห่งการสนทนา จากธรรมชาติผู้มนุษย์ ถึงความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งที่จากไป และกำลังจะจากไปภายในอาณาจักรของจิต การทำความเข้าใจกับความไม่จริงใจของทุกสิ่ง ความจริงดั้งสัญธรรมชาติ เป็นภาวะเริ่มแรกของการกระเพื่อมไหวแห่งปัญญาใจส่วนของการทำความเข้าใจ

รูปแบบและองค์ประกอบ

ผู้วิจัยเลือกใช้องค์ประกอบของตัวละครผู้ชายที่นอนอยู่บนผิวน้ำ โอบกอดดอกบัว สัญลักษณ์ของปัญญา สายตามองไปยังดอกบัวที่งอกจากศิระของตัวเอง ใบหน้าครุ่นคิด พิจารณา และ โศกเศร้า ในขณะที่เดียวกันก็มีตัวแทนธรรมชาติที่อยู่เบื้องหลังกำลังมุ่งหน้าเข้ามายังตัวชาย พร้อมสิ่งของในมือที่บ่งบอกถึงการพิจารณาในความไม่ยั่งยืนของทุกสิ่ง อยู่ในบรรยากาศของความมหัศจรรย์ ผิวน้ำสะท้อนสิ่งที่อยู่ด้านบน และความเคลื่อนไหวภายในภาพเป็นไปอย่างเชื่องช้า

ภาพที่ 32 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3 (ตะกอน3) ขนาด 30 x 21 ซม.

ผลงานชิ้นที่ 3 ผลงานชื่อ ตะกอน 3

แนวความคิด

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสร้างอาณาจักรแห่งจิต บทสนทนาของโลก ภายใน มีเรื่องราวของความรัก บุคคลอันเป็นที่รัก ที่ต้องพบกับความพลัดพราก การจากไปที่แน่นอน เป็นภาวะแห่งการพิจารณาถึงสังขารม กฏแห่งธรรมชาติเพื่อการเกิดขึ้นของปัญญาในการเข้าถึง

รูปแบบและองค์ประกอบ

ภายในภาพมีตัวละคร 3 ตัว คือผู้ชายแทนตัวผู้วิจัย ผู้หญิงตัวแทนของบุคคลอันเป็นที่รัก และตัวแทนจากธรรมชาติ ผู้ชายที่นอนอยู่บนผิวน้ำ โอบกอดดอกบัวสัญลักษณ์ของปัญญา สายตามองไปยังดอกบัวที่งอกจากศีรษะตัวเอง มีใบหน้าโศกเศร้า ครุ่นคิด พิจารณาถึงความรักที่จากไป เบื้องหลัง ซึ่งคือผู้หญิงอยู่ในระยะถัดไป เสมือนเรื่องราวในอดีต ส่วนในระยะหลังเป็นตัวแทนแห่งธรรมชาติที่เฝ้าคอยบอกถึงความเป็นสังขารมอยู่ห่างๆ ดอกบัวแบ่งบานรับการอุบัติขึ้นของปัญญาใน ส่วนของใจที่เริ่มยอมรับ ในขณะที่เดียวกันดอกไม้ก็ร่วงหล่น คอยตอกย้ำถึงความไม่จีรังค์

ภาพที่ 33 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4 (ตะกอน4) ขนาด 30 x 15 ซม.

ผลงานชิ้นที่ 4 ผลงานชื่อ ตะกอน 4

แนวความคิด

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสร้างอาณาจักรแห่งจิต มีเรื่องราวที่สืบเนื่องต่อจากบทสนทนากับธรรมชาติในผลงานชิ้นที่ 1-3 ถึงความไม่เที่ยงของทุกสรรพสิ่ง จนเกิดการกระเพื่อมไหวแห่งปัญญาในเรื่องของความเข้าใจ เริ่มยอมรับ และเริ่มเข้าถึงในบางส่วน จากนี้เป็นการสนทนากับตัวเองในภาวะต่างๆของความรู้สึกเศร้า หม่นหมอง ของการจากไป ทบทวน ระลึกถึงช่วงเวลาในอดีต ในอนาคต จนเห็นถึงความเป็นสัจธรรมในปัจจุบันขณะ

รูปแบบและองค์ประกอบ

ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวละคร 3 ตัว เช่นเดิม โดยศิระผู้หญิงที่มีใบหน้าโสภะและครุ่นคิด สายตาที่ว่างเปล่า ไม่จับจ้องสิ่งใด คล้ายอาการเหม่อ จดจ่ออยู่กับตัวเอง รอบข้างจึงเป็นเรื่องราวที่อยู่ภายในห้วงความคิดคำนึง ถึงข้อความจากธรรมชาติคล้ายการบอกครั้งสุดท้าย และเพื่อต่อยอดถึงความจริงแท้ของการจากไป ผู้วิจัยจึงวางตำแหน่งและภาษากายของตัวแทนจากธรรมชาติ คล้ายการบอกลาและสั่งเสียกับผู้หญิงเบื้องหลัง ด้วยระยะหน้าที่มีความเข้มของน้ำหนักรวมไม้ เป็นดั่งความรุ่มเย็นของปัญญา ผิวหน้าและผิวกายของตัวละครมีความระยิบระยับเมื่อต้องแสง ผสานกับแสงที่ลอดจากต้นไม้และกลีบดอกไม้ในระยะต่างๆ ผิวหน้าที่สะท้อนภาพเบื้องบนเป็นการเพิ่มมิติให้กับผลงานและต่อยอดแนวความคิด

ภาพที่ 34 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 5 (ตะกอน 5) ขนาด 24 x 18 ซม.

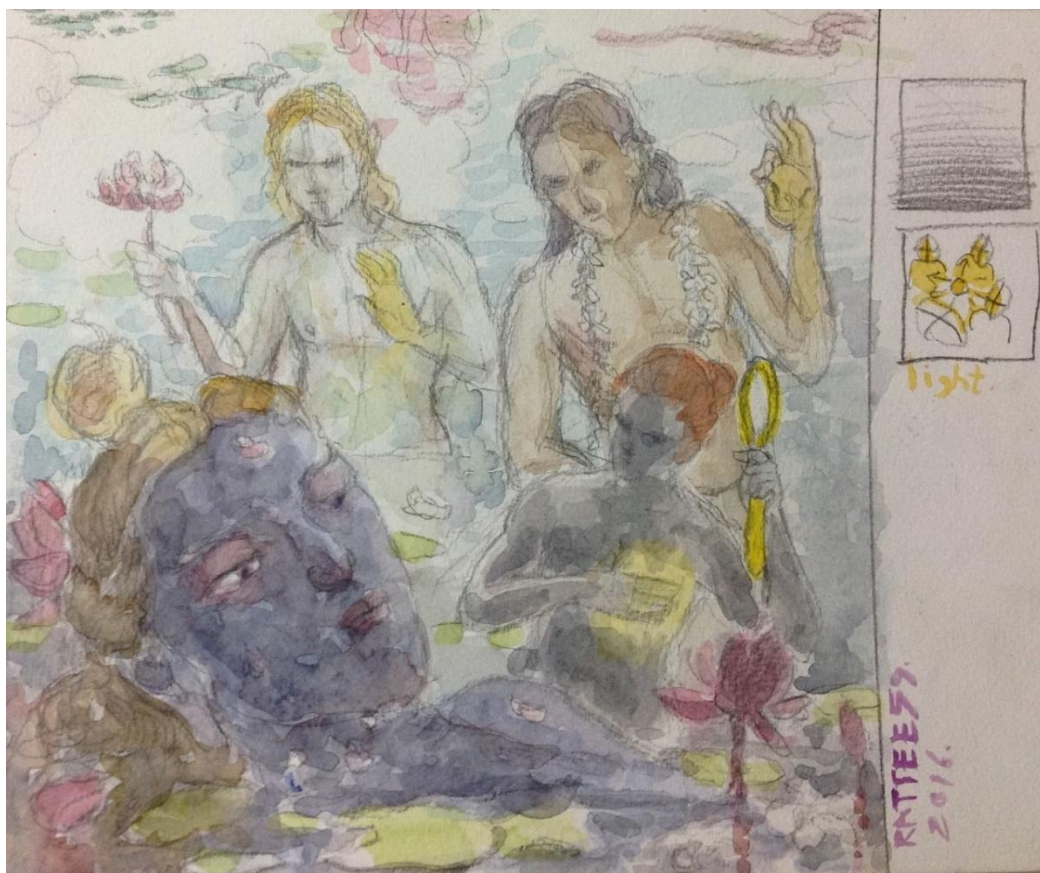
ผลงานชิ้นที่ 5 ผลงานชื่อ ตะกอน 5

แนวความคิด

ภายในอาณาจักรแห่งจิต หวนคิดพิจารณาการจากไปของสิ่งอันเป็นที่รัก ตอกย้ำความไม่เที่ยงของทุกชีวิต มีเพียงการยอมรับเท่านั้นที่จะเข้าถึงสัจธรรมนี้ได้

รูปแบบและองค์ประกอบ

ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวละคร 3 ตัว เช่นเดิม โดยวางองค์ประกอบให้ผู้ชายโอบกอดดอกบัว สัญลักษณ์ของปัญญาอยู่ในระยะหน้า หันหน้าเข้ามาชมภาพ เพื่อให้รู้สึกถึงความเศร้าภายในใจ คิดคำนึงถึงเรื่องราวที่ผ่านมาแล้วในอดีต คือบุคคลเบื้องหลัง 2 คน เป็นตัวแทนของบุคคลอันเป็นที่รัก ตัวแทนธรรมชาติไม่สามารถบอกเล่าความเป็นจริงแห่งโลกได้ตลอด ซึ่งอยู่ระยะท้ายสุดของผลงาน ผสานกับบรรยากาศยามเย็นที่เสมือนความร่วงโรยของทุกวัน เถาวัลย์ที่ทิ้งตัวลงสู่พื้นน้ำ ต้องสายลมโชยอ่อน ทั้งหมดย้ำเตือนว่าสักวันหนึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องจากโลกนี้ไปอย่างแน่นอน

ภาพที่ 35 ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 6 (ตะกอน6) ขนาด 21 x 21 ซม.

ผลงานชิ้นที่ 6 ผลงานชื่อ ตะกอน 6

แนวความคิด

ภายในอาณาจักรแห่งจิต เรื่องราวความสูญเสียและการจากไป ของบุคคลอันเป็นที่รัก หัวใจทำให้ เต็มไปด้วยความโศก มีเพียงตัวเองเท่านั้นที่จะคอยปลอบประโลมหัวใจ จนเข้าใจถึงการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นกฎเกณฑ์จากธรรมชาติ ความจริงดั่งสังขาร

รูปแบบและองค์ประกอบ

ผลงานชิ้นนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวละครเพียงตัวเดียว คือตัวผู้วิจัยเอง ในหลายอากัปกริยา ชาย 3 คน ขึ้นรอบศีรษะขนาดใหญ่ แสดงความรู้สึกต่างๆ พยายามสื่อสารบางสิ่งกับศีรษะที่โศกเศร้า ในบรรยากาศคล้ายพิธีกรรมบางอย่าง การที่ผู้วิจัยวางองค์ประกอบเช่นนี้ เพื่อให้เห็นถึงการพิจารณาตนเอง การเตือนตนเอง ภาวะของการทำความเข้าใจในกฎแห่งธรรมชาติ ถึงความไม่จีรังค์ ความเสื่อมสลายไปของทุกสิ่ง ซึ่งเป็นแนวความคิดของผลงานวิจัยชุดนี้

สรุปภาพร่างความคิด

ตะกอน 1 (พิจารณาสังขาร)

- บทสนทนาแห่งความไม่จีรังค์
- เป็นภาวะเริ่มต้นของการทำความเข้าใจในกฎของธรรมชาติ
- สังขาร ธรรมชาติ

ตะกอน 2 (พิจารณาการดับไป)

- การทำความเข้าใจกับความไม่จีรังค์ของทุกสิ่ง
- ระลึกถึงสิ่งที่จากไป
- เป็นอีกขั้นของการทำความเข้าใจ

ตะกอน 3 (มรณสติ, สิ่งที่รัก)

- การระลึกถึงการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก
- การดับไป (มรณสติ)
- พิจารณาถึงสังขาร เพื่อการยอมรับของใจ

ตะกอน 4 (มรณสติ, สิ่งอันเป็นที่รัก, ตนเองเป็นผู้เฝ้าดู)

- ระลึกถึงการจากไปที่แน่นอนของบุคคลอันเป็นที่รัก
- มรณสติ
- ศัจธรรม
- เริ่มเกิดการยอมรับของใจ

ตะกอน 5 (มรณสติ, สิ่งอันเป็นที่รัก, ตนเองเป็นผู้เฝ้าดู)

- การจากไปที่แน่นอนของบุคคลอันเป็นที่รัก ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว และสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้น
- มรณสติ

ตะกอน 6 (การจากไปย่อมมาเยือนตัวเองเช่นกัน)

- เป็นภาวะของการเตือนตนเอง
- มรณสติ พิจารณาของภาพรวมของการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1

ขั้นตอนที่ 1 รongพื้นเฟรมด้วยสีเทา โดยใช้สีอะคริลิก + รางภาพด้วยดินสอ

ขั้นตอนที่ 2 วาดสีตัวละครด้วยสีอะคริลิก

ขั้นตอนที่ 3 วาดสี + แสงเงาตัวละครด้วยสีน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 4 เพิ่มมิติ แสงเงา ความเป็นมวลมิติของตัวละคร และวัตถุต่างๆเบื้องต้นภายในผลงาน

ขั้นตอนที่ 5 ใส่แสงระยิบระยับ + แสงลอดจากต้นไม้ + แสงสะท้อนจากพื้นน้ำ รวมถึงสีที่สดขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดส่วนต่างๆภายในผลงาน และเพิ่มดอกไม้ร่วง

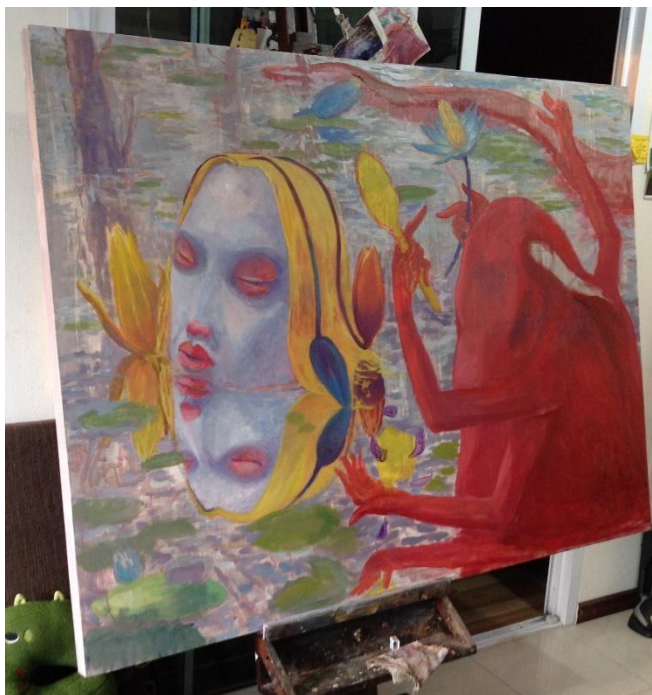

ภาพที่ 36 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 37 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 38 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 39 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 40 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 41 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 1 ขั้นตอนที่ 6

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปด้วยดินสอ

ขั้นตอนที่ 2 วางสีภาพรวมผลงาน + บรรยากาศ + ตัวละครด้วยสีอะคริลิก

ขั้นตอนที่ 3 วางสี + แสงเงา + ตัวละครด้วยสีน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 4 เพิ่มมิติแสงเงา + ความเป็นมวลมิตของตัวละคร และวัตถุต่างๆ เพื่อสร้างระยะภายในผลงาน

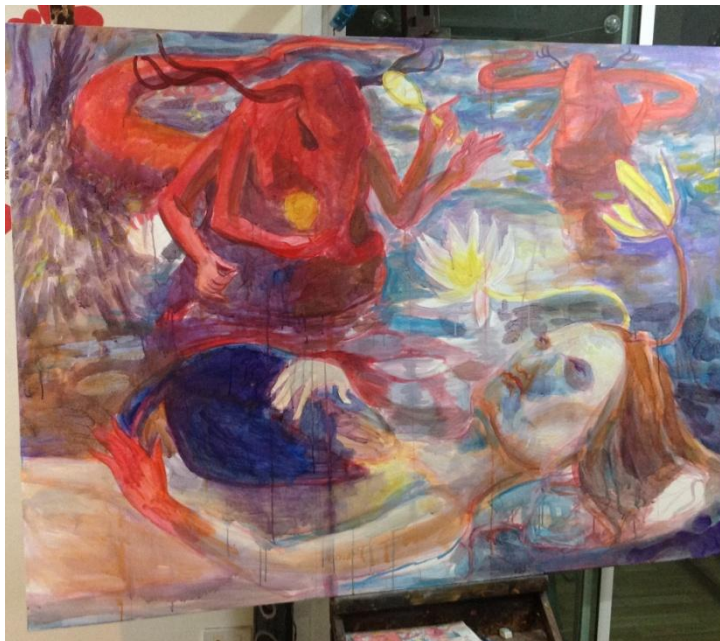
ขั้นตอนที่ 5 ใส่แสงระยิบระยับ + แสงลอดจากต้นไม้ + แสงสะท้อนจากพื้นน้ำ รวมถึงสีที่สดขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดส่วนต่างๆภายในผลงาน และเพิ่มดอกไม้ร่วง

ภาพที่ 42 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 43 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 44 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 45 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 46 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 47 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 2 ขั้นตอนที่ 6

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3

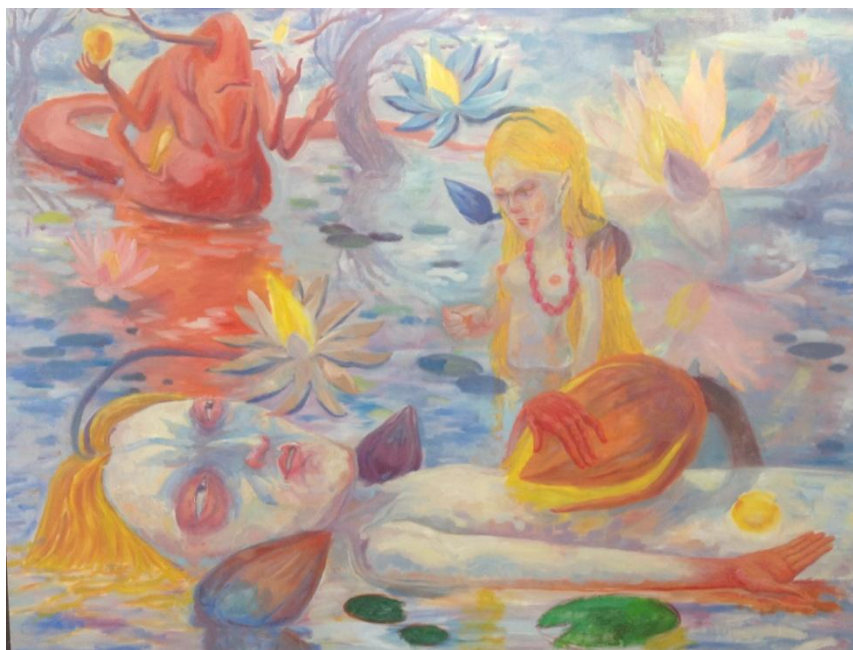
ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปด้วยสีน้ำมัน วางตำแหน่งแสงเงาเบื้องต้น + จัดองค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างบรรยากาศ + ระยะเวลา + การสะท้อนของพื้นน้ำโดยภาพรวม

ขั้นตอนที่ 3 สร้างระยะหน้าให้มีความชัด และโดดเด่นขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ใส่สีบรรยากาศทั้งหมด + ใส่แสงระยิบระยับ + แสงลอดจากต้นไม้ + แสงสะท้อนจากพื้นน้ำ รวมถึงสีที่สดขึ้นเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรายละเอียดส่วนต่างๆภายในผลงาน และเพิ่มดอกไม้ร่วง

ภาพที่ 48 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 49 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 50 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 51 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 52 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 3 ขั้นตอนที่ 5

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปด้วยดินสอ

ขั้นตอนที่ 2 วางสีบรรยากาศภาพรวม ด้วยสีอะคริลิก

ขั้นตอนที่ 3 วางสี + บรรยากาศ + แสงเงาความมืดด้วยสีน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 4 ใส่แสงระยิบระยับ + แสงลอดจากต้นไม้ + แสงสะท้อนจากพื้นน้ำ รวมถึงสีที่สดขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

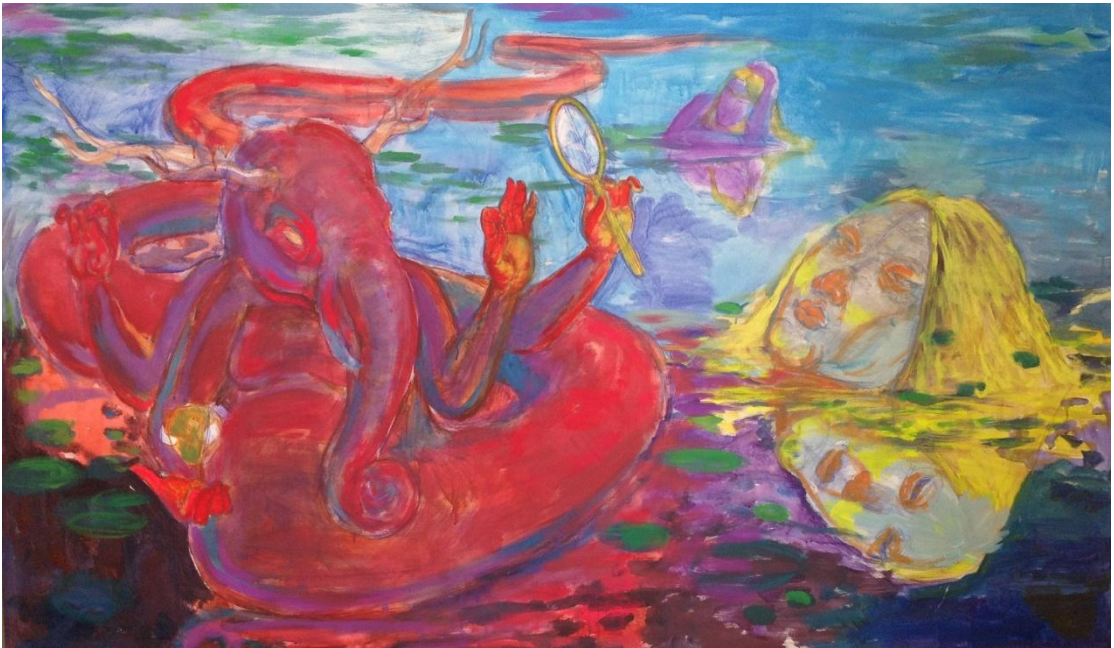
ขั้นตอนที่ 5 เพิ่มแสงลอดจากต้นไม้ที่ตกกระทบวัตถุในระยะหน้า

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดส่วนต่างๆภายในผลงาน และเพิ่มดอกไม้ร่วง

ภาพที่ 53 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 54 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 55 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 56 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 57 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 58 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 4 ขั้นตอนที่ 6

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปด้วยดินสอ

ขั้นตอนที่ 2 วางสีบรรยากาศภาพรวม ด้วยสีอะคริลิก

ขั้นตอนที่ 3 วางสี + บรรยากาศ + แสงเงาความมืดด้วยสีน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 4 เพิ่มมิติ + แสงเงา + บรรยากาศ + ความเป็นมวลของตัวละคร

ขั้นตอนที่ 5 ใส่แสงระยิบระยับ + แสงลอดจากต้นไม้ + แสงสะท้อนจากพื้นน้ำ รวมถึงสีที่สดขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดส่วนต่างๆภายในผลงาน + เพิ่มดอกไม้ร่วง + พวงมาลัยซ้อนแสงในระยະหน้า + ม่านบาหลิ

ภาพที่ 59 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 60 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 61 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 62 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 63 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 64 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 5 ขั้นตอนที่ 6

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปด้วยดินสอ + วางตำแหน่งสีด้วยสีอะคริลิก

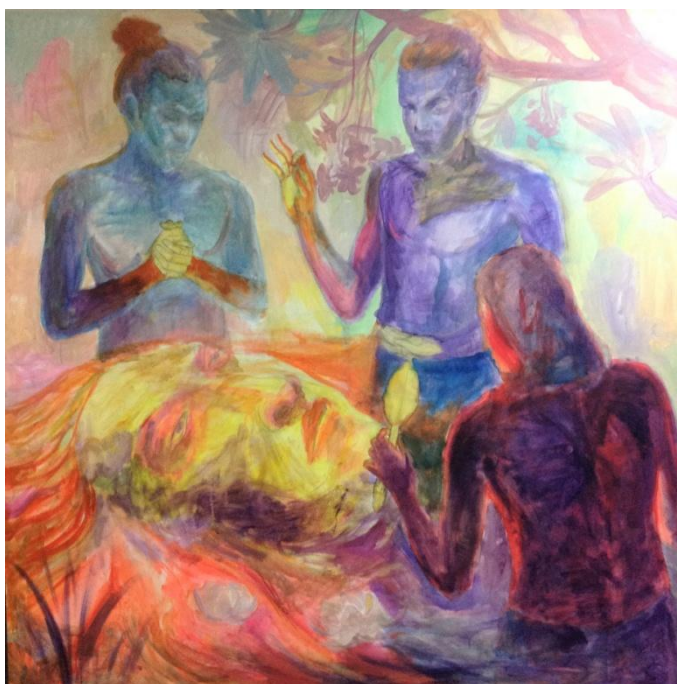
ขั้นตอนที่ 2 วางสีแสงเงา + บรรยากาศด้วยสีน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 3 วางสี + บรรยากาศ + แสงเงาความมีมิติด้วยสีน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 4 วางตำแหน่งของดอกไม้ต่างๆ + เพิ่มมิติ + แสงเงา + เพิ่มความเป็นมวลของตัวละคร

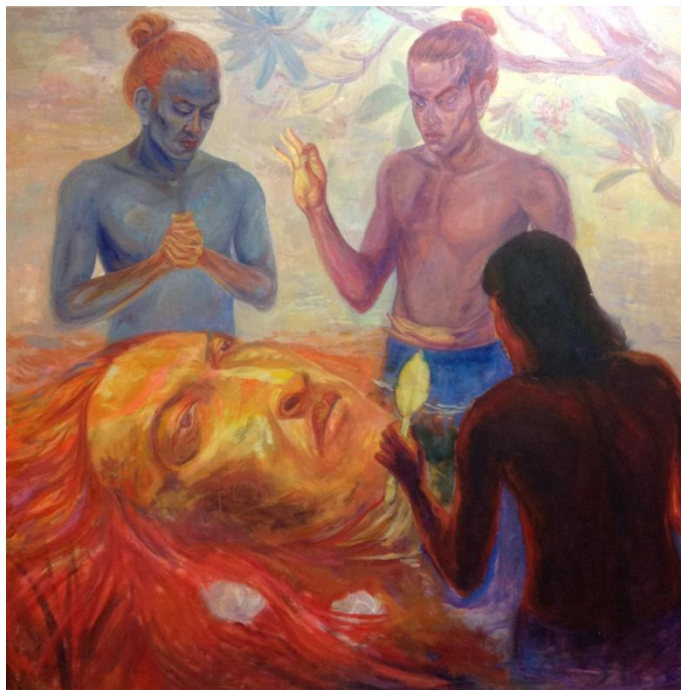
ขั้นตอนที่ 5 ใส่แสงระยิบระยับ + แสงลอดจากต้นไม้ + แสงสะท้อนจากพื้นน้ำ รวมถึงสีที่สดขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดส่วนต่างๆภายในผลงาน + เพิ่มดอกไม้ร่วง

ภาพที่ 65 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 1

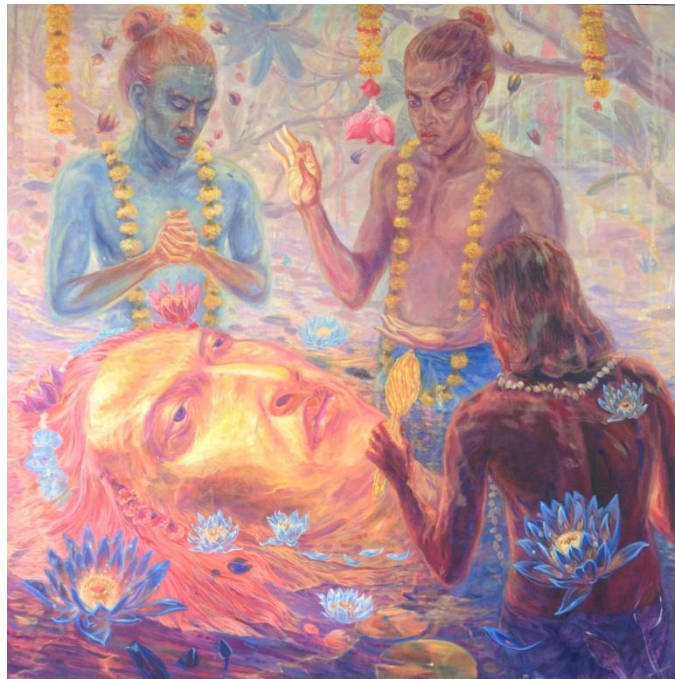

ภาพที่ 66 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 2

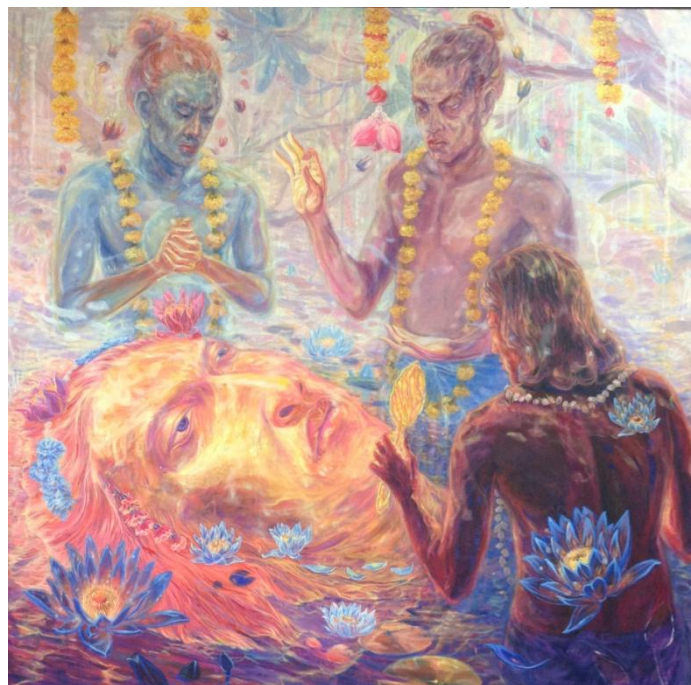

ภาพที่ 67 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 68 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 69 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 70 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตะกอน 6 ขั้นตอนที่ 6

บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลงาน

“ ศิลปะ เป็นดั่งสะพานพามนุษย์ให้เข้าถึงความงาม ความจริง และความดี ”

พระไพศาล วิสาโล

ผลงานวิจัยในหัวข้อจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ : ทุกทุกข์การดับสูญ นอกจากการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล จนมาเป็นแนวความคิดและแปรแนวความคิดมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ ย่อมพบกับปัญหาที่รอคอยการแก้ไขเป็นแน่แท้ เมื่อมีการสร้างสรรค์เกิดขึ้นก็ต้องมีการพัฒนาเกิดขึ้นด้วย แต่การที่ผลงานจะเกิดการพัฒนาดังนั้น ต้องผ่านการวิเคราะห์เพื่อแก้ไข สร้างสรรค์ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ด้วย ผลงานวิจัยชุดนี้มีผลงานด้วยกันทั้งหมด 6 ชิ้น ซึ่งทั้ง 6 ชิ้น พบปัญหาและมีการแก้ไข ปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ฉะนั้นภายในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในเรื่องของการวิเคราะห์ผลงานเพื่อการพัฒนาในด้านรูปแบบและแนวคิด ซึ่งเป็นแนวคิดย่อยในแต่ละชิ้นอย่างเป็นสัดส่วน

ผลงานวิจัยชุดนี้มีการสื่อสารเรื่องราวผ่านแนวคิดด้วยลักษณะวิธีการเล่าเรื่อง ผู้การสร้างโลกแห่งจินตนาการ และสถานการณ์ ให้อารมณ์ความรู้สึกของความอัศจรรย์ ความฝัน ในกลิ่นอายของความเชื่อและพิธีกรรม

ผลงานชิ้นที่ 1 ตะกอน 1

ภาพที่ 71 ภาพผลงานวิจัย ชิ้นที่ 1 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 1” ขนาด 160 x 130 ซม.

แนวคิดและการสื่อสารเรื่องราว

ผลงานตะกอน 1 มีแนวคิดที่พูดถึงเรื่องราวของสังคม ธรรมชาติ เป็นภาวะเริ่มต้นของการทำความเข้าใจในกฎของธรรมชาติ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป มีการเล่าเรื่องผ่านการสร้างภาพ และการเปรียบเทียบ โดยเรื่องราวนี้อาจเกิดขึ้นภายในอาณาจักรแห่งจิต หรือภายในใจ แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบางอย่าง เป็นจุดเริ่มต้นของการสนทนาระหว่าง ตัวผู้วิจัยกับธรรมชาติ ในเรื่องของกฎแห่งธรรมชาตินั้นคือ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นภาวะเริ่มต้นของการพิจารณาธรรม ทำความเข้าใจในธรรมชาติ ค้นหาปริศนาที่ซ่อนอยู่ในธรรมชาติ เป็นภาวะของการเกิดขึ้นแห่งปัญญา ซึ่งเป็นปัญญาก่อนการเข้าใจในสังคม เพียงแต่เป็นการรับรู้เท่านั้น

บทสนทนาเริ่มต้นด้วยการแสดงออกจากธรรมชาติ สัญลักษณ์คือ ตัวแทนจากธรรมชาติที่มีกายสีแดงเบื้องหน้านี้ กำลังแสดงอาการปฏิกิริยา ท่าทาง เพื่อจะสื่อสารบางอย่าง กายสีแดงเป็นคำสั่งกระตุ้นเตือน ระวัง เพื่อเรียกสติให้เห็นถึงความจริงของธรรมชาติ และความอ้วนยังบอกถึงความอุดมสมบูรณ์และความสุข ตัวแทนจากธรรมชาติยังใช้สิ่งของภายในมือ เป็นปริศนาธรรมเพื่อสื่อสารบางอย่าง โดยมีหน้าสุดถือแอปเปิ้ลสีเหลือง ที่รายล้อมไปด้วยใบไม้สีม่วง แอปเปิ้ลจะเป็นคำสั่งหยั่งรู้ รู้ถึงความมนุษย์นั้นมีกิเลส รัก โลภ โกรธ หลง และยังเป็นเรื่องของความรักระหว่างหนุ่มสาว การครองคู่ เรื่องเพศ โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญก่อนไปในทางความรักมากกว่า หากสังเกตให้ดีผลแอปเปิ้ลยังตัดทอนรูปทรงจากห้วกะ โลก ที่มีสัญลักษณ์ของความตายอีกด้วย ใบไม้สีม่วงเป็นใบไม้สดที่ปลิดขั้ว เป็นคำสั่งความไม่แน่นอนของชีวิต การว่างโรยของสรรพสิ่ง ทั้งนี้ยังรวมถึงดอกไม้ร่วงในส่วนต่างๆภายในผลงานด้วย ฉะนั้นเมื่อแอปเปิ้ลบวกใบไม้สีม่วง จึงเป็นการรวมกันของ 2 ความหมายที่ว่า มนุษย์เรามีกิเลสอยู่กันทุกคน มีรัก มีโลภ มีโกรธ มีหลง ความปรารถนาเป็นสื่อหน้าที่เรียกว่ากิเลสเหล่านี้ จึงควรมีสติ รู้ทัน พิจารณาว่าสิ่งเหล่านี้เมื่อเข้ามาในชีวิตย่อมจากไป ผ่านไปเป็นที่สุด ฉะนั้นแล้วทั้งสองสิ่งจึงเหมือนกับสิ่งตรงกันข้ามที่อยู่คู่กันเสมอ มีอาจแยกจากกัน เฉกเช่น ความเกิดและความดับ, สีเหลืองของแอปเปิ้ลและสีม่วงของใบไม้

ส่วนมือลำดับต่อไป เป็นมือที่ถือกระจกเงา ด้วยคุณสมบัติของกระจกเงาที่สะท้อนทุกสิ่งที่มันเห็น กระจกจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของการมองเห็นตนเอง มองจิตใจตนเอง กระจกที่ส่องแสงสะท้อนแห่งปัญญาไปยังผู้ขายเบื้องหน้า จึงเป็นการรวมกันของสองความหมาย บอกกล่าวถึงการมองตัวเอง พิจารณาถึงความจริงแห่งโลกหลายมุมมอง ทั้งในมุมมองปกติและมุมมองกลับ จนเกิดปัญญาส่องแสงนำทาง จนเห็นและเข้าถึงความจริงของโลก ในมือลำดับถัดไปคือดอกบัว สัญลักษณ์แห่งปัญญา ดอกบัวที่พุดน้ำเท่านั้นที่จะบานรับแสงตะวันได้ การเกิดปัญญาได้นั้นต้องอาศัยความเพียรพยายาม และในมือลำดับสุดท้าย ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นสัญลักษณ์มือ หรือมูทรา ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในผลงาน คือ วัตรรกมูทรา สัญลักษณ์มือของการแสดงธรรม วัตรรกมูทราที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ คือ

มือขวาจับในระดับหัวไหล่ และมือซ้ายหงายวางอยู่ในระดับสะโพก แต่ภายในผลงานนี้ผู้วิจัยยืมมาเพียงมือหนึ่งที่จับขึ้นเท่านั้น จึงเสมือนการบอกกล่าวเล่าขานถึงสังขรณ์แห่งชีวิต

ศิระที่เป็นช้าง ผู้วิจัยนำมาจากหลายๆเรื่องราว เช่น พระพิฆเนศ ตัวแทนแห่งความสำเร็จ และช้างยังเป็นหนึ่งในทศชาติของพระพุทธเจ้า กล่าวคือ การที่จะบรรลุธรรมในส่วนใดส่วนหนึ่งให้เข้าถึงจนสำเร็จได้นั้น อาจจะต้องใช้เวลายาวนานจนข้ามภพชาติก็เป็นได้ ผสานกับเขากวางที่ผู้วิจัยนำมาจากชื่อเรียกของป่าป่าหนึ่งในพุทธประวัติ คือ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน หรือในภาษาบาลีเรียกว่า ป่าอันยกให้แก่หมู่กวาง และป่ากวางแห่งนี้ ยังเป็นที่ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ประกาศพระสังขรณ์เป็นครั้งแรกอีกด้วย และด้วยความหมายของศิระช้างและเขากวาง จึงเป็นความหมายรวมกันที่ว่า เมื่อเริ่มต้นทำความเข้าใจในความจริงแห่งโลกนี้แล้ว ต้องใช้เวลาและความเพียรเป็นเครื่องพิสูจน์การเข้าถึง และเมื่อเข้าถึงในระดับต่างๆ จึงสามารถถ่ายทอดเรื่องราวแห่งความจริง ส่งสารนี้สู่ผู้คนรุ่นต่อไปในรูปแบบต่างๆ เจกเช่นผู้วิจัยที่กำลังถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านี้ในรูปแบบของผลงานศิลปะ

ผู้วิจัยนำมาเฉพาะส่วนลำตัวและความยาวจนถึงหาง อันมีที่มาจากพญานาค มีความเชื่อกันว่า พญานาคเป็นสัตว์ที่ปกปักรักษาดูแลพระพุทธศาสนา ตามตำนานเล่าขานในศาสนาพุทธที่ว่า พญานาคมีความศรัทธาในศาสนาพุทธอย่างมาก จึงได้แปลงกายมาเป็นมนุษย์ เพื่อมาขอพระพุทธเจ้าบวชเป็นพระ เนื่องจากพญานาคไม่ใช่มนุษย์ ขณะที่บวชเป็นพระอยู่นั้น ราตรีคืนหนึ่ง ขณะหลับไหล ร่างกายได้แปลงกลับคืนสู่ความเป็นพญานาคเช่นเดิม เพราะเหตุนี้เองที่พระพุทธเจ้าทรงมิให้ใครก็ได้บวชเป็นพระภิกษุนอกจากมนุษย์ที่มีอาการครบ 32 เท่านั้น ด้วยเหตุแห่งความศรัทธานี้ จึงเป็นอีกหนึ่งความหมายที่ผู้วิจัยนำมาใส่ไว้ในผลงานเพื่อต่อยอดถึงความศรัทธา

สรุปสุดท้าย เมื่อผสานความหมายทั้งหมดจากตัวแทนแห่งธรรมชาติเข้าด้วยกัน จึงเป็นความหมายที่ว่า การจะเข้าถึงความจริงแห่งธรรมชาติ สังขรณ์ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ต้องผสานกันด้วยหลายองค์ประกอบ คือ การมีสติ มองเห็นการเกิดดับเป็นเรื่องธรรมดาธรรมชาติ เป็นการทำความเข้าใจ พิจารณาจนถึงการเกิดขึ้นของปัญญาและเข้าถึงในที่สุด การเข้าถึงได้ด้วยการพิจารณาธรรม ยังต้องอาศัยความเพียรในการฝึกใจ หรือจิตใจให้เข้มแข็ง หนักแน่น รวมถึงการมีศรัทธาอย่างแรงกล้า จนถึงการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงเบื้องหน้าอย่างมีสติ ฉะนั้นแล้วตัวแทนแห่งธรรมชาติเป็นดั่งการย้ำเตือน เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกภายใน มิให้หลงลืมถึงความจริงข้อนี้ ฟังระลึกไว้เสมอว่าชีวิตและสิ่งต่างๆในชีวิต ไม่มีอะไรแน่นอนและจีรังค์ แต่การจากไปเป็นเรื่องที่ต้องเกิดขึ้นแน่นอนด้วยองค์ประกอบหลากหลายประการที่ประกอบกันนี้ จึงเป็นที่มาของจำนวนมือที่มากกว่าปกติด้วยการเรียนรู้อชีวิตในหลายแง่มุม หลายปัจจัย ความต้องการ สิ่งเหล่านี้ที่ต้องประกอบกันจนเป็นหนึ่งเดียว เมื่อมีเหตุจึงมีผล

ศิระผู้ชาย เป็นตัวแทนของผู้วิจัย และความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันขณะ ด้วยลักษณะใบหน้าบริเวณดวงตามีความขำ เป็นภาษากายที่บอกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านการร้องไห้ ในใจเศร้าโศกต่อบางสิ่ง ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจนต้องหลั่งน้ำตา ดวงตาที่หลับลง เมื่อประสาทการรับรู้ทางตาปิดลง มนุษย์จะใช้ประสาทสัมผัสการรับรู้ทางอื่นมาทดแทน ซึ่งเมื่อมีความเศร้าโศกเกิดขึ้นและหลับตาลง เสมือนการอยู่กับตัวเอง หันมามองที่ใจตัวเองเป็นการตั้งสติ ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดการตั้งสติผสานกับความหมายของดอกบัว ซึ่งคือปัญญา นั่นก็หมายความว่าผู้ชายคนนี้ มีสติพิจารณาถึงเหตุของความเศร้าภายในใจ เป็นภาวะของการเริ่มต้นการยอมรับความเป็นจริง แต่จะเป็นความเข้าใจในความจริงแ่ไหนนั้น ผู้วิจัยจึงเทียบเคียงกับดอกบัว 3 ดอก ซึ่งมีลักษณะและสีสันท่างกันออกไป ซึ่งเป็นความเข้าใจในแต่ละมุมและแต่ละระดับ จะเห็นได้ว่าดอกบัวทั้งหมดมีลักษณะดอกที่ตูมและงอกออกจากศิระ เป็นการเริ่มต้นของการคิดได้ เริ่มเห็นอะไรบางสิ่ง บ่งบอกถึงระดับการเข้าถึงความจริงนั้นๆ ที่เกิดขึ้นตามแต่เหตุและปัจจัย ส่วนจะเป็นเรื่องราวใดนั้นผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะสร้างเป็นปริศนาคำถามปลายเปิด แสดงออกเพียงภาษากายและความรู้สึกเท่านั้น ที่เหลือให้เป็นการตอบคำถาม ตามแต่ประสบการณ์การรับรู้ของผู้รับชมเอง เฉกเช่น เรื่องราวในผลงานนี้ที่เล่าถึงบทสนทนาที่เกิดขึ้น

ดั่งที่กล่าวไปข้างต้นถึงเหตุการณ์การสนทนาที่เกิดขึ้นภายในอาณาจักรแห่งจิต น้ำ ก็คือสิ่งที่อยู่ภายในจิต แสดงออกถึงภาวะของจิตในปัจจุบัน ด้วยคุณสมบัติของน้ำที่เป็นของเหลว ไหลลงสู่ที่ต่ำและเปลี่ยนแปลงไปตามภาชนะที่เป็นอยู่ จึงแสดงถึงความอ่อนไหวของอารมณ์ ความรู้สึก ในช่วงเวลานั้น ตามภาวะต่างๆเหมือนน้ำที่เคลื่อนไหว ตามแต่ปัจจัยภายนอก จิตใจก็เช่นกัน ต่อมา ปริมาณของน้ำ ความลึกความตื้น สิ่งเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับภาชนะที่ใส่ด้วย ภาชนะที่ใช้เปรียบดั่งชีวิตที่ผ่านมา ผ่านการเวลาและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ดังปริมาณน้ำ (เวลา คือ ภาชนะ + เรื่องราว คือ ปริมาณน้ำ) ซึ่งภายในผลงานความไกลของระยะบ่งบอกถึง ขนาดของภาชนะและปริมาณน้ำได้ ส่วนความลึกหรือก้นของภาชนะ ให้สังเกตเทียบเคียงจากสิ่งต่างๆที่อยู่ในผลงาน เช่น เทียบเคียงตัวแทนของธรรมชาติ ศิระผู้ชาย ต้นไม้ต่างๆ เมื่อคิดอย่างนี้จึงเกิดคำถามขึ้นว่า น้ำมีความลึกแค่ไหน และส่วนต่างๆที่อยู่ใต้น้ำของสิ่งเหล่านี้มันเป็นอย่างไรรึ เช่น ศิระผู้ชาย ร่างกาย ส่วนที่เหลือเป็นเช่นไร ส่วนที่เหลือของตัวแทนจากธรรมชาติมีขาไหม เป็นเช่นไร ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะสร้างความสงสัยข้อนี้ เพื่อกระตุ้นการต่อยอดจินตนาการต่อของผู้ชม รวมถึงการตั้งคำถามเพื่อเป็นการคิดต่อ

เมื่อชีวิตผ่านกาลเวลามาเนิ่นนาน เรื่องราวบางเรื่องราวย่อมมีการลืมเลือน เปลี่ยนแปลงไปตามความธรรมดา หากแต่มนุษย์เราย่อมมีบางสิ่งที่ฝังใจ ทั้งเรื่องราวของความสุขและความทุกข์

ฉะนั้นเรื่องราวภายในใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นเหมือนสิ่งที่อยู่ใต้น้ำค้างตะกอน เมื่อมีสิ่งมากระทบใจให้ กระเพื่อมไหว เรื่องราวตะกอนต่างๆ ในใจจากอดีต ปัจจุบัน ส่งผลต่อความรู้สึกในตอนนั้นก็คลุ้ง ขึ้นมา ฉะนั้นสิ่งต่างๆ ภายในผลงานจึงเป็นตะกอน หรือเรื่องราวภายในใจ

สิ่งต่างๆ ที่อยู่เหนือน้ำเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่องราวทั้งหมดที่ถูกกระทบและเป็นสิ่งที่ผู้วิจัย นำเสนอ และคุณสมบัติของน้ำอีกหนึ่งอย่าง คือการสะท้อนภาพสิ่งต่างๆ เบื้องบน ซึ่งมีคุณสมบัติ เดียวกับกระจก ดังการตักน้ำใส่กะโหลกชะ โกงคองงา เป็นการมองตนเอง จิตใจตนเอง พิจารณาให้ เห็นถึงสังขารแห่งโลก สรุปลักษณะต่างๆ ของน้ำเหล่านี้บ่งบอกถึง

ลักษณะของจิต (ตั้งน้ำในภาชนะ)   เรื่องราวของจิต (ตะกอน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด)

ธรรมชาติของจิต (อ่อนไหวตามสิ่งกระทบ)   สภาพะปัจจุบันของจิต (เป็นบรรยากาศผลงาน)

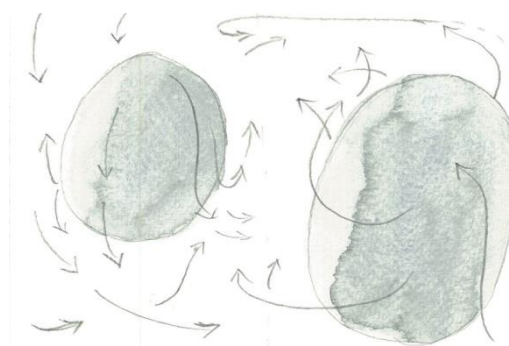
สุดท้ายผลงานบ่งบอกถึงการ ใช้ปัญญา พิจารณา แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความทุกข์เบื้องต้น เป็นภาวะของ การทำความเข้าใจกับสังขาร ความเป็นธรรมชาติ และเนื่องด้วยผลงานในงานวิจัยนี้ชุดมีด้วยกัน ทั้งหมด 6 ชิ้น ซึ่งมีการใช้สัญลักษณ์ที่เหมือนกัน และคล้ายคลึงกันหลายส่วน ผู้วิจัยจึงขออธิบาย เพียงสัญลักษณ์ที่ถูกเพิ่มเติม ปรับเปลี่ยน ในผลงานชิ้นต่อไปเท่านั้น

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

รูปร่าง รูปทรง

รูปทรงต่างๆ ในผลงานมีการผสมผสานระหว่างหลักความจริงตามธรรมชาติ และ จินตนาการเข้าด้วยกัน แต่ให้ความสำคัญก่อนไปในทางจินตนาการ ที่สอดคล้องกับแนวคิดและ องค์ประกอบโดยภาพรวมมากกว่า มีการตัดทอนรูปทรง การประกอบกันของรูปทรง ลดทอน รายละเอียดของรูปทรงในบางจุด และเพิ่มรายละเอียดบางจุด เพื่อให้เกิดความลงตัว จนแสดงความ งามตามความพึงพอใจของผู้วิจัย

โครงสร้างและการจัดวาง

ภาพที่ 72 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 1

จากรูปร่าง โครงสร้างด้านบน แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทิศทาง จุดนำสายตา จังหวะการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวขององค์ประกอบ ผู้วิจัยให้ความสนใจโดยมุ่งเป้าไปที่ภาพรวมของผลงาน บรรยากาศ ความเคลื่อนไหวที่เชื่อมเข้าภายใน มากกว่าการสร้างจุดเด่น จุดรอง ที่ชัดเจน

สีสันทัน

ภาพที่ 73 สีสันทัน ตะกอน 1

ภาพที่แสดงสีด้านบนด้านซ้าย มีการใช้กลุ่มสีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน เป็นหลักในผลงาน ภาพด้านขวาแสดงถึงกลุ่มสีเทาและขาว เป็นสีที่ใช้คุมโทนสีและบรรยากาศของผลงาน นอกจากนี้ ภาพที่แสดงสีสันทันด้านบนยังแสดงถึงทิศทางของสี ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับรูปปร่างรูปทรง ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวที่ไม่หยุดนิ่ง เมื่อผู้ชมได้ชมผลงานจะมีความสัมพันธ์รับรู้ในกลุ่มสีแดงก่อนเป็นอันดับแรก และจะเห็นสีในกลุ่มสีเหลืองเป็นอันดับสอง จากนั้นจึงสัมผัสกับบรรยากาศของกลุ่มสีน้ำเงิน สีฟ้า สีเทาและสีขาวเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อมองไปถึงรายละเอียดของสี จะเห็นถึงการใช้สีใกล้เคียงและสีตรงข้าม เช่น สีแดง สีชมพู สีส้ม สีม่วง ซึ่งเป็นสีใกล้เคียงในกลุ่มเดียวกัน และสีน้ำเงินกับสีแดงที่อยู่คู่กัน ก็เป็นสีที่ตรงข้ามกันใน โทนร้อนและเย็น ซึ่งการใช้สีของผู้วิจัยยังคำนึงถึง

วัตถุต่างๆกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกสิ่งจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน สะท้อนแสง สี และเงาเข้าหากัน เพื่อสร้างบรรยากาศความน่าสนใจและอรรถรสให้กับผู้รับชมอีกด้วย

วิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน

ผลงานตะกอน 1 มีความหมายบ่งบอกถึงภาวะเริ่มต้นของการทำความเข้าใจในกฎแห่งธรรมชาติการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ คับไฟ แสดงออกด้วยการเปรียบเทียบแบบเล่าเรื่อง และสร้างภาพเหตุการณ์สะท้อนเรื่องราวถึงการสนทนาธรรม ระหว่างตัวผู้วิัจัย และธรรมชาติภายในอาณาจักรแห่งจิต ผลงานจึงมีบรรยากาศของความอัศจรรย์ เหนือจริง และเพื่อฝัน ผสมผสาน กลิ่นอายของพิธีกรรม ความเชื่อ โดยภาพรวมผลงานเรื่องรูปร่างรูปทรง วัตถุต่างๆภายในผลงานมีความชัด และคมจนเกินไป จึงทำให้ผลงานมีความรู้สึกแข็ง ไม่ลื่นไม่ไหลเท่าที่ควร เนื่องจากตัวละครภายในผลงานเกิดจากการประกอบขึ้นของจินตนาการ จึงควรใส่ความรู้สึกเสมือนจริงให้มากกว่านี้ จากเทคนิคการใช้สีภายในผลงาน ตัวผู้วิัจัยมีความพึงพอใจในระดับหนึ่ง แต่ด้วยแนวคิดที่ว่า วัตถุต่างๆกับสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลมีอิทธิพลซึ่งกันและกันนั้น จึงสามารถเพิ่มทักษะเทคนิคการแทรกสีให้เหนือชั้นมากขึ้น อีกทั้งเพื่อการสำแดงผลทางความรู้สึกที่สูงขึ้น

ผลงานชิ้นที่ 2 ตะกอน 2

ภาพที่ 74 ภาพผลงานวิัจัย ชิ้นที่ 2 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 2” ขนาด 160 x 130 ซม.

แนวคิดและการสื่อสารเรื่องราว

ผลงานตะกอน 2 มีการขยับความคิดขึ้นจากเดิมที่ว่าตะกอน 1 พิจารณาถึงเรื่องราวของการเกิดขึ้น ต้องอยู่ต่อไปซึ่งเป็นองค์รวม ผลงานชิ้นนี้จึงเจาะลึกลงไปถึงการพิจารณาถึงสิ่งที่จากไป มุ่งประเด็นไปที่การดับไป การดับไปของสิ่งที่จากไปแล้ว และจะต้องจากไป ทำความเข้าใจในความไม่จีรังในชีวิต เป็นภาวะของการเกิดขึ้นแห่งปัญญาในเรื่องราวที่ใกล้ตัวมากขึ้น ผลงานตะกอน 2 ชิ้นนี้ ยังคงแสดงออกด้วยการสร้างโลกภายในจินตนาการ แบบเปรียบเทียบ และเล่าเรื่อง พுகถึงอาณาจักรแห่งจิตกับการสนทนาเช่นเดิม ในผลงานชิ้นนี้เป็นการสนทนาที่จิตเริ่มยอมรับในสัจธรรม นำความจริงนี้เข้าหาตัว เป็นการเลื่อนขึ้นของการทำความเข้าใจ

ผู้ชายเบื้องหน้า ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้วิจัยในลักษณะนอนหงายบนผิวน้ำ เป็นการจำลองภาพการตาย การตายเป็นความหมายแทนการจากไป ตายในผลงานชิ้นนี้เป็นเพียงการจำลองตาย เพื่อระลึกพิจารณาถึงสิ่งที่จากไปเท่านั้นด้วยใบหน้าและขอบตาที่บอบช้ำ สายตาที่ว่างเปล่า ตอกย้ำถึงความเศร้าโศก และอาการครุ่นคิดได้เป็นอย่างดี มือขวาโอบกอดดอกบัวใหญ่ ซึ่งภาษากายบ่งบอกถึงการยอมรับ ยอมรับในกฎแห่งธรรมชาติ ดอกบัวบนศีรษะมีการบ่งบอกถึงการเบ่งบานของปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับดอกบัวใหญ่ เมื่อเข้าใจ ยอมรับ ปัญญาจึงสามารถเกิดได้ ดังดอกบัวที่โอบกอดและเบ่งบานต้องแสงตะวัน มือซ้ายที่มีสีแดงอยู่ในลักษณะยกฝ่ามือขึ้นเล็กน้อย เสมือนการหยุดเพื่อคิด การกระตุ้นเตือนเพื่อการมาซึ่งสติ เปรียบเสมือนเดียวกับสีกายของตัวแทนแห่งธรรมชาติอีกด้วย

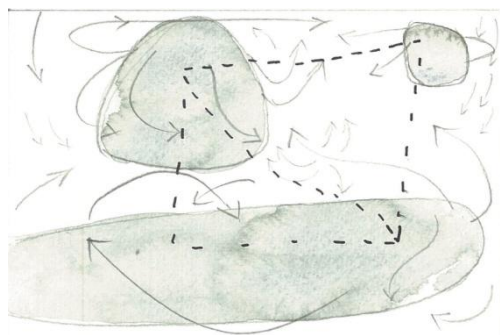
ในผลงานชิ้นนี้ยังมีการเพิ่มสัญลักษณ์ของตัวแทนแห่งธรรมชาติที่อยู่ในระยะหลังของผลงาน ที่มีลักษณะโครงสร้างรูปลักษณะหน้าตาที่แตกต่างออกไปจากผลงานชิ้นก่อน สังเกตจากส่วนหัว GRAM ล่างที่มีขนาดใหญ่ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของสิ่งมีชีวิตที่มีขนาดใหญ่โต หากสังเกตให้ดีตัวแทนแห่งธรรมชาติตัวนี้ไม่มีตา เปรียบดังคนตาบอดที่ใช้ประสาทสัมผัสอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดหาย เมื่อมนุษย์นั้นหลับตา จะเห็นเพียงแต่ความมืดได้เปลือยตา หากแต่จะสัมผัสสิ่งที่อยู่ภายในใจได้มากขึ้น ความรู้สึก ความคิดต่างๆที่อยู่ภายใน เป็นดังการมองดูตัวเอง และพิจารณาถึงธรรมชาติของใจ มือซ้ายของตัวแทนแห่งธรรมชาติเต็มไปด้วยกลีบดอกกุหลาบ ที่แสดงถึงความรักและความร่วงโรยไป เมื่อนำความหมายจากส่วนต่างๆของตัวแทนธรรมชาติที่เหมือนกันในผลงานชิ้นก่อนหน้า มารวมกับความหมายใหม่ ของตัวแทนแห่งธรรมชาติในผลงานชิ้นนี้ ทั้งหมดจึงบอกถึงการพิจารณาตัวเอง จิตใจตัวเอง ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นภายในใจ อารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ความคิด เป็นการพิจารณาถึงธรรมชาติของใจ ถึงความรู้สึก ความคิด อันมีโครงสร้างเดียวกันกับกฎแห่งธรรมชาติ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ความรู้สึกเกิดขึ้นไม่นานก็ดับไป ความคิดวันนี้เคยจำได้ วันข้างหน้าอาจจะเลือนหายไปตามกาลเวลา ทุกสิ่งยอมเปลี่ยนแปลงไปแน่นอน

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

รูปร่างรูปทรง

ในผลงานตะกอน 2 ชั้นนี้ มีการใช้ขนาดของรูปทรงในผลงานเพื่อบ่งบอกถึงระยะที่ไกลออกไป ขนาดใหญ่ กลางและเล็ก ตามลำดับ เพื่อสร้างมิติให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ผลงานชิ้นนี้ยังคงไว้ซึ่งการสร้างรูปทรงจากจินตนาการ ผสานกับหลักความจริงตามธรรมชาติ อันสอดคล้องกับแนวคิดเช่นเคย

โครงสร้างและการจัดวาง

ภาพที่ 75 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 2

จะเห็นได้ถึงการเคลื่อนไหวที่เชิงซ้ำที่เกิดขึ้นภายในผลงาน ทิศทางของเส้นนำสายตา เส้นต่างๆที่สอดคล้องกับองค์ประกอบ ผู้ชมจะค่อยๆสำรวจผลงานไปที่ละส่วน และเส้นประนั้นแสดงถึงการเห็นของเส้นนำสายตาลวง ซึ่งทั้งหมดมีผลต่อความรู้สึกที่ลื่นไหล องค์ประกอบของเส้นที่ปรากฏนั้น จึงมีสัมพันธ์สอดคล้องกัน เหมือนสายน้ำที่ไหลเวียนไปทั่วผลงาน

สี

ภาพที่ 76 สี ตะกอน 2

ในผลงานตะกอน 2 นี้ มีการใช้สีที่มีความสดขึ้น และรุนแรงขึ้นมากกว่าผลงานชิ้นแรก จากภาพด้านบนจะเห็นได้ถึงตำแหน่งของสี การเคลื่อนไหวของทีแปรงในการใช้สี ซึ่งสัมพันธ์กับทิศทางของเส้นทำสายตา มีการใช้กลุ่มสีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง และสีขาวเป็นหลัก ซึ่งสีแต่ละสีมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน สะท้อนแสงสีและเงาเข้าหากัน เพื่อแสดงออกถึงบรรยากาศ และอารมณ์ของผลงาน ซึ่งผู้ชมผลงานจะสัมผัสรับรู้ถึงบรรยากาศผลงานที่เกิดจากสีเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่ผู้วิจัยตั้งใจที่จะสร้าง ก่อนจะรับรู้ในส่วนของเนื้อหา ผู้ชมจะสัมผัสถึงกลุ่มสีแดงจากตัวแทนแห่งธรรมชาติ และกลุ่มสีน้ำเงินของคอกบัวไปพร้อมกันเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงค่อยสำรวจถึง รูปร่าง รูปทรงต่างๆ ที่อยู่ในกลุ่มสีเหลือง และสีขาวเป็นตัวช่วยในการนำสายตา ไปพร้อมกับบรรยากาศที่เต็มไปด้วยกลุ่มสีน้ำเงิน

วิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน

ผลงานตะกอน 2 มีความหมายบ่งบอกถึงการพิจารณาถึงสิ่งที่จากไป เป็นหนึ่งในสังขาร 3 ข้อคือ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป การดับของสิ่งที่ดับไปแล้ว และจะต้องดับไป มีการสร้างผลงานที่อยู่ในบรรยากาศของความอัศจรรย์ ความเพ้อฝัน ความเหนือจริง ผสมผสานกลิ่นอายของพิธีกรรม และความเชื่อ แสดงออกด้วยวิธีเปรียบเทียบ สร้างภาพจำลองเหตุการณ์เรื่องราวคั้งการสนทนาธรรมระหว่างผู้วิจัยกับธรรมชาติ ภายในอาณาจักรแห่งจิต ผลงานตะกอน 2 นี้ มีการพัฒนาเรื่องการใช้สีที่มีความสดขึ้น ทีแปรงที่รุนแรงขึ้น การคุมโทนสีที่คลื่นไหล แสดงถึงบรรยากาศแสงเงาที่ตกกระทบสีแต่ละสีที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน จึงสำแดงผลทางความรู้สึกต่อผู้รับชมได้ดีขึ้น รูปร่าง รูปทรงมีการแก้ไขเรื่องขอบที่คมชัดให้มีความนุ่มนวลขึ้น และเคลื่อนไหวมากขึ้น แต่ยังมีจุดค้อยในส่วนของตัวแทนจากธรรมชาติ ซึ่งช่วงแขนมีความตรงจนเกินไปขาดความเป็นธรรมชาติ จึงขาดความรู้สึกเสมือนจริงไป ฉะนั้นจึงควรพัฒนาเพิ่ม

ผลงานชิ้นที่ 3 ตะกอน 3

ภาพที่ 77 ภาพผลงานวิจัย ชิ้นที่ 3 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 3” ขนาด 160 x 130 ซม.

แนวคิดและการสื่อสารเรื่องราว

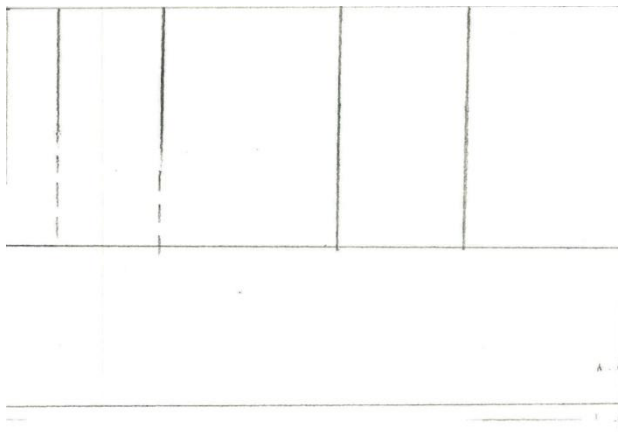
ผลงานตะกอน 3 มีแนวความคิดสืบเนื่องมาจากตะกอน 2 ที่ว่าถึงเรื่องราวของการพิจารณาถึงสิ่งที่จากไปแล้ว และต้องจากไป แนวคิดในตะกอน 3 จึงเป็นเรื่องของระลึกถึงความตาย หรือมรณสติ ที่มีต่อตัวผู้วิจัยเอง และบุคคลอันเป็นที่รัก พึงระลึกถึงความตายให้ได้ในทุกๆขณะจิต เพราะความตาย และความพลัดพรากสามารถเกิดขึ้นกับมนุษย์ได้ในทุกๆลมหายใจ เป็นการน้อมนำกฎแห่งธรรมชาติข้อนี้เข้าหาตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมากขึ้น เป็นภาวะของการพัฒนาขึ้นแห่งปัญญา ในส่วนของการยอมรับ ด้วยแนวคิดนี้ผู้วิจัยยังคงใช้วิธีการแสดงออก ซึ่งรูปแบบผลงานแบบเล่าเรื่อง และเปรียบเทียบ สร้าง โลกแห่งจินตนาการ เป็นดั่งบทสนทนาธรรม ภายในอาณาจักรแห่งจิตแห่งนี้เช่นเดิม

ตัวแทนของผู้วิจัยเบื้องต้นยังคงไว้ซึ่งลักษณะเดิม และความหมายเดิม เหมือนผลงาน ตะกอน 2 ผู้ชายที่นอนหงาย เป็นดั่งภาพจำลองตาย เหมือนการระลึกถึงความตาย เปลี่ยนแปลงเพียง สีของดอกบัวขนาดใหญ่ที่โอบกอดอยู่ให้มีสีโทนร้อน คือกลุ่มสีส้ม กลุ่มสีส้มเป็นสีใกล้เคียงกับสีแดงของตัวแทนแห่งธรรมชาติ เพื่อย้ำเตือน กระตุ้นเตือนถึงสังขาร และกฎแห่งธรรมชาติ ที่ให้ความสำคัญมากขึ้น มีภาวะของการเตือนตนเองที่ดีขึ้น สืบเนื่องจากตัวแทนแห่งธรรมชาติที่อยู่ในระยะหลังไกลออกไป ดั่งการสนทนาระหว่างตัวแทนจากธรรมชาติกับผู้วิจัยได้เบาบางลง ซึ่งบอกถึงการสนทนากับตัวเองที่มากขึ้น

ในผลงานตะกอน 3 ชั้นนี้ มีการเพิ่มสัญลักษณ์ของตัวแทนของบุคคลอันเป็นที่รัก ก็คือ ผู้หญิง เพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวของการระลึกถึงสิ่งที่ดับไป เป็นการขยายความเพื่อเจาะประเด็นเนื้อหาถึงเรื่องของความรัก ควบคู่กับมรณสติ สายตาที่อาลัยอาวรณ์ของผู้หญิง มองไปที่ใบไม้ภายในมือ ด้วยภาษากายแสดงออกถึงความครุ่นคิด มีบางสิ่งภายในใจ ใบไม้ในมือที่ยังสดอยู่ เปรียบดั่งการร่วงโรย การจากไป ความไม่แน่นอนของชีวิต และดอกบัวคือปัญญา เมื่อความหมายของสัญลักษณ์เหล่านี้ได้ประกอบกัน ผู้หญิง จึงมีความหมายที่บ่งบอกถึงการระลึกถึงการจากไป และต้องจากไปอย่างแน่นอนของสิ่งอันเป็นที่รักทั้งหลาย พิจารณาและย้ำเตือนถึงความจริงแห่งโลกข้อนี้ ซึ่งผู้วิจัยยังแสดงบรรยากาศของอารมณ์ความรู้สึกในผลงาน ที่บอกลาด้วยความเศร้าและความหวังที่เกิดขึ้นไปพร้อมๆกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเคยประสบ และเห็นว่าก่อนการจะได้มาซึ่งปัญญาและเข้าใจ จนยอมรับในการจากไปได้ ต้องผ่านภาวะของความเศร้า โศกก่อนเป็นธรรมดา ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะนำเสนออารมณ์ความรู้สึกในส่วนนี้ใส่ไปในผลงานด้วย

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

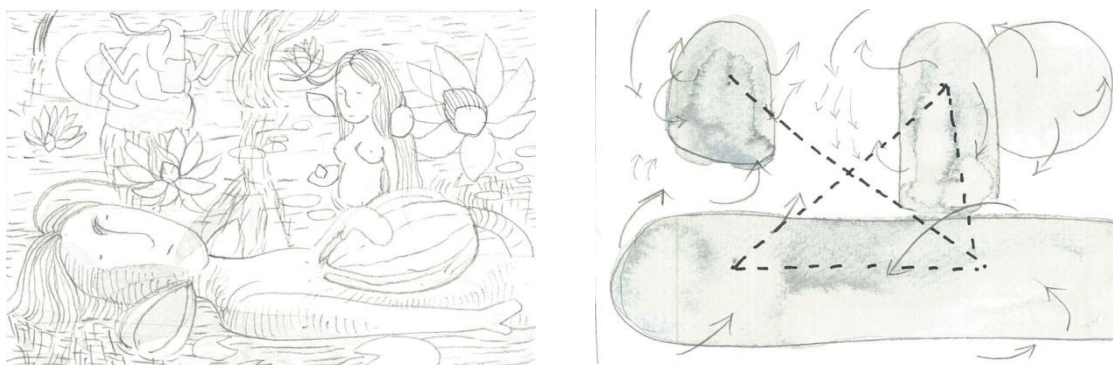
รูปร่างรูปทรง

ภาพที่ 78 ตำแหน่งรูปร่างรูปทรง ตะกอน 3

จากภาพด้านบนในหัวข้อรูปร่างรูปทรง แสดงให้เห็นถึงการจัดองค์ประกอบ แสดงขึ้นขอบเขตในตำแหน่งของผู้ชายและผู้หญิง ที่อยู่บนพื้นฐานของรูปร่างและเส้นที่ตัดกันค่อนข้างแรง ในแนวนอนและแนวตั้ง รวมถึงเส้นจุดประกายสายตาในลักษณะของเส้นประ เพื่อให้เกิดการนำทางของรูปทรงและระยะ

โครงสร้างและการจัดวาง

ภาพที่ 79 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 3

ภาพด้านซ้ายของหัวข้อโครงสร้างและการจัดวาง จะเห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึกจากการประกอบกันของเส้น เป็นอารมณ์ของการเคลื่อนไหวที่เชื่อมซ้ำ อากาศที่ไหลเวียน สายน้ำที่ลื่นไหล ส่วนภาพด้านขวาจะเห็นถึงทิศทางดูกร คือเส้นนำสายตาที่เกิดจากรูปร่างรูปทรง เป็นอีกส่วนหนึ่งที่กำหนดความลื่นไหลของผลงาน เส้นประที่เห็นคือเส้นสายตาลวง ที่เป็นตัวกำหนดกลุ่มจุดสนใจหลัก การปะทะของสายตาในผลงาน ก่อนที่ผู้ชมจะสำรวจในส่วนอื่นๆ ของผลงาน

สีสັນ

ภาพที่ 80 สีสັນ ตะกอน 3

ผลงานชิ้นนี้มีการคุมโทนสีอยู่ในโทนเย็นเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงบรรยากาศที่สว่างขึ้น จากภาพด้านบนแสดงให้เห็นถึงปริมาณของสีส่วนใหญ่ที่เป็น โทนเย็น และสีส่วนน้อยที่เป็นโทนร้อน รวมถึงที่แปร่งของสีที่กำหนดความเคลื่อนไหวในผลงาน ดังที่เคยกล่าวไว้ว่าสีทุกสีในผลงานมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน จะเห็นได้จากผลงานจริง ที่มีการแทรกสีของกลุ่มสีน้ำเงิน สีม่วง ผู้วิจัยจะกำหนดสีของแสงเงาไว้ก่อน จากนั้นจึงแทรกสีบรรยากาศลงไป ในสีผิวจริงของวัตถุ เช่นกลุ่มสีส้มของดอกบัว มีการสะท้อนสีสັນลงบนตัวของผู้ชายที่อยู่ในส่วนของเงาตกกระทบเป็นต้น

วิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน

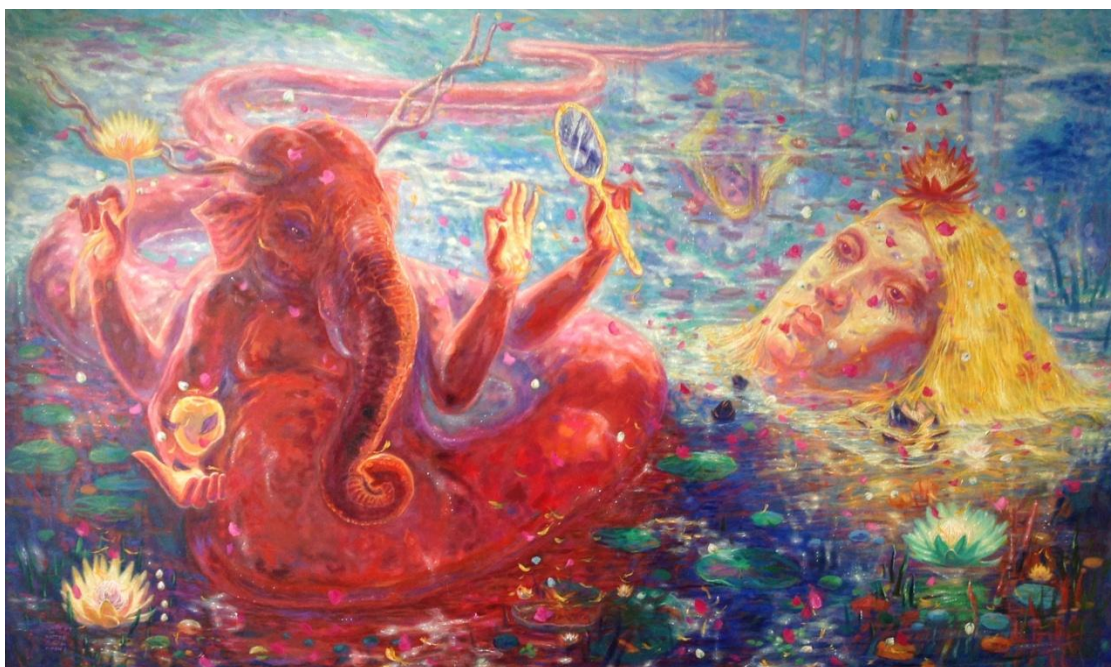
ผลงานตะกอน 3 มีแนวคิดที่บ่งบอกถึงเรื่องราวของการระลึกพิจารณาถึงความตาย หรือ มรณสติ การจากไปของบุคคลอันเป็นที่รักทั้งการจากเป็น และจากตาย โดยมีวิธีการแสดงออกของผลงานในแบบเล่าเรื่อง สร้างสัญลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบ และสื่อความหมายแทนค่าสิ่งนั้นๆ ที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสาร เป็นเรื่องราวถึงการสนทนาธรรมระหว่างตัวผู้วิจัยกับตัวแทนแห่งธรรมชาติ ภายในอาณาจักรแห่งจิต และนี่ไม่ใช่การสนทนาครั้งแรก ผู้วิจัยได้เป็นผู้รับข้อความจากธรรมชาติ และได้เห็นความจริงแห่งโลก จึงนำสารแห่งความจริงนั้นมาพิจารณาถึงสิ่งที่จากไป จึงเกิดเป็นแนวคิดของงานจากบทสนทนาที่เกิดจากจินตนาการ ผลงานจึงมีบรรยากาศของความเพื่อฝัน อัจฉรย์ในกลิ่นอายของความเชื่อและพิธีกรรม

ผลงานตะกอน 3 นี้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของบรรยากาศให้มีความนุ่มนวลและเบาบาง ต่างจากผลงานชิ้นที่ 2 ที่มีความรุนแรงของบรรยากาศและสี ด้วยเหตุของบรรยากาศที่เบาบางลงจึง

ทำให้ความสนใจในเรื่องของสีสันทภายในผลงานนั้นชัดเจน เบาบาง ความน่าสนใจจึงลดลงตามไปด้วย ผู้วิจัยจึงสังเกตเห็นว่า ถ้าสามารถเพิ่มเทคนิคการแทรกสีให้มากกว่านี้ รวมถึงการใช้สีน้ำหนักที่เข้มขึ้นขึ้นจะทำให้ผลงานมีบรรยากาศที่น่าตื่นเต้นและน่าค้นหามากขึ้น ซึ่งเป็นผลดี รูปาร่างรูปทรง และองค์ประกอบของผลงาน วัตถุต่างๆภายในผลงานมีการแก้ไขเรื่องของ ขอบคมของวัตถุต่างๆให้มีความลื่นไหลที่ดีขึ้น แต่ในส่วนที่ควรปรับแก้คือ รูปทรงของตัวละครที่ไม่ลงตัว ควรใช้เส้นที่มีความเป็นอิสระมากกว่านี้ จะเห็นได้ว่า จากแขนของผู้ชายเบื้องหน้าที่มีความตรง ขนานกับพื้นโลก จนเกินไป ถึงจะมีการปรับแก้เรื่องของความคมชัด แต่การจัดการกับรูปทรงนั้นไม่ลงตัวก็ไม่เกิดความสมดุล รวมถึงผู้หญิงที่วางอยู่ในตำแหน่งใกล้กึ่งกลางผลงาน ผู้หญิงเสมือนวัตถุที่ตั้งฉากกับพื้นโลก บวกกับลักษณะทางกายภาพของผู้หญิง ที่มีการตัดตอนยังไม่ลงตัวเท่าที่ควร ผสานกับทิศทางของน้ำที่เป็นแนวนอน ทำให้ตัวผู้หญิงที่อยู่ในตำแหน่งของจุดสนใจ และด้วยรูปทรงที่ไม่ลงตัวนี้ผู้ชมจึงสังเกตเห็นได้ง่ายถึงข้อบกพร่องดังกล่าว แม้จะเป็นความตั้งใจของผู้วิจัยก็ตาม ก็ยังต้องพัฒนาต่อในผลงานชิ้นต่อไป ให้รูปทรงและองค์ประกอบมีความสมดุลและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลงานชิ้นที่ 4 ตะกอน 4

ภาพที่ 81 ภาพผลงานวิจัย ชิ้นที่ 4 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 4” ขนาด 180 x 130 ซม.

แนวคิดและการสื่อสาร

ผลงานตะกอน 4 ยังคงมีแนวคิดเดิมคือการระลึกถึงความตายหรือมรณสติ พิจารณาถึงการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก จะมีการเปลี่ยนแปลงก็แต่มุมมองที่มีต่อตัวแทนจากธรรมชาติ ที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าตัวแทนจากธรรมชาตินี้ไม่สามารถคอยเตือนตนเองได้ตลอด ตนเองเท่านั้นที่จะเตือนตนเองได้ดีที่สุด

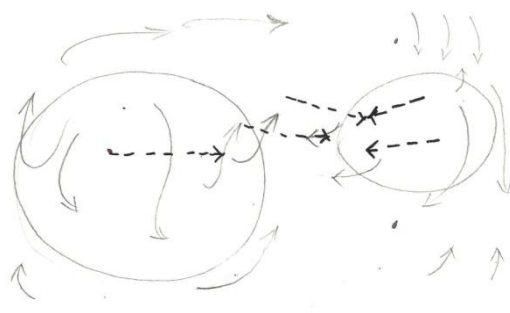
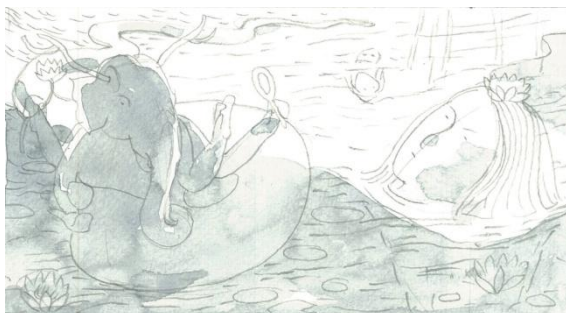
ภายในผลงานชิ้นนี้ จะเห็นถึงลักษณะของตัวแทนของธรรมชาติที่กำลังมุ่งหน้าหาผู้ชม แต่ในขณะที่เดียวกันสายตากลับมองไปยังศิระศพผู้หญิง ที่มีความหมายถึงตัวแทนของบุคคลอันเป็นที่รัก สายตาอันว่างเปล่า แผลงไปด้วยความเศร้าคล้ายอาการเหม่อลอย ซึ่งเมื่อนำความหมายและภาษากายของ 2 สัญลักษณ์นี้มารวมกัน จึงแสดงออกถึงความหมายที่เปรียบดั่งการย้ำเตือนถึงกฎแห่งธรรมชาติเป็นครั้งสุดท้าย ในเรื่องของบุคคลอันเป็นที่รัก การจากไปที่แน่นอน ความทุกข์ภายในใจต่อเรื่องนี้ ที่ตัวเองจะต้องเป็นผู้ต่อสู้เองเพียงลำพังนับจากนี้ จากสายตาที่ว่างเปล่าของผู้หญิงปราศจากการเว้าวอน อ้อนวอน บอกถึงการยอมรับและเข้าใจในการสื่อสารนี้ ซึ่งเป็นความรู้สึกลึกของผู้วิจัยเองที่ใส่ลงไป เพื่อส่งสารของความรู้สึกต่อผู้รับชม หากสังเกตให้ดีจะเห็นผู้ชายที่อยู่เบื้องหลังของผลงาน ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้วิจัยเอง เปรียบดั่งเรื่องราวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเป็นผู้เฝ้ามองเรื่องราว ความรู้สึกของสิ่งที่เกิดขึ้นนี้อยู่ เป็นการนำเสนอเรื่องของความคิดภายใน ที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดูและพิจารณา ลักษณะของตัวแทนผู้วิจัยนั้น มีลักษณะของการสะท้อนพื้นน้ำที่กลับหัว นั้นแสดงออกถึงอาการกำลังครุ่นคิด พิจารณาต่อสิ่งที่มากระทบใจนี้ในหลายแง่มุมอีกด้วย

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

รูปร่างรูปทรง

ในผลงานตะกอน 4 นี้ ผู้วิจัยได้ใส่ความเหมือนจริงตามธรรมชาติและความรู้สึกเสมือนจริงต่อการออกแบบรูปทรงตัวละครที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อพูดถึงความหนักแน่นของตัวผู้วิจัยที่มีต่อแนวคิดที่เพิ่มขึ้น และเพื่อการสำแดงอารมณ์ ความรู้สึกภายในผลงานที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อความสมบูรณ์ของผลงาน

โครงสร้างและการจัดวาง

ภาพที่ 82 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 4

การแสดงถึงโครงสร้างและการจัดวางมีด้วยกัน 2 ภาพ ภาพด้านซ้ายบ่งบอกถึงอารมณ์การเคลื่อนไหวอย่างช้าๆ ในภาพรวมของผลงานจริง การไหลเวียนของอากาศภายในภาพที่เกิดจากเส้น รวมถึงแสงและเงาตกกระทบในผลงาน ซึ่งส่งผลต่อการนำสายตาเช่นกัน ภาพถัดมาด้านขวา แสดงออกถึง เส้นนำสายตาที่เกิดจากรูปทรงตัวละคร ที่ก่อให้เกิดการนำสายตาในลักษณะ การนำทางแบบหมุนวนอยู่ในภาพ เส้นประแสดงถึงเส้นนำสายตาลวงที่เกิดจากทิศทางการมองของดวงตาตัวละครนั้นๆ ภายในผลงานจริง

สี

ภาพที่ 83 สี ตะกอน 4

ผลงานตะกอน 4 นี้มีการใช้สีที่มีความสดชื่น และมีความสมดุลงามมากขึ้น ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์ข้อบกพร่องจากผลงานทั้ง 3 ชิ้นก่อนหน้า ภาพด้านบนจะเห็นถึงการใช้สีที่สอดคล้องกับที่แปร่งและการนำสายตา มีการใช้กลุ่มสีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง และสีขาวเป็นหลัก ซึ่งการใช้สีในผลงานจริงสีแต่ละสีจะมีอิทธิพลซึ่งกันละกันเสมอ ผู้ชมที่ชมผลงานจะสัมผัสถึงสีที่โดดเด่นก่อนเป็นอย่างแรก ก่อนการรับรู้ของรูปทรงและเนื้อหา ผู้ชมจะสัมผัสถึงกลุ่มสีแดงในตำแหน่งของตัวแทนจากธรรมชาติเป็นอย่างแรก ซึ่งใกล้เคียงกับการรับรู้ของกลุ่มสีน้ำเงิน จากนั้นจะค่อยๆ รับรู้ถึงกลุ่มสีเหลืองและกลุ่มสีอื่นๆตามมา เนื่องจากกลุ่มสีแดงที่อยู่ในสีโทนร้อนท่ามกลางบรรยากาศส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มสีน้ำเงิน สีฟ้า สีขาว ที่อยู่ในโทนเย็น จึงทำให้กลุ่มสีแดงมีอิทธิพลต่อสายตา ผู้ชมมากกว่าทุกสีในผลงาน

วิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน

ผลงานตะกอน 4 นี้มีบทสรุปของแนวคิดที่พูดถึงการพิจารณาถึงความตาย การจากไป หรือ มรณสติ ที่เจาะลงไปในเรื่องของบุคคลอันเป็นที่รักและความรัก ภายในผลงานสื่อสารในมุมมองของบุคคลที่ 1 คือผู้วิจย ที่เป็นผู้เฝ้ามอง มองดูเรื่องราวความทุกข์ด้านการจากไปของความรักนี้ มองถึงอารมณ์ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในใจ พิจารณาทั้งหมดอย่างเป็นัจธรรม สัจธรรมแห่งการดับไปอย่างมีสติและถ่ายทอดเรื่องราวการมองเห็นนี้ลงสู่ผลงาน ในรูปแบบของศิลปะแพนดาซี มีความเพื่อฝันในกลิ่นอายของความเชื่อและพิธีกรรม มีการใช้สัญลักษณ์แทนคำดั่งการเปรียบเปรย

ผลงานตะกอน 4 นี้มีการออกแบบรูปทรงของตัวละครที่มีความสมจริงทางสายตาดตามกายภาพ และความเสมือนจริงตามความรู้สึกที่พัฒนาขึ้น เพื่อการสื่อสารที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นข้อดีและน่าพอใจ แต่ในขณะเดียวกันรูปทรงของวัตถุธรรมชาติในระยะหน้า ยังคงมีข้อด้อยในส่วนของความรู้สึกเสมือนจริง ยังรู้สึกถึงความแข็งกระด้างอยู่เช่นต้นไม้ ผลงงานมีการใส่ใจในเรื่องของแสง-เงาที่เพิ่มขึ้น เช่นเงาตรงกระทบในระยะหน้าจากวัตถุเบื้องบน ภาวะของการย้อนแสงนั้นทำให้ผลงานมีความน่าค้นหาที่เพิ่มมากขึ้นด้วย บวกกับการใช้สีที่มีความสดชื่น การป็นอิทธิพลของสีซึ่งกันและกัน การแทรกสี รวมถึงการคุมบรรยากาศของสี เป็นไปในทิศทางที่ดีเป็นที่น่าพอใจ

ผลงานชิ้นที่ 5 ตะกอน 5

ภาพที่ 84 ภาพผลงานวิจัย ชิ้นที่ 5 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 5” ขนาด 160 x 130 ซม.

แนวคิดและการสื่อสารเรื่องราว

ผลงานตะกอน 5 ผลงานชิ้นนี้บ่งบอกถึง การมองความทุกข์ที่เกิดจากการจากไป โดยผ่าน การมองความทุกข์อย่างเป็นสัจธรรม ด้วยวิธีการระลึกถึงความตาย หรือ มรณสติ รับรู้ถึงความจริง แห่งโลก การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ตั้งสัจธรรม ภายในผลงานยังบอกเรื่องราวแห่งความรู้สึกขณะเฝ้า มองการจากไป ขณะพิจารณาอีกด้วย

การสื่อสารเรื่องราวตะกอน 5 ชั้นนี้ เป็นเรื่องราวที่สืบเนื่องต่อจากตะกอน 4 เป็นช่วงเวลา หลังจากการบอกกล่าวถึงสังขรณ์เป็นครั้งสุดท้ายจากตัวแทนแห่งธรรมชาติ ในผลงานชิ้นนี้ตัวแทนจากธรรมชาติจึงอยู่ในลักษณะของการเฝ้ามองอยู่ห่างๆเพียงเท่านั้น ผู้วิจัยมาให้ความสำคัญกับในส่วนของ การแสดงออกถึงความรู้สึกข้างใน ในขณะที่พิจารณาความทุกข์อยู่ ซึ่งเป็นใจความสำคัญ จากตัวละคร 3 ตัวที่อยู่ในตำแหน่งที่เรียงกันไป แสดงถึงช่วงเวลาที่แตกต่างกันไปภายในความคิด และความทรงจำ จิตที่ คำนึงถึงอดีต ปัจจุบัน รวมกันมุ่งไปสู่อนาคต ผู้ชายเบื้องหน้าร่างกายสีแดงมีดอกบัวบนศีรษะ ใน ขณะเดียวกันก็โอบกอดดอกบัวขนาดใหญ่อยู่ ด้วยภาษากายและความรู้สึกแสดงถึงการยอมรับซึ่งบางสิ่ง ภายในใจ ด้วยอาการหลับตา สีหน้าที่เรียบเฉย แฝงด้วยความเศร้าอยู่เล็กน้อย รวมถึงกายสีแดงซึ่งเหมือน ดั่งการเตือนภัย ระวังและความร้อนภายในใจไปด้วยในเวลาเดียวกัน เมื่อสิ่งเหล่านี้ในตัวผู้ชายหลอม รวมกัน จึงสื่อความหมายถึง ภาวะของการที่ตนเองกำลังต่อสู้กับความทุกข์ภายในใจ ด้วยการมีสติเตือน ตัวเองให้รู้ทัน ด้วยการน้อมใจเข้าสู่ความจริงแห่งโลก หมายปองซึ่งปัญญา

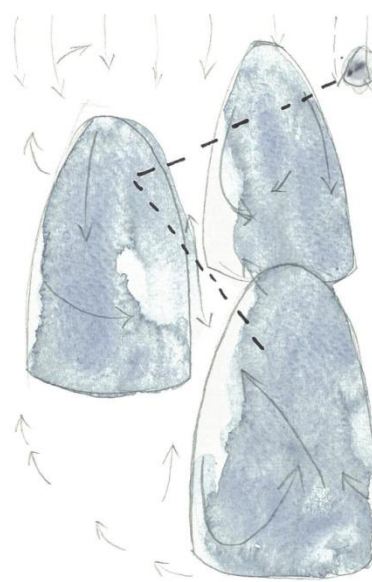
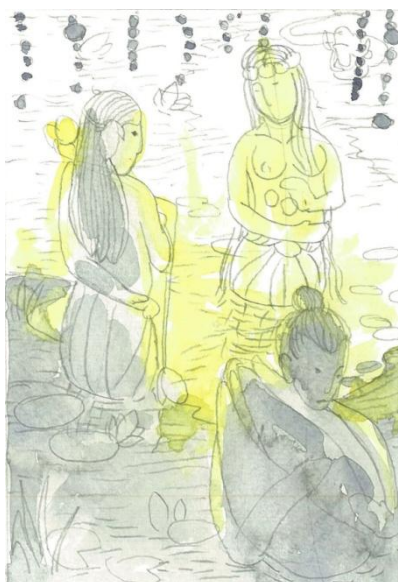
ในส่วนของผู้หญิง 2 คนเบื้องหลัง เป็นดั่งตัวขยายความถึงสิ่งภายในใจ ความคิด ความรู้สึกของผู้ชายเบื้องหน้า ที่สื่อด้วยอากัปกิริยาภาษากายต่างๆ ซึ่งผู้หญิงทั้ง 2 คนมีความหมายถึงบุคคลอันเป็นที่ รักเหมือนกัน มีความหมายโต้ตอบซึ่งกันและกัน จะเห็นจากสายตาของผู้หญิงผมสีเหลืองที่เหม่อลอย มองมายังตำแหน่งของผู้หญิงผมสีดำ และสายตาของผู้หญิงผมสีดำที่มองต่ำลงมาจบที่ตำแหน่งของ ผู้ชาย ซึ่งเป็นความหมายสอดคล้องกับข้อมูลข้างต้นที่ว่า เหตุการณ์ในผลงานนี้เกิดจากการคิดพิจารณา จากภายในของผู้วิจัย ก็คือผู้ชายเบื้องหน้า เริ่มจากสัญลักษณ์ของผู้หญิงผมดำ ซึ่งผู้หญิงผมดำมี 3 มือ นั้นหมายถึงความปรารถนาในความรักที่มาก เมื่อบวกกับความหมายของแอปเปิ้ลที่พุดถึงเรื่องความรัก และการหยั่งรู้แล้ว ดั่งความหมายที่เคยกล่าวไว้ในผลงานชิ้นก่อนนี้ด้วย ซึ่งความปรารถนาที่วานี้ตั้งอยู่ บนพื้นฐานแห่งความเข้าใจในกฎแห่งธรรมชาติ และดอกบัวบนศีรษะที่สื่อถึงปัญญาแล้ว เมื่อรวม ความหมายของทั้ง 3 สัญลักษณ์แล้ว จึงมีความหมายที่พุดถึง ความปรารถนาในความรัก ที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานแห่งความเข้าใจระบบ ในส่วนของผู้หญิงผมสีเหลือง ศีรษะคล้องด้วยดอกกุหลาบสดที่เป็น เครื่องหมายแทนความรัก ความรักของบุคคลที่รักที่ยังคงอยู่ บวกกับดอกกุหลาบแห้งและดอกบัวแห้ง ภายในมือ เป็นสิ่งที่ถือไว้และยึดถือไว้ เป็นการพิจารณาถึงความรักเหล่านี้ย่อมจากไป และถูกกลืนกิน ไปตามกาลเวลาเป็นธรรมดา จะเห็นได้ว่าความหมายของภาษากายและสัญลักษณ์ของผู้หญิงทั้ง 2 คนนี้ มีความหมายที่โต้ตอบ สอดคล้องสัมพันธ์กัน ถึงความคิดคำนึงในตัวผู้ชาย ในความรักที่ต้องจากไปเฉก เช่นเดียวกับทุกสิ่ง เป็นความจริงดั่งสังขรณ์

วิเคราะห์องค์ประกอบ

รูปร่างรูปทรง

ผลงานตะกอน 5 นี้ผู้วิจัยได้สร้างรูปร่างรูปทรงของตัวละคร ที่มีความเหมือนจริงตามธรรมชาติ และเสมือนจริงทางความรู้สึกผสานเข้าด้วยกัน เพื่อการแสดงออกทางความรู้สึกของผู้วิจัยต่อเรื่องที่ทำให้สำแดงผลมากขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยยังมีการเพิ่มในส่วนของม่านบาหาลีสีขาวในหลายระยะ และคอกหมายย้อนแสงในส่วนบนสุดของผลงาน เพื่อแสดงออกถึงสายลมที่อยู่รอบๆ ตัวละครและลดความแข็งของรูปทรง

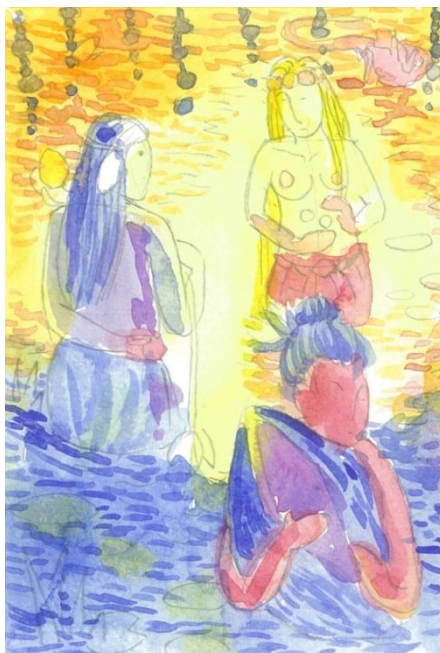
โครงสร้างและการจัดวาง

ภาพที่ 85 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 5

ภาพด้านซ้ายบอกถึง การจัดวางองค์ประกอบของตัวละครที่วางในระยะใกล้ ระยะกลาง และระยะไกลเพื่อสร้างมิติของระยะ เส้นที่ทำให้ผลงานเกิดความเคลื่อนไหว มีการกำหนดต้นกำเนิดแสงจากตรงกลางภาพและกระจายออกไปโดยรอบ ตัวละครในระยะหน้าจึงอยู่ในลักษณะย้อนแสง รวมทั้งอยู่ในเงาตกกระทบบจากด้านบนด้วย ภาพด้านขวามือจะเห็นถึงเส้นนำสายตาที่เกิดจากรูปทรง มีการหมุนวนทั่วทั้งภาพ และเส้นประคือเส้นนำสายตาลวง ทั้งหมดคือส่วนหนึ่งขององค์ประกอบที่ทำให้ผลงานจริงสมบูรณ์

สีสัน

ภาพที่ 86 สีสัน ตะกอน 5

การใช้สีในผลงานชิ้นที่ 5 นี้มีการใช้บรรยากาศส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสีเหลืองและส้ม มีการกำหนดสีของแสงเป็นกลุ่มสีเหลืองและขาว สีของเงาเป็นกลุ่มสีน้ำเงินและม่วง เพื่อสร้างบรรยากาศของยามเย็น ในส่วนกลุ่มสีแดงจะเป็นสีของวัตถุจริง ภายในผลงานผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการใช้สีเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างความโดดเด่นและแรงปะทะต่อผู้ชม ดังเช่นการใช้สีในผลงานทุกชิ้นที่ผ่านมา สีทุกสีมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ทั้งสีใกล้เคียงและตรงข้าม การสัมผัสรับรู้ของสี ผู้ชมผลงานจะสัมผัสถึงกลุ่มสีเหลืองของบรรยากาศเป็นอย่างแรก ต่อมาจะสัมผัสถึงสีในกลุ่มสีน้ำเงิน ม่วง และกลุ่มสีแดงไปพร้อมๆกัน ก่อนที่จะสำรวจในส่วนของรูปร่าง รูปทรง และองค์ประกอบอื่นในผลงานเป็นลำดับต่อไป

วิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน

ผลงานตะกอน 5 มีแนวคิดที่พูดถึงการมองเห็นความทุกข์ ที่เกิดจากความรัก ความปรารถนาในใจ มองด้วยใจเป็นกลาง มองตามหลักมรณสติ หรือการระลึกถึงความตาย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎแห่งธรรมชาติที่ว่า ทุกสิ่งนั้นมีเกิดขึ้น มีตั้งอยู่ และดับไปเป็นที่สุด แสดงออกทางศิลปะด้วยการสร้างสัญลักษณ์ การเปรียบเทียบ สร้างโลกแห่งจินตนาการที่มีความเพื่อฝันและอัศจรรย์ ในบรรยากาศกลิ่นอายของความเชื่อและพิธีกรรม ผลงานโดยภาพรวมเรื่องสี มีการใช้สีที่แตกต่างจากชิ้นก่อนๆที่ผ่านมา รวมถึงการจัดแสงที่มีจุดกำเนิดแสงตรงตำแหน่งกลางภาพ ถือว่า

เป็นสิ่งที่ดีที่พัฒนาขึ้นในผลงานชิ้นนี้ รูปร่างรูปทรงของตัวละคร มีความกลมกลืนกับบรรยากาศดี แต่ในส่วนรูปร่างรูปทรงจากธรรมชาติ เช่นสายบัวในมือผู้หญิง ใบบัวในระยะหน้า ดอกไม้ย้อนแสง ในตำแหน่งบนสุดของผลงาน และดอกบัวขนาดใหญ่ที่ผู้ชายนั้นกอดอยู่ ยังไม่มีความเป็นมวลมิติของวัตถุนั้นๆมากพอ ควรต้องเพิ่มความสมจริงที่มากขึ้น สูดท้ายในส่วนองเถาวัลย์สีขาวหรือม่านบาทลีสีขาว ที่ผู้วิจัยต้องการแสดงออกถึงสายลมที่แผ่วเบา นั้น มีปริมาณที่เยอะจนเกินไป บวกกับเส้นที่ตรงจนเกินไปในบางตำแหน่ง ขาดความพลิ้วไหว เช่น ในตำแหน่งของผู้ชายเบื้องหน้า และผู้หญิงผมดำ จึงทำให้ผลงานนั้นดูแข็ง และทำลายเรื่องมิติ ระยะ มวลของวัตถุทำให้วัตถุนั้นแบนมากกว่าที่จะรู้สึกถึงสายลมที่พลิ้วไหว

ผลงานชิ้นที่ 6 ตะกอน 6

ภาพที่ 87 ภาพผลงานวิจัย ชิ้นที่ 6 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 6” ขนาด 160 x 160 ซม.

แนวคิดและการสื่อสารเรื่องราว

ผลงานตะกอน 6 เป็นเรื่องราวของการระลึกถึงความตาย หรือมรณสติ พิจารณาถึงการจากไปที่มีต่อตนเองและสิ่งอันเป็นที่รักทั้งหลาย มองตามกฎแห่งธรรมชาติอย่างเป็นสังขธรรม โดยนำเสนอแนวคิดนี้ในแง่มุมของการเตือนตนเอง การเฝ้าดูใจตนเองที่มีความอ่อนไหวอยู่ เพื่อสร้างความหนักแน่น เป็นการเตรียมรับมือกับความตายเบื้องต้นอย่างมีสติ

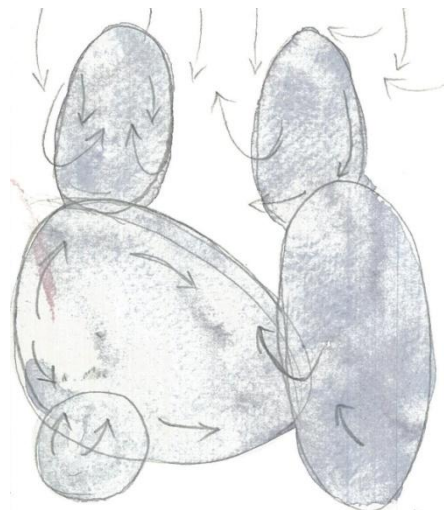
ภายในผลงานจะเห็นผู้ชาย 3 คนรอบๆ ศิระะใหญ่ ซึ่งทั้งหมดเป็นตัวแทนของผู้วิจัยทั้งสิ้น ผู้ชาย 3 คนอยู่ในอากัปกิริยาที่เฝ้ามองไปยังศิระะใหญ่สี่เหลี่ยม ที่บ่งบอกถึงความศรัทธาที่อยู่ภายใน ศิระะใหญ่มีสีหน้าที่เรียนเฉย สายตาแฝงไปด้วยความเศร้า มีอาการครุ่นคิดพิจารณาบางสิ่งอย่างหนึ่งเงียบ ลักษณะศิระะที่หงายขึ้นคล้ายอาการของคนนอนหงาย เป็นการจำลองถึงการตาย เตรียมตัวตาย แต่ผู้วิจัยตัดทอนมาเพียงส่วนหัวเท่านั้น ผู้ชายกายสีแดง สีม่วง และสีน้ำเงิน โดยรอบเปรียบเปรยด้วยการแยกร่าง เพื่อออกมาดูตนเอง เป็นการวิเคราะห์ดูการกระทำ ความคิดในหลายแง่มุม แต่ละคนมีภาษากายที่สื่อความหมายแตกต่างกันออกไป ผู้ชายกายสีแดงเป็นตัวแทนของจิตสำนึก การกระตุ้นเตือนเพื่อการมาซึ่งสติ ภายในมือถือกระจก เพื่อตอกย้ำถึงการแก้ไขปัญหาที่ตัวเองเป็นอันดับแรก ผู้ชายกายสีน้ำเงินบ่งบอกถึงความรู้สึกเศร้าภายในใจ ที่อยู่ในท่าทางของการกุมมือ บ่งบอกถึงความหวังคล้ายการขอพร ผู้ชายกายสีม่วงเป็นการรวมกันของสีแดงและสีน้ำเงิน เพื่อบ่งบอกถึงการผสมกันของความคิด พิจารณาในหลากหลายแง่มุม ที่กำลังแสดงท่าทางด้วยสัญลักษณ์มือ หรือมุทรา ด้วยวัตรกรรมุทรา หรือสัญลักษณ์ของการแสดงธรรม เสมือนการเทศน์สอนตัวเอง ถึงสังขธรรมความจริงแห่งโลก การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปของทุกสิ่ง เมื่อนำความหมายของสัญลักษณ์ทั้งหมดมารวมกัน จึงหมายถึงการที่ตนเองจะเข้าใจในกฎแห่งธรรมชาตินี้จนยอมรับ และเตรียมพร้อมรับมือกับการมาซึ่งความตายในเบื้องต้นนี้ได้ ต้องผสมกันด้วยหลายองค์ประกอบ และต้องฝ่าฟันกับอุปสรรคภายในใจหลายสิ่ง ต้องมีใจที่ศรัทธา เชื้อต่อกฎธรรมชาตินี้อย่างแรงกล้า ความหวัง และสติเตือนตนเองอยู่เสมอจนใจนั้นยอมรับและแข็งแกร่ง

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

รูปร่างรูปทรง

ผลงานตะกอน 6 มีการสร้างรูปร่างรูปทรงที่อิงตามหลักการทางกายภาพ และความเหมือนจริงทางความรู้สึกรวมเข้าด้วยกัน เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของผู้วิจัยจากแนวคิดสู่ผู้ชม ผู้วิจัยใช้วิธีการตัดทอนรายละเอียด ย่อ ขยายสัดส่วนของวัตถุต่างๆ ภายในผลงานเป็นหลัก เพื่อสร้างความน่าสนใจ มิติ ระยะ การทับซ้อน และเส้นนำสายตาที่เกิดจากรูปร่างรูปทรง

โครงสร้างและการจัดวาง

ภาพที่ 88 โครงสร้างและการจัดวาง ตะกอน 6

ภาพด้านซ้ายแสดงให้เห็นถึงเส้นต่างๆจากภาพร่าง ที่ทำให้รู้สึกถึงความเคลื่อนไหว และอากาศที่หมุนวนรายรอบ มีการกำหนดจุดกำเนิดแสงจากตำแหน่งของศีรษะใหญ่ และกระจายออกไปโดยรอบ บวกกับภาพด้านขวาที่แสดงให้เห็นถึงเส้นนำสายตา ที่เกิดจากรูปทรงรูปทรงตัวละคร ทำทางที่ส่งผลต่อองค์ประกอบ เส้นประจะเห็นถึงเส้นนำสายตาหลง ที่เกิดจากทิศทางของดวงตาที่มองไปยังทิศทางนั้นๆ เพื่อสร้างการมองที่มีความหมุนวนไปทั่วทั้งผลงาน

สี

ภาพที่ 89 สี ตะกอน 6

ผลงานตะกอน 6 นี้มีการใช้สีโดยรวมอยู่ในโทนสีเย็น มีการสร้างบรรยากาศโดยการใช้สีของวัตถุต่างๆภายในผลงานมาทำให้อ่อนลง มีการกำหนดสีของแสงอยู่ในกลุ่มสีเหลืองและขาว กลุ่มสีของเงาอยู่ในกลุ่มสีน้ำเงิน สีม่วงและสีฟ้า ที่เหลือคือสีจากตัววัตถุจริง ขึ้นอยู่กับทิศทางของแสงที่จะเป็นตัวกำหนดน้ำหนักความเข้ม-อ่อนของสี และสีทุกสีจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกันเสมอ การสัมผัสรับรู้ของสี ผู้ชมผลงานจะสัมผัสรับรู้ถึงกลุ่มสีเหลืองจากตำแหน่งของศีรษะใหญ่เป็นอันดับแรก จากนั้นจะสัมผัสถึงกลุ่มสีแดงหม่น และกลุ่มสีน้ำเงินในระยะหน้าของผลงานเป็นอันดับ 2 จากนั้นจะค่อยๆเห็นสีในกลุ่มสีฟ้า และสีม่วงซึ่งเคลือบด้วยบรรยากาศของกลุ่มสีขาวเป็นอันดับสุดท้าย

วิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน

ผลงานตะกอน 6 มีแนวคิดที่พูดถึงการมองเห็นความทุกข์ อันมีสาเหตุจากการดับไป จากไป ด้วยวิธีการระลึกถึงความตายเป็นอารมณ์ หรือมรณสติ เป็นภาวะของการย้ำเตือนตนเอง ถึงความเป็นสังขารแห่งการดับไป เพื่อสร้างความหนักแน่นและเตรียมรับมือกับความตายและการจากไปในภพภาคหน้าอย่างมีสติ ผลงานอยู่ในรูปแบบของศิลปะแฟนตาซี โดยการสร้างโลกจากจินตนาการ ที่มีความเพ้อฝันในกลิ่นอายของความเชื่อและพิธีกรรม ผลงานโดยภาพรวมในส่วนของรูปร่างรูปทรง มีการจัดวางตำแหน่งของตัวละครที่เหมาะสมดี แต่ในส่วนของการตัดทอนรูปทรงตัวละครที่อิงกับหลักกายวิภาคจนเกินไป จึงทำให้เกิดความรู้สึกที่เกร็งและแข็ง ฉะนั้นจึงควรปรับแก้ให้มีความสมดุลกันระหว่างหลักการความจริงและแนวทางการสร้างสรรค์ ในส่วนของการใช้สีที่มีต่อรูปร่างรูปทรงตัวละคร มีการใช้สีที่แปร่งต่างๆมีความเป็นอิสระมากขึ้น มีการคุม โทนสีให้อยู่ในบรรยากาศของผลงานได้ดีขึ้น มีการใช้น้ำหนักของสีจากเข้มในระยะหน้า ไปหาอ่อนในระยะหลัง รวมถึงการลดรายละเอียดในระยะหลังที่เป็นบรรยากาศของกลุ่มสีขาว เพื่อเป็นการคุมพื้นที่ของสายตาในส่วนของจุดสนใจได้ดีขึ้น ดอกบัวสีฟ้าและดอกไม้บริเวณรอบศีรษะใหญ่ มีการจัดวางตำแหน่งที่กระจัดกระจาย เป็นการตั้งใจที่จะสร้างเส้นนำสายตาที่จ้องใจจนเกินไป ดอกดาวเรืองที่คล้องคอตัวละครในระยะหลังนั้น เมื่อมองภาพรวมแล้ว มีช่องไฟระหว่างดอกเท่ากันจนเกินไปไม่เป็นธรรมชาติ

ภาพที่ 90 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 1 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 1” ขนาด 160 x 130 ซม.

ภาพที่ 91 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 2 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 2” ขนาด 160 x 130 ซม.

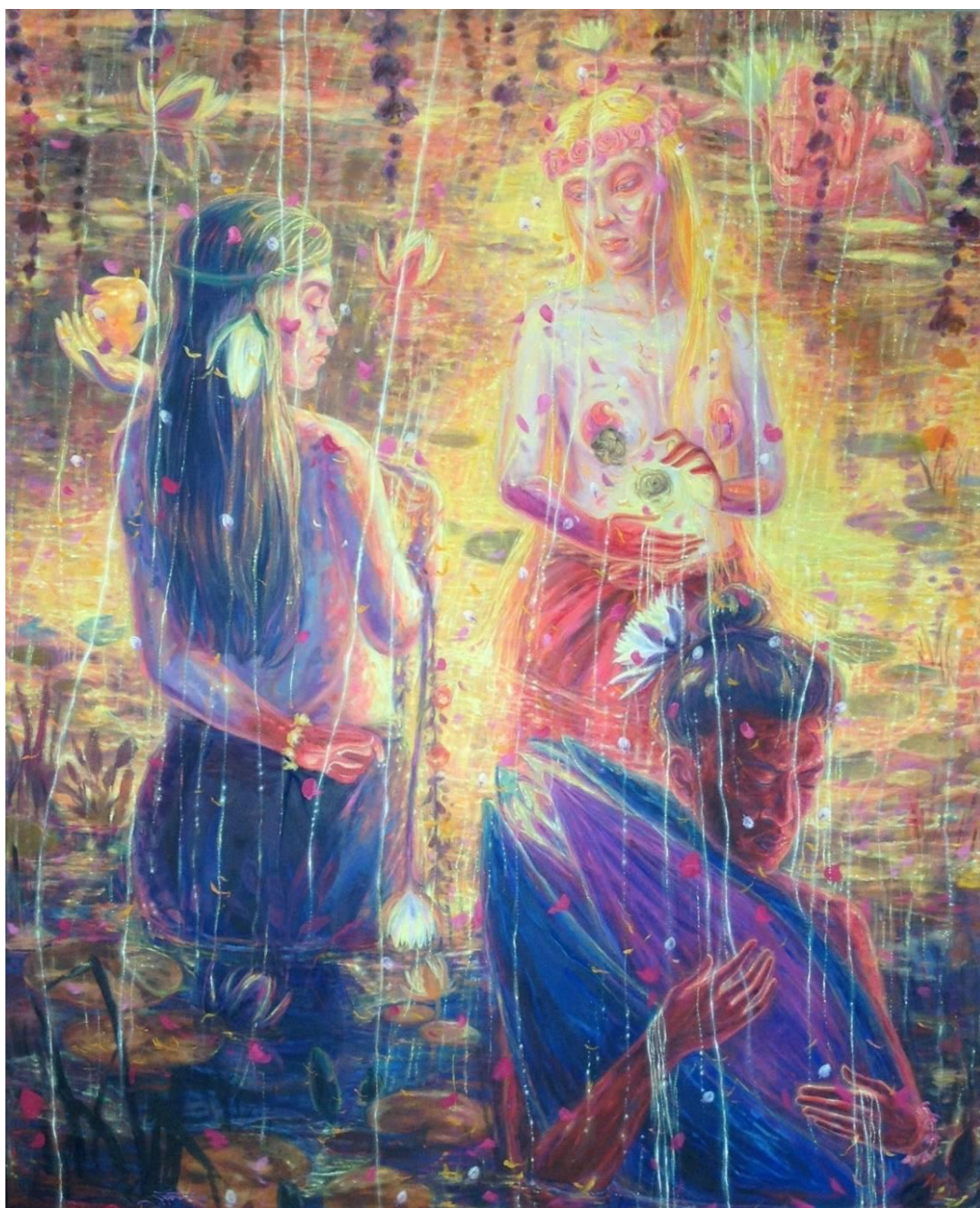

ภาพที่ 92 ภาพผลงานวิชัย ภาพที่ 3 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 3” ขนาด 160 x 130 ซม.

ภาพที่ 93 ภาพผลงานวิชัย ภาพที่ 4 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 4” ขนาด 180 x 130 ซม.

ภาพที่ 94 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 5 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 5” ขนาด 160 x 130 ซม.

ภาพที่ 95 ภาพผลงานวิจัย ภาพที่ 6 : ผลงานชื่อ “ตะกอน 6” ขนาด 160 x 160 ซม.

บทที่ 5

สรุป

อภิปรายผลการศึกษา

การสร้างผลงานชุดจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ : ทุกทุกข์การดับสูญเป็นการศึกษาหลักคำสอนของพุทธศาสนา มุ่งหวังเพื่อเข้าใจ และเข้าถึง ในเรื่องความทุกข์ ในกฎแห่งธรรมชาติ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับความทุกข์ และการเผชิญหน้า จากนั้นจึงถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวออกมาเป็นผลงานศิลปะ ซึ่งการเข้าใจในกฎแห่งชาตินั้นสามารถหาความรู้ได้ในเชิงข้อมูล แต่การเข้าถึงในความหมายของผู้วิจัยนั้น คือการเข้าถึงทางจิตใจ การวางใจในตำแหน่งที่ถูกต้อง จึงควรผ่านการปฏิบัติ ปฏิบัติคือการพิจารณา พิจารณาถึงสาเหตุของการเกิดทุกข์ จนนำไปสู่การจัดความทุกข์ ด้วยแนวทางพุทธศาสนา ความทุกข์ที่พูดถึงในผลงานวิจัยนี้คือ ความทุกข์จากการจากไปของสิ่งอันเป็นที่รักทั้งหลาย ผลงานศิลปะชุดนี้นอกจากการพิจารณาธรรมให้เห็นในความทุกข์ที่มีอยู่แล้ว ยังมีการนั่งสมาธิ วิปัสสนาร่วมด้วย เพื่อให้เกิดสติ สมาธิ ปัญญา เป็น 2 วิธีการของที่มา ในการได้มาซึ่งแนวคิดในการสร้างผลงาน

ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา แท้จริงแล้ว ศาสนาพุทธไม่ได้มองโลกในแง่ร้าย แต่มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา มุ่งตอบปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงความพ้นทุกข์ได้อย่างแท้จริง “ทุกข์” ความหม่นหมองทางกายและใจทั้งปวง มนุษย์นั้นมักมองข้ามเรื่องความพ้นทุกข์ แต่มุ่งความสนใจไปที่การแสวงหาความสุข เพราะไม่รู้ความจริงที่ว่า ร่างกาย-จิตใจนี้เป็นกองทุกข์ ไม่มีทางทำให้เกิดความสุขถาวรได้ สุขเหมือนสิ่งชั่วคราวที่รอการไขว่คว้าช่วงชิงอยู่เบื้องหน้า ยิ่งดิ้นรนแสวงหา และมีความต้องการมาก จิตใจก็ยิ่งมีการระแคะและบีบคั้นมากขึ้นเพียงนั้น สุขที่ได้มาก็ไม่เคยเต็มอ้อม คล้ายจะไขว่คว้าความสุขนั้นได้ แต่ก็หลุดมือไปทุกครั้ง และจิตใจจะไปอย่างรวดเร็ว เป็นเครื่องช่วยวน เร่งเร้าให้เกิดการดิ้นรนอยู่ตลอดเวลา แท้จริงความสุขที่มนุษย์เที่ยวแสวงหากันนั้น เป็นเพียงภาพลวงตาที่ไขว่คว้าไม่ถึง ได้เพียงลิ้มรสเสพสุขอยู่บ้างเป็นบางครั้งบางครา สุดท้ายก็ต้องประสบกับความพลัดพราก จากไป อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยความตายและการดับสูญ พุทธศาสนาไม่ได้สอนให้แสวงหาความสุขที่เป็นภาพลวงตานั่น แต่สอนให้เรียนรู้ความทุกข์ ซึ่งเป็นความจริงของชีวิต

การพลัดพรากจากสิ่งที่รักเป็นทุกข์ การประสพกับสิ่งที่ไม่รักเป็นทุกข์ เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่สอนให้เห็นถึงสังขาร ความจริงของชีวิต ว่ามนุษย์เกิดมามีทุกข์ คือการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ความพลัดพรากจากสิ่งที่รัก การประสพกับสิ่งที่ไม่รัก ปรรณาสังขารสิ่งนั้นย่อมเป็นทุกข์

ทุกข์เพราะ “ใจ” หรือ “จิต” ที่เต็มไปด้วยความปรารถนา ปรารถนาให้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ไม่ปรารถนา ให้เป็นอย่างนั้น อย่างนี้ ความเป็นจริงอาจเป็นไปได้ ทุกสิ่งย่อมมีการ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป นี่คือสัจธรรมเช่นกัน ฉะนั้นเหตุแห่งทุกข์ทั้งปวงอยู่ที่ใจ ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์ ดังคำกล่าวที่คุ้นหู ความรักเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของความทุกข์ ความรักมักมาพร้อมความทุกข์เสมอ เรื่องราวของความรักไม่ได้หมายถึงความรักที่เกิดขึ้นกับเพื่อนมนุษย์เพียงอย่างเดียว คู่รักหนุ่มสาว ครอบครัว พ่อ-แม่-ลูก-พี่-น้อง ญาติ มิตร หากความรักยังครอบคลุมถึง ความรักกับสัตว์เลี้ยง รักในบ้านเกิด และอีกหลายหลาก ไม่ว่าจะความรักจะอยู่ในรูปแบบไหน ก็มาจากโครงสร้างเดียวกันทั้งสิ้นคือ มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปในที่สุด

การสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุดจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ : ทุกทุกข์การดับสูญมีจำนวนทั้งหมด 6 ชั้น จัดอยู่ในประเภทของผลงานจิตรกรรม 2 มิติ ใช้เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ แนวงานศิลปะแบบแฟนตาซี (Fantasy Art) แฟนตาซีหรือความเพ้อฝัน เป็นคำที่ใช้สื่อถึงจินตนาการ ความรู้สึกที่หลุดพ้นไปจากโลกแห่งความจริง ผลงานศิลปะแนวแฟนตาซีถือได้ว่าเป็นศิลปะแห่งจินตนาการที่ไม่มีขอบเขต ไร้ซึ่งขีดจำกัด และยังแสดงออกถึงความเป็นตัวตน ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวงานศิลปะแบบแฟนตาซีนี เป็นหัวใจหลักในการสร้างสรรค์ผลงานออกมาซึ่งรูปแบบเฉพาะตัวผู้วิจัย

ด้วยแนวคิดจากพุทธศาสนา ธรรมะบวกกับวิธีการสร้างสรรค์ในรูปแบบแนวคิดแบบแฟนตาซี ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการแสดงออกแบบแฟนตาซี ด้วยท่วงทำนองของการเล่าเรื่อง การจำลองสถานการณ์เป็นภาพเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยการสร้าง โลกแห่งจินตนาการที่มีความเพ้อฝัน อัจฉริยะ ในบรรยากาศผสมผสานกลิ่นอายของความเชื่อและพิธีกรรม มีการสร้างสัญลักษณ์แทนค่าความหมาย ด้วยการเปรียบเทียบ สัญลักษณ์แต่ละสัญลักษณ์มีความหมายในตัวเอง แต่เมื่อนำสัญลักษณ์เหล่านี้มารวมกัน จะก่อให้เกิดซึ่งความหมายในองค์รวม เป็นดังการตีความ ที่ผู้ชมผลงานจะค่อยๆ สืบสวนสัญลักษณ์ไปเรื่อยๆ ทีละสัญลักษณ์ประกอบกัน จนซึมซับถึงเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ ซึ่งการเข้าใจในเนื้อหานั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิตของผู้ชมผลงาน ซึ่งผู้วิจัยมิได้มีความมุ่งหวัง ที่จะให้ผู้ชมผลงานเข้าใจในผลงานตามแบบที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารทั้งหมด จากจุดประสงค์นี้ด้วยผู้วิจัยจึงเลือกที่จะแสดงออกมาซึ่งผลงานศิลปะแนวแฟนตาซี เพราะผู้วิจัยสามารถแสดงออกทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึกได้อย่างอิสระ ไร้ซึ่งขอบเขตและกรอบจำกัด ฉะนั้นแล้วผู้ชมผลงานก็สามารถตีความความหมายที่ต่างออกไปได้ ตามแต่ประสบการณ์ จินตนาการ และอื่นๆ ได้เช่นกัน

รูปแบบแนวคิดแบบแฟนตาซีนี้ นอกจากผู้วิจัยจะนำแนวคิดนี้มาสร้างเรื่องราวเป็นภาพจำลองเหตุการณ์ โดยใช้ตัวละคร และสิ่งของต่างๆ เป็นสัญลักษณ์แทนค่าความหมายในท่วงทำนองของการเล่าเรื่องแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทาง เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระในการใช้สีอีกด้วย จากผลงานผู้วิจัยให้ความใส่ใจในเรื่องของสีเป็นสำคัญ เพราะผลงานที่มีสีอัน โดดเด่นและเป็นเอกภาพ สามารถดึงดูดและสะกดผู้ชมได้ดี ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆของการสร้างสรรค์อันร่วมด้วย นอกจากนี้เมื่อมีการใช้สีได้อย่างอิสระแล้ว ผู้วิจัยยังเชื่ออีกว่าสีแต่ละสีนั้นมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งของศิลปินในกลุ่ม อิมเพรสชันนิส (Impressionism) หรือลัทธิประทับใจ ทั้งการใช้สีที่คำนึงถึงวัตถุกับสิ่งแวดล้อม นั้นต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทุกสิ่งทุกอย่างต้องมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน สะท้อนแสงสีและเงาเข้าหากันอีกด้วย สีภายในผลงานจึงจะมีความโดดเด่น บรรยากาศของสีจึงมีเอกภาพ ซึ่งนี่เป็นการนำแนวคิดแบบแฟนตาซีและแนวคิดทฤษฎีการใช้สีของกลุ่มอิมเพรสชันนิสเข้าด้วยกัน ผลงานที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นในชุดนี้มีทั้งหมด 6 ชิ้น คือ ตะกอน 1 ตะกอน 2 ตะกอน 3 ตะกอน 4 ตะกอน 5 และตะกอน 6

ตะกอน 1 ขนาด 160x130 ซม.

ตะกอน 1 เป็นผลงานชิ้นแรกสุดในผลงานชุดนี้ ซึ่งเป็นตัวกำหนดรูปแบบ และทิศทางของผลงานได้อย่างชัดเจน เนื้อหาในผลงานพูดถึงเรื่องสังฆกรรม ธรรมชาติ เป็นภาวะเริ่มต้นของการทำความเข้าใจในกฎแห่งธรรมชาติ การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป เหตุการณ์ในผลงานชุดนี้เกิดขึ้นภายในอาณาจักรแห่งจิต มีการจำลองเหตุการณ์ด้านการสนทนาธรรมกับธรรมชาติ บ่งบอกถึงห้วงเวลาของการทำความเข้าใจ ขอมรับ ละเข้าถึงกฎแห่งธรรมชาติเป็นลำดับ

ตะกอน 2 ขนาด 160x130 ซม.

ผลงานตะกอน 2 เป็นการพิจารณาถึงการดับไป สิ่งที่จากไป เป็นหนึ่งในสังฆกรรม 3 ข้อที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป การดับไปของสิ่งที่ดับไปแล้ว และสิ่งที่จะต้องดับไป เป็นการทำความเข้าใจในความไม่จีรังค้ำของทุกสิ่ง เป็นภาวะของการเกิดขึ้นแห่งปัญญาในเรื่องราวที่ใกล้ตัวมากขึ้น

ตะกอน 3 ขนาด 160x130 ซม.

ตะกอน 3 มีแนวคิดที่พูดถึงเรื่องราวของการระลึก พิจารณาถึงความตาย หรือ มรณสติ การจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก ทั้งการจากเป็นและจากตาย เป็นการน้อมนำกฎแห่งธรรมชาติข้อนี้เข้าหาตัวมากขึ้น เป็นภาวะของการพัฒนาขึ้นแห่งปัญญาในส่วนของการขอมรับ

ตะกอน 4 ขนาด 180x130 ซม.

ตะกอน 4 ยังคงมีแนวคิดเดิมคือ การระลึกถึงความตาย หรือ มรณสติ พิจารณาการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก ภายในผลงานสื่อสารในมุมมองของบุคคลที่ 1 คือผู้วิจัยเป็นผู้เฝ้ามองเรื่องราวความทุกข์ภายในใจ ของการจากไปของความรักนี้ มองถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในใจ และพิจารณาอารมณ์นั้นอย่างเป็นสังขธรรม สังขธรรมแห่งการดับไป อย่างมีสติ และถ่ายทอดการเห็นนี้ลงสู่ผลงาน

ตะกอน 5 ขนาด 160x130 ซม.

ตะกอน 5 มีแนวคิดถึงที่พูดถึงการมองเห็นความทุกข์ ที่เกิดจากความรัก ความปรารถนาในใจ มองด้วยใจที่เป็นกลาง มองตามหลักมรณสติ หรือการระลึกถึงความตาย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎแห่งธรรมชาติที่ว่า ทุกสิ่งนั้น มีการขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปเป็นที่สุด

ตะกอน 6 ขนาด 160x160 ซม.

ตะกอน 6 เป็นเรื่องราวของการระลึกถึงความตายเป็นอารมณ์ หรือมรณสติ พิจารณาถึงการจากไปที่มิต่อตนเอง และสิ่งอันเป็นที่รักทั้งหลาย มองตามกฎแห่งธรรมชาติอย่างเป็นสังขธรรม โดยผลงานนำเสนอในมุมมองของการเตือนตนเอง การเฝ้าดูใจตนเอง ที่มีความอ่อนไหว เพื่อสร้างความหนักแน่น และยังเป็นการเตรียมตัวรับมือกับความตายเบื้องต้นอย่างมีสติ

สรุปวิธีดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษา ข้อมูล หนังสือ และสื่อเผยแพร่ต่างๆเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ พิจารณา จากประสบการณ์ส่วนตัว และกรณีศึกษาต่างๆ
3. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
  - 3.1 จัดทำแบบร่างความคิดจนลงตัว และเลือกผลงานที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
  - 3.2 สร้างสรรค์ผลงานจริง
4. ประเมินผลงานสร้างสรรค์ หาข้อบกพร่อง และพัฒนาให้ดีขึ้นในงานชิ้นต่อไป

หากเจาะลงไป ในรายละเอียดขณะปฏิบัติงาน แบ่งได้ 2 ส่วนคือ ส่วนของการสร้างแนวคิด เพื่อน
เจาะเรื่องราวเฉพาะ และการสร้างรูปแบบผลงาน

แนวคิด ความทุกข์, การดับไป → ศาสนาพุทธ (การดับทุกข์) → กลายเป็นแนวคิดทุกทุกข์การ
ดับสูญ

รูปแบบ แนวคิดทุกทุกข์การดับสูญ → แนวคิดแฟนตาซี → วางโครงเรื่องแบบเล่าเรื่อง + ออกแบบ
สถานที่ + ตัวละคร + แทนค่าความหมาย → ทำภาพร่าง + องค์ประกอบ + สี, บรรยากาศ → ทำ
ผลงานจริง

ปัญหาที่พบ

เมื่อวิเคราะห์จากวิธีดำเนินงานในหัวข้อก่อนหน้าแล้ว ปัญหาที่พบจะอยู่ใน 2 ส่วนหลักคือ
ขณะค้นหาแนวคิด และขณะปฏิบัติงาน ซึ่งขณะค้นหาแนวคิดก่อนการ ได้มาซึ่งแนวคิดทุกทุกข์การ
ดับสูญนั้น เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจจิตพุทธศาสนาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ฉะนั้นแล้วจึงต้องหา
เรื่องราวเพื่อเชื่อมโยงกับเรื่องพุทธศาสนา ก็คือเรื่องความทุกข์ แล้วทุกข์ไหนที่ผู้วิจัยรู้สึกมากที่สุด
เป็นการยากเหมือนกัน เพราะการเลือกประเภทของความทุกข์ในใจนั้นมีหลากหลาย หากเลือกแล้ว
ตรงนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของแนวคิด เนื้อหาของผลงานวิจัยชุดนี้ทั้งหมด หากเรื่องราวความ
ทุกข์ที่เลือกนั้น ผู้วิจัยเอง ไม่ได้รู้สึกกับเรื่องนั้นอย่างแท้จริง ก็จะเป็นการฝืนตนเอง ยากต่อการ ไปต่อ
เป็นภาวะของการค้นหาสิ่งภายในใจ และเลือกหยิบสิ่งที่รู้สึกที่สุดขึ้นมาเพียงสิ่งเดียว ซึ่งมีความบิ
คับหัวใจพอสมควร สำหรับการตัดสินใจนี้ ผู้วิจัยจึงคิดถึงเป้าหมายในตัวเอง ผู้วิจัยนั้นไม่ใช่จะ
ศึกษาเพียงเพื่อไปปริญญาเพียงอย่างเดียว แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือการนำแนวคิดนี้ไปต่อยอด
สร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นความตั้งใจสูงสุดของตัวผู้วิจัยเอง ไม่ใช่เพื่อนำไป
ปริญญาไปเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง และด้วยเหตุผลทั้งหมดทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกความทุกข์ที่มี
เหตุผลจากการดับไป สูญเสียไป จากไป มาเป็นแนวคิดหลักของแนวคิดในงานวิจัยครั้งนี้

หลังจากการ ได้มาซึ่งแนวคิดแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาผนวกกับรูปแบบแนวคิดแบบแฟนตาซี
รวมถึงรูปแบบผลงานแนวแฟนตาซี ซึ่งผู้วิจัยเองมีความสนใจส่วนตัวอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงนำความเป็น
แฟนตาซีมารวมกับแนวคิดพุทธศาสนา ผู้วิจัยเริ่มจากการคิด โครงเรื่อง และวิธีการแสดงออก ซึ่ง
ผู้วิจัยเองมีความชอบในการแสดงออกจากผลงานในแบบเล่าเรื่อง จึงเลือกวิธีนี้ การคิด โครงเรื่อง
เป็นการจำลองภาพเหตุการณ์ สถานการณ์หนึ่งขึ้นมา ในสถานที่หนึ่ง ไปพร้อมๆกับการคิด

รูปลักษณะตัวละคร คำนึงถึงการที่ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องผ่านการแทนค่าความหมายเชิงสัญลักษณ์ทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาที่พบคือ เมื่อนำแนวคิดมาเป็นตัวตั้งแล้ว การที่จะนำสัญลักษณ์มาสื่อความหมายให้ครอบคลุมถึงแนวคิดที่ตั้งไว้นั้นไม่ง่าย ผู้วิจัยจึงเลือกนำความหมายของแต่ละสัญลักษณ์นั้นมาผนวกกัน จนเกิดการรวมกันของความหมายของสัญลักษณ์ จนเป็นความหมายใหม่ขึ้นมา ผู้วิจัยเลือกใช้ภาษาสัญลักษณ์จากหลากหลายแห่งมาประกอบกันเช่น สัญลักษณ์สากล ที่ผู้คนส่วนใหญ่รับรู้จักและเข้าใจเช่น ดอกกุหลาบเป็นความหมายแทนความรัก เป็นต้น สัญลักษณ์เฉพาะตัว เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ขึ้นเอง รวมถึงการใช้ภาษากายต่างๆ เช่น อากัปกริยาของการยิ้ม การ โกรธ การเศร้า ช่วงเวลาต่างๆ ซึ่งเมื่อนำสิ่งเหล่านี้มาประกอบกันแล้ว ในขณะที่ออกแบบมักเกิดปัญหาในเรื่องของจำนวนปริมาณที่เยอะ หรือน้อยเกินไปของสัญลักษณ์ รวมถึงเรื่องราวของสัญลักษณ์ที่นำมา มีน้ำหนักของเรื่องราวและความหมายที่ไม่มากพอ กับแนวคิด ขาดการเชื่อมโยงที่เหมาะสม รวมถึงรูปลักษณะของตัวละคร สีเส้น บรรยากาศ การจัดองค์ประกอบ ที่บางครั้งขณะทำงานจริง มีความผิดพลาดไม่ลงตัวเกิดขึ้น ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ก็มี เช่น ขณะทำผลงานจริง มักจะพบกับปัญหาในเรื่องของการขยายผลงานจากแบบร่าง เนื่องจากขนาดของแบบร่างที่เล็ก พอขึ้นผลงานจริงที่มีขนาดใหญ่ มักประสบกับปัญหาของพื้นที่ว่างที่มากเกินไป จึงต้องเพิ่มจำนวนวัตถุ หรือเพิ่มขนาดของวัตถุในผลงานเพื่อลดปัญหาพื้นที่ว่าง

ในเรื่องของการลงสี เนื่องจากผู้วิจัยนำแนวคิดการใช้สีของกลุ่มลัทธิประทับใจ (Impressionism) ที่ว่าสีทุกสีมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ต้องคำนึงถึงวัตถุกับสิ่งแวดล้อม ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ในผลงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสะท้อนแสง สี และเงาเข้าหากัน ผู้วิจัยจึงจัดทำแบบร่างโดยใช้สีน้ำ เป็นเพียงการวางสีคร่าวๆเท่านั้น เพื่อเปิดจินตนาการ เว้นที่ว่างในการคิดต่อเรื่องสี ในขณะที่ทำผลงานจริงจะได้เป็นอิสระจากแบบร่าง และใช้สีได้อย่างเป็นตัวเองมากที่สุด หากแต่แนวคิดนี้ก็เปรียบเสมือนดาบ 2 คมเช่นกัน เพราะการทำแบบร่างด้วยสีน้ำนั้น อาจพูดถึงเรื่องบรรยากาศของสีได้ส่วนหนึ่งก็จริง แต่ในส่วนของการรายละเอียดของสี และวัตถุภายในภาพร่างก็ลดน้อยลงไปด้วย ซึ่งทำให้ขณะทำผลงานจริงมีการใช้เวลาในการทำงานที่นานขึ้น ทั้งในรายละเอียดของวัตถุ สีเส้น วัตถุ การแทรกสี รวมถึงการคุมบรรยากาศ และด้วยเหตุผลนี้จึงส่งผลต่อการจบงานที่ยากขึ้นตามไปด้วย แต่ด้วยข้อดีของวิธีการนี้ ที่เป็นการเปิดจินตนาการแห่งการคิดต่อ ผู้วิจัยจึงยอมรับกับข้อเสียบางส่วนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากบทสรุปทั้งหมดของผลงานวิจัยในหัวข้อ ผลงานจิตรกรรมเชิงสร้างสรรค์ : ทุกทุกข์การดับสูญ ด้วยผู้วิจัยเองได้ถ่ายทอดเรื่องราว วิธีการสร้างสรรค์ต่างๆทั้งหมด ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของความคิด จนถึงปลายทางของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ผู้วิจัยเป็นเพียงบุคคลหนึ่งที่สนใจในธรรมชาติ มิใช่ผู้บรรลุธรรมใดๆ ผู้วิจัยเพียงต้องการถ่ายทอดความคิด สาระที่ได้จากการศึกษาหลักธรรม และการปฏิบัติธรรม และสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบของผลงานศิลปะเท่านั้น หากผู้สนใจมีกุศลจิตที่ดี ผู้วิจัยหวังว่าผลงานวิจัยชุดนี้ จะเป็นองค์ความรู้ และแนวทางให้แก่ผู้สนใจ ได้นำไปต่อยอดสร้างสรรค์ผลงาน ได้ดียิ่งๆขึ้นไปไม่มากนักน้อย สุดท้ายนี้หากผลงานวิจัยของผู้วิจัยมีข้อบกพร่อง ผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

บรรณานุกรม

- กัมปนาท เศษะคงคา. (2555). *แนวคิดรวบยอดแบบเพื่อฝัน (Concept of Fantasy)*. เข้าถึงได้จาก <http://ajeath.tumblr.com/post>.
- กำธร เก่งสกุล. (2555). “*ธรรม(ะ)ชาติสอนใจ*” *Secret*. ปีที่ 4 ฉบับที่ 84. 26 ธันวาคม 2555. *ชมรมอานาปานสติ*. เข้าถึงได้จาก www.facebook.com/Aanapan.
- ธรรมะบันทึก Dhamma Memo (2555).
- ปอล โกแกง.(2552) เข้าถึงได้จาก <http://survivemydesign.blogspot.com/2009/02/painting-self-portrait-1-gauguin-paul.html>.
- พระไพศาล วิสาโล. (2553). *ศิลปะกับพุทธศาสนา*. <http://www.visalo.org/article/PosttoDay255308.html>.
- พระภิกษุวิริยคุณ (เผด็จ ทัตตชีโว). “*หลวงพ่อดาบปัญหา*” : *ธรรมะกับพระธรรมมีความหมายการใช้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dmc.tv>.
- พระมหาพรหมชา ฐมฺมหาโส. *พระพุทธรูป: ศาสนาแห่งทุกขนิยม?*. เข้าถึงได้จาก (http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=1205&articlegroup_id=187).
- พระราชวรคุณ (สมศักดิ์ ปณฺฑิโต). (2539). *อดุล โฉมงามไม่มีใครเทียม*. พิมพ์ครั้งที่ 1 วัดบูรพาราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์,
- รูปผลงาน อ.คามิน บางส่วน เข้าถึงได้จาก http://nokcult.blogspot.com/2012/05/blog-post_20.html.
- ศิลปะแฟนตาซี. (2559). เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org>.
- สุวิภา กลิ่นสุวรรณ. (2547) “*มรดกศิลป์*” *ธรรมลีลา*. ปีที่ 4 ฉบับ 43: 2547.
- หลวงพ่อบุญรอด พุฒิปญฺโญ. (2557). *วิมานวัตถุ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หจก. ธรรมชาติการพิมพ์.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์ “*เมื่อชีวิตไม่ปกติ*” อะไรคือ “*ศิลปะบำบัด และทางออก*” ของ “*คามิน เลิศชัยประเสริฐ*” เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/CelebOnline/ViewNews.aspx?NewsID=9570000106271>.
- Dauble Editorial. (2017). *RAJA RAVI VARMA*. เข้าถึงได้จาก (<https://www.dauble.com/news/108>).
- Impression, Sunrise. (2551). เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/miko/2008/01/27/entry-4>.
- RAJA RAVI VARMA. เข้าถึงได้จาก <http://www.culturalindia.net/indian-art/painters/raja-ravi-varma.html>.